

การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามแนวทางคาร์ล ออร์ฟ
เพื่อพัฒนาทักษะในรายวิชาดนตรี-นาฏศิลป์
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา

USE OF CARL ORFF-BASED EXTRA-CURRICULAR
ACTIVITIES TO DEVELOP MUSIC AND DRAMA SKILLS
OF PRIMARY SCHOOL

พิมพ์ชนก คำชู

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

ปีการศึกษา 2555

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามแนวทางคาร์ด ออร์ฟ
เพื่อพัฒนาทักษะในรายวิชาดนตรี-นาฏศิลป์
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา

พิมพ์ชนก คำชู

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ปีการศึกษา 2555
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามแนวทางคาร์ล ออร์ฟ เพื่อพัฒนา
ทักษะในรายวิชาดนตรี - นาฏศิลป์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา
Use of Carl Orff-based Extra-curricular Activities to Develop
Music and Drama Skills of Primary School

ชื่อ-นามสกุล

นางสาวพิมพ์ชนก คำชู

สาขาวิชา

เทคโนโลยีการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุทธิพร บุญส่ง, ศษ.ค.

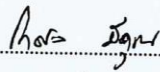
ปีการศึกษา

2555

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุภาพร แพร่วพนิต, ศษ.ค.)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุทธิพร บุญส่ง, ศษ.ค.)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์โกศล มีคุณ, กศ.ค.)

..... กรรมการ
(อาจารย์รสริน เจิมไรสง, ค.ค.)

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี อนุมัติวิทยานิพนธ์
ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

..... คณบดีคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
(รองศาสตราจารย์ประเสริฐ ปิ่นปฐมรัฐ, Ph.D.)

วันที่ 10 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2556

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามแนวทางการ์ด ออร์ฟ เพื่อพัฒนาทักษะในรายวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ชื่อ-นามสกุล	นางสาวพิมพ์ชนก คำชู
สาขาวิชา	เทคโนโลยีการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุทธิพร บุญส่ง, ศษ.ด.
ปีการศึกษา	2555

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามแนวทางการ์ด ออร์ฟ เพื่อพัฒนาทักษะในรายวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75 และ 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ของนักเรียนระหว่างกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามแนวทางการ์ด ออร์ฟ กับกิจกรรมเสริมหลักสูตรแบบปกติ

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ที่เป็นสมาชิกชุมนุมนาฏศิลป์ โรงเรียนรัตนโกสินทร์ ๕ และ โรงเรียนเคหะบางพลี (10 ปี สปข.) ซึ่งเป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 ทั้งหมด 60 คน จัดเป็นกลุ่มทดลอง 30 คน และกลุ่มควบคุม 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดความรู้ แบบประเมินทักษะปฏิบัติ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สถิติ ANCOVA

ผลการวิจัยพบว่า 1) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กิจกรรมเสริมหลักสูตรรายวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ตามแนวทางการ์ด ออร์ฟ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา มีค่าประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้สูตร E_1/E_2 พบว่า มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 78.04/85.18 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 75/75 ที่ตั้งไว้ 2) คะแนนเฉลี่ยความรู้ทางนาฏศิลป์หลังเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ตามแนวทางการ์ด ออร์ฟ สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) คะแนนเฉลี่ยทักษะปฏิบัติทางนาฏศิลป์หลังเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ตามแนวทางการ์ด ออร์ฟ สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: กิจกรรมเสริมหลักสูตร การสอนแนวทางการ์ด ออร์ฟ

Thesis Title	Use of Carl Orff-based Extra-curricular Activities to Develop Music and Drama Skills of Primary School
Name-Surname	Miss Pimchanok Kumchoo
Program	Technology in Curriculum Research and Development
Thesis Advisor	Assistant Professor Suttiporn Boonsong, Ed.D.
Academic Year	2012

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to use extra curricular activities based on Carl Orff's theory to develop music and drama skills of primary students, and 2) to compare the achievement of student's music and drama skills taught by the application of Carl Orff to extra curricular activities and the controlled group.

The samples were 60 students at Rattanakosin 9 School and Khaha Bang Plee (Sip-Pee-Sor-Por-Chor School) who were in the dancing club. All students were studying in the second semester of the Academic year 2012. These students were selected via random sampling. These students were divided into two groups of 30, the experimental and the control groups. The instrument used were 1) music and drama activities 2) the music and drama test, 3) Music and drama exercises. The data were analysed by using Means, Standard Deviation and ANCOVA.

The results were as follows: 1) the achievement test result of the experimental group was significantly higher than that of the controlled group, 2) students' scores of music and drama skills taught through the application of the Carl Orff theory were significantly higher than those from the control group at 0.05.

Keywords: extra-curricular activities to develop, Carl Orff-based

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีด้วยความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุทธิพร บุญส่ง อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุภาพร แพรวงพนิต ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.โกศล มีคุณ และ ดร.รสริน เจริญไชสง กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้ข้อเสนอแนะอย่างดียิ่ง และตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ตลอดจนให้ความเมตตา ความเอาใจใส่ และกำลังใจแก่ผู้วิจัย จนกระทั่งวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ คณาจารย์ในสาขาวิชาเทคโนโลยีการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรทุกท่าน ที่ได้ถ่ายทอดความรู้ คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ และให้ความเอื้อเฟื้อแก่ผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา

ขอขอบพระคุณ ท่านผู้ทรงคุณวุฒิ นางศุภฎี อัครอง นางสาวสุวิรินทร์ สุขานุกรณ์ และ นางสาวพัฒนัชญา ทองแซม ที่กรุณาช่วยให้คำแนะนำตรวจสอบแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบทดสอบภาคความรู้ และแบบประเมินทักษะปฏิบัติ ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการโรงเรียนรัตนโกสินทร์ ๕ ผู้อำนวยการโรงเรียนเคหะบางพลี (10 ปี สปข.) และคณะครู ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยในครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอขอบคุณพี่ๆ และเพื่อนๆ นักศึกษาในสาขาวิชาเทคโนโลยีการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร ได้ให้การสนับสนุนช่วยเหลือ และคำปรึกษา แนะนำเรื่องต่างๆ พร้อมทั้งมอบความรัก ความอบอุ่น และเป็นกำลังใจด้วยดีตลอดมา

ในสุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และญาติพี่น้องครอบครัว “ค้ำชู” ทุกๆ ท่าน ที่คอยส่งเสริม สนับสนุนการศึกษาด้วยดีตลอดมา และให้ความรัก ความห่วงใย ให้แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เป็นกำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์ จนสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี และให้ชีวิตที่ดั่งงามแก่ผู้วิจัย คุณความดีและประโยชน์ทั้งมวลอันบังเกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอขอบเป็นเครื่องสักการะคุณแต่บิดา มารดา และครูอาจารย์

พิมพ์ชนก ค้ำชู

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ฌ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
1.3 สมมติฐานของการวิจัย.....	3
1.4 กรอบแนวคิดในการศึกษา.....	4
1.5 ขอบเขตของการวิจัย.....	4
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
2.1 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ฉบับปรับปรุงใหม่ พ.ศ.2545).....	6
2.2 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551.....	8
2.3 หลักสูตรสถานศึกษา: กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน.....	14
2.4 กิจกรรมเสริมหลักสูตร.....	16
2.5 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับทักษะการปฏิบัติ.....	34
2.6 แนวคิดเบื้องต้นการศึกษานาฏศิลป์ตามแนวทางคาร์ล ออร์ฟ.....	41
2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	47
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	49
3.1 ประชากร.....	50
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	50
3.3 การสร้างเครื่องมือในการวิจัย.....	50

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3.4 วิธีการดำเนินการทดลองและการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	52
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	53
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	57
4.1 การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	57
4.2 ผลการหาประสิทธิภาพแผนการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้.....	59
4.3 ผลการทำแบบทดสอบและทักษะปฏิบัติทางนาฏศิลป์.....	60
4.4 ผลการเปรียบเทียบความรู้ทางนาฏศิลป์ก่อนเรียน.....	61
4.5 ผลการเปรียบเทียบความรู้และทักษะปฏิบัติทางนาฏศิลป์หลังเรียน.....	61
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	64
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	64
5.2 อภิปรายผล.....	65
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	67
5.4 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป.....	68
บรรณานุกรม.....	69
ภาคผนวก.....	72
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	73
ภาคผนวก ข คุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	103
ภาคผนวก ค รายนามผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ.....	110
ภาคผนวก ง หนังสือขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ.....	112
ประวัติผู้เขียน.....	117

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1 แผนแบบการทดสอบ.....	49
4.1 ประสิทธิภาพแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้.....	59
4.2 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความรู้ทางนาฏศิลป์และทักษะปฏิบัติ.....	60
4.3 ผลการเปรียบเทียบความรู้ทางนาฏศิลป์ก่อนเรียน.....	61
4.4 ผลการเปรียบเทียบความรู้ทางนาฏศิลป์หลังเรียน.....	62
4.5 ผลการเปรียบเทียบทักษะปฏิบัติทางนาฏศิลป์หลังเรียน.....	62
ภาคผนวก 1 ผลการประเมินความสอดคล้องและความถูกต้องของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้.....	104
ภาคผนวก 2 ผลความสอดคล้องและความถูกต้องของแบบทดสอบวัดความรู้.....	106
ภาคผนวก 3 ผลการประเมินความสอดคล้องและความถูกต้องของแบบประเมินทักษะการร้องเพลง.....	108
ภาคผนวก 4 ผลการประเมินความสอดคล้องและความถูกต้องของแบบประเมินการปฏิบัติทำรำนฏยศัพท์.....	108
ภาคผนวก 5 ผลการประเมินความสอดคล้องและความถูกต้องของการประเมินการปฏิบัติภาษาท่า.....	109
ภาคผนวก 6 ผลการประเมินความสอดคล้องและความถูกต้องของแบบประเมินการประดิษฐ์ท่ารำ.....	109

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1.1 กรอบแนวคิด.....	4

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

แนวทางการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (กรมวิชาการ, 2545: 2) ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดการศึกษาหลายประการที่สำคัญ คือ การจัดการศึกษายึดหลักการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การเรียนรู้ด้วยการแสวงหาความรู้ด้วยตัวเองอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมกระบวนการคิด และความคิดสร้างสรรค์ นอกจากนี้ การจัดหลักสูตรการเรียนการสอนยังให้ความสำคัญกับผู้เรียนมากขึ้นดังมาตรา 22 ซึ่งกล่าวถึง การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเติมตามศักยภาพ จากมาตราดังกล่าวแสดงถึงการจัดการศึกษามุ่งให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดีมีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทย ซึ่งหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะเป็นกลุ่มสาระที่ช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจินตนาการทางศิลปะ โดยเฉพาะสาระที่ 3 นาฏศิลป์ มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจองค์ประกอบนาฏศิลป์ แสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ การเคลื่อนไหวในรูปแบบต่างๆ รู้และเข้าใจแหล่งกำเนิดเสียง (กระทรวงศึกษาธิการ, 255: 183) การจัดการเรียนการสอนได้มีการนำการสอนที่หลากหลายเข้ามามีบูรณาการเข้าด้วยกัน จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการสอนนาฏศิลป์ เนื่องจากรูปแบบการเรียนการสอนรายวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ที่ผ่านมามักจะเป็นผู้บอกและนักเรียนคอยปฏิบัติตาม โดยไม่มีการใช้ทฤษฎีการสอนต่างๆเข้ามาประยุกต์ใช้ นักเรียนจึงไม่กล้าคิดและปฏิบัติเมื่อไม่มีครูจึงทำให้การจัดการศึกษาในวิชานี้ไม่บรรลุตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ โดยมีความสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ ชูติกาญจน์ รุ่งเรือง (2552: 1) ได้กล่าวไว้ว่าที่ผ่านมานั้นครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ไทยมีจุดมุ่งหมายในการสอนเพียงให้ผู้เรียนเป็นฝ่ายรับความรู้ โดยไม่มีการพัฒนาวิธีการสอนที่แปลกใหม่ขึ้นมาสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะ มีความคิดสร้างสรรค์ทำเรื่องที่แปลกใหม่และสอดคล้องกับ อุษยา สบตุกษย์ (2545: 2) ได้กล่าวไว้ว่าการเรียนการ

สอนนาฏศิลป์ที่ใช้วิธีการเลียนแบบครู ทำให้เกิดปัญหาว่าผู้เรียนไม่สามารถคิดประดิษฐ์ท่ารำประกอบเพลง เนื่องจากผู้เรียนไม่ได้ใช้ความคิดปฏิบัติด้วยตนเองอย่างอิสระ ผู้เรียนต้องปฏิบัติตามครูผู้สอน ทำให้ผู้เรียนขาดทักษะในด้านการคิด

ในปัจจุบันหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นหลักสูตรที่ได้พัฒนาขึ้นเพื่อพัฒนาผู้เรียน โดยยึดองค์ประกอบหลักสำคัญ 3 ส่วน คือหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สารการเรียนรู้ระดับท้องถิ่น และสาระสำคัญที่พัฒนาเพิ่มเติม เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กำหนด ให้เหมาะสมกับสภาพชุมชน ท้องถิ่น และจุดเน้นของโรงเรียน ซึ่งทางด้านการศึกษาได้ให้ความสำคัญของกิจกรรมเสริมหลักสูตรในการช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาความเป็นผู้นำ รู้จักเคารพนับถือผู้อื่น มีสุขภาพดี มีความสุข มีทักษะในการใช้ส่วนต่างๆ ของร่างกาย มีอารมณ์ที่มั่นคงสร้างค่านิยมที่เหมาะสม สร้างสัมพันธภาพกับคนในวัยเดียวกัน วัยสูงกว่าได้ การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้กับผู้เรียนนั้นสถานศึกษาจึงต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนเข้าร่วมกิจกรรม ให้เหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะ และความแตกต่าง ระหว่างบุคคลของผู้เรียน ดังที่เบลลาท์ และคลอสไมเออร์ (Blount and Klausmeiers, 1985: 534) ได้ให้ความคิดเห็นว่า กิจกรรมเสริมหลักสูตรนั้นมีความสำคัญ และจำเป็นต่อนักเรียนอย่างยิ่งที่ช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรงตามความสนใจ ได้ฝึกการทำงานเป็นหมู่คณะเป็นการพัฒนาด้านจิตใจและสังคม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดที่ว่ากิจกรรมเสริมหลักสูตรเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียน ได้เลือกเข้าร่วมกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจมุ่งเน้นให้เกิดทัศนคติที่ดีเห็นคุณค่าหรือประโยชน์ ได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินในการเข้าร่วมกิจกรรมตามแนวทางคาร์ล ออร์ฟ ซึ่งเป็นวิธีหนึ่งที่น่ามาสอนแล้วได้ผลเป็นที่น่าพอใจ โดยเฉพาะการสอนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เนื่องจากเป็นแนวการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนมีโอกาสเข้าร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้อย่างทั่วถึงและมากที่สุดได้ ทั้งยังเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ซึ่งกันและกัน นอกจากนี้กิจกรรมดังกล่าวยังมุ่งเน้นให้ผู้เรียนกล้าแสดงออกคิดประดิษฐ์ท่าทางอย่างอิสระหรือผู้เรียนลงมือปฏิบัติงานด้วยตนเองเน้นส่งเสริมการคิดและประดิษฐ์สิ่งใหม่ๆ ซึ่งจะส่งผลต่อความเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งระบบการสอนดนตรีแบบคาร์ล ออร์ฟ (Orff-Schulwerk) ที่มีพื้นฐานบนความเข้าใจในพัฒนาการของเด็ก โดยเฉพาะพยายามพัฒนาเลือกสรรวิธีการสอนที่เหมาะสมกับเด็ก คาร์ล ออร์ฟ (Carl Orff) วางรากฐานในการสอนดนตรีว่า ดนตรี (Music) การเคลื่อนไหว (Movement) และการพูด (Speech) เป็นสิ่งที่แยกออกจากกันไม่ได้ทั้งสามสิ่งรวมกันเป็นเอกภาพ (Unity) ซึ่งมีรูปแบบของทำนองและจังหวะเป็นอย่างดีถูกกับจริตของเด็กเป็นธรรมชาติ และมีการใช้ร่างกายประกอบเหมือนกับการเล่นของเด็กในระบบการสอนของออร์ฟ ถือเป็นสิ่งสำคัญที่สุด หลักสูตรของออร์ฟ จะเปิดโอกาสให้มีการ

สร้างสรรค์แบบต่อเนื่องหลายแบบ ซึ่งตั้งอยู่บนรากฐานของการปฏิบัติการสื่อสารในเด็ก (Communicative Performance) และเน้นความเป็นตัวของตัวเองอย่างมาก เป้าหมายหลักของโปรแกรมการสอนแบบออร์ฟ คือการที่เด็กแสดงออกถึงความคิดสร้างสรรค์ด้วยการสร้างท่าทางการแต่งทำนองหรือจังหวะขึ้นใหม่ ซึ่งทักษะดังกล่าวจะสามารถช่วยให้นักเรียนมีความกล้าคิด กล้าทำ กล้าปฏิบัติอย่างอิสระ ตลอดจนแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้เป็นอย่างดี

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น คาดว่ากิจกรรมเสริมหลักสูตรในรายวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ ตามแนวทางคาร์ล ออร์ฟ เมื่อนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในรายวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ จะส่งผลให้นักเรียนมีพัฒนาการทางการเรียนรู้ที่สูงขึ้น มีอิสระทางความคิด และการแสดงออก ในการเรียนรู้มากกว่าการเรียนการสอนแบบปกติ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจนำไปใช้พัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตร รายวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ เพื่อพัฒนาทักษะของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ที่กำลังศึกษาอยู่ ชุมชนนาฏศิลป์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 โรงเรียนรัตนโกสินทร์ ๕ และ โรงเรียนเคหะบางพลี (10 ปี สปช.) นอกจากนี้ยังเกิดประโยชน์สำหรับครูผู้สอน เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาแผนการจัด กิจกรรมการเรียนรู้อื่นๆ เพื่อส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สาระอื่นๆ ต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามแนวทางคาร์ล ออร์ฟ เพื่อพัฒนาทักษะในรายวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ให้ได้ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ของนักเรียนระหว่างกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามแนวทางคาร์ล ออร์ฟ กับกิจกรรมเสริมหลักสูตรแบบปกติ

1.3 สมมติฐานของการวิจัย

1.3.1 การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามแนวทางคาร์ล ออร์ฟ เพื่อพัฒนาทักษะในรายวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ 75/75

1.3.2 นักเรียนที่ได้รับการพัฒนาโดยกิจกรรมเสริมหลักสูตรรายวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ตามแนวทางคาร์ล ออร์ฟ มีผลสัมฤทธิ์สูงกว่าการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรแบบปกติ

1.4 กรอบแนวคิดในการศึกษา

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการศึกษา

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตของการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. **ขอบเขตประชากร** นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนรัตนโกสินทร์ ๕ และโรงเรียน เตะบางพลี (10 ปี สปช.) อำเภอบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 60 คน จัดเป็นกลุ่มทดลอง 30 คน และกลุ่มควบคุม 30 คน จากการสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีการจับสลาก

2. **ขอบเขตเนื้อหา** การวิจัยครั้งนี้เป็นการนำเอาแนวทางคาร์ล ออร์ฟ มาใช้ในการจัดกิจกรรม เสริมหลักสูตรรายวิชาดนตรี-นานุกศิลป์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จำนวน 4 แผน 8 ชั่วโมง

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ศิลปะ สาระที่ 3 นานุกศิลป์ ใช้สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยเน้นให้ผู้เรียนได้พัฒนา การเรียนรู้

การพัฒนากิจกรรมการเสริมหลักสูตร หมายถึง การสร้างกิจกรรมที่ใช้ขึ้นนอกเหนือ จากการเรียนการสอนตามปกติ เพื่อสนองความสนใจของนักเรียน และส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้ เกี่ยวกับนานุกศิลป์สร้างสรรค์

กิจกรรมเสริมหลักสูตร หมายถึง กิจกรรมที่จัดขึ้น เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้เพิ่มเติม ในรายวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ โดยใช้แนวทางของ คาร์ล ออร์ฟ

นักเรียนชั้นประถมศึกษา หมายถึง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนรัตน โกสินทร์ ๕ และโรงเรียนเคหะบางพลี (10 ปี สปช.) จำนวน 60 คนที่กำลังศึกษาอยู่ในชุมนุมนาฏศิลป์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555

การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรดนตรี - นาฏศิลป์โดยใช้แนวทางคาร์ล ออร์ฟ หมายถึง การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่มุ่งพัฒนาความคิดสร้างสรรค์การคิดอย่างอิสระในตัวเด็กทุกคนให้ปรากฏออกมา มากที่สุด โดยมีกิจกรรมที่ประกอบไปด้วยกิจกรรมการใช้ร่างกายประกอบจังหวะการเคลื่อนไหวอย่าง อิสระ การเคลื่อนไหวอย่างมีรูปแบบ และกิจกรรมจินตนาการประกอบเพลง

ผลการใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตรของนักเรียนชั้นประถมศึกษา หมายถึง คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากการทำแบบทดสอบวัดความรู้และคะแนนการปฏิบัติทำซ้ำซึ่งได้จากการปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียนในแต่ละกิจกรรม

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.7.1 เพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้สอนและผู้เกี่ยวข้อง ที่จะนำความรู้จากผลการวิจัยไปจัดกิจกรรม การเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

1.7.2 เพื่อเป็นประโยชน์ต่อบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ ศิลปะ กลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ และเป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าต่อไป

บทที่ 2

เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามแนวทางคาร์ ออร์ฟ เพื่อพัฒนาทักษะในรายวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาในครั้งนี ผู้วิจัยได้ศึกษาและค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

- 2.1 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ฉบับปรับปรุงใหม่ พ.ศ. 2545)
- 2.2 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551
- 2.3 หลักสูตรสถานศึกษา: กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
- 2.4 กิจกรรมเสริมหลักสูตร
- 2.5 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับทักษะการปฏิบัติ
- 2.6 แนวคิดเบื้องต้นการศึกษาดนตรี-นาฏศิลป์ตามแนวทางคาร์ล ออร์ฟ
- 2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ฉบับปรับปรุงใหม่ พ.ศ. 2545)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ฉบับปรับปรุงใหม่ พ.ศ. 2545) หมวด 4 แนวทางการจัดการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552: 9-11) ซึ่งเป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะคุณภาพที่พึงประสงค์ ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาทุกแห่ง เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียนดังนี้

มาตรา ๒๒ การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

มาตรา ๒๓ การจัดการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษา ตามอัธยาศัยต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา

มาตรา ๒๔ การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการดังต่อไปนี้

๑. จัดเนื้อหาสาระ และกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

๒. ฝึกทักษะกระบวนการคิดการจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้ มาใช้เพื่อป้องกัน และแก้ไขปัญหา

๓. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

มาตรา ๒๕ รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงาน และการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์การกีฬาและนันทนาการ แหล่งข้อมูลและแหล่งการเรียนรู้อื่นอย่างพอเพียงและมีประสิทธิภาพ

มาตรา ๒๖ ให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียน โดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรม การเรียนร่วมกิจกรรมและการทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสม ของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษาให้สถานศึกษาใช้วิธีการที่หลากหลายในการจัดสรรโอกาสการเข้าศึกษาต่อ และให้นำผลการประเมินผู้เรียนตามวรรคหนึ่งมาใช้ประกอบการพิจารณาด้วย

จากข้างต้นสรุปได้ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ดังนั้นกระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ การจัดการศึกษาทั้งสามรูปแบบในหมวด 3 ต้องเน้นทั้งความรู้ คุณธรรม และกระบวนการเรียนรู้ ในเรื่องสาระความรู้ให้บูรณาการความรู้และทักษะด้านต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับแต่ละระดับการศึกษาได้แก่ ด้านความรู้เกี่ยวกับตนเองและความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับสังคม ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาและการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาด้านภาษา โดยเฉพาะการใช้ภาษาไทย ด้านคณิตศาสตร์ ด้านการประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขในเรื่องการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้จัดเนื้อหาสาระและ กิจกรรมที่สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน และความแตกต่างระหว่างบุคคล รวมทั้งให้ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้ป้องกันและแก้ไขปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติจริงผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างสมดุล และปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดี คุณลักษณะอันพึงประสงค์ในทุกวิชา นอกจากนี้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ยังต้องส่งเสริมให้ผู้สอนจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อและแหล่งวิทยาการ

ประเภทต่างๆ จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ที่มีการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง และชุมชน รวมทั้งส่งเสริมการดำเนินงาน และการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ การประเมินผลผู้เรียนให้สถานศึกษาพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียนความประพฤติ การสังเกต พฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบส่วนการจัดสรรโอกาส การเข้าศึกษาต่อให้ใช้วิธีการที่หลากหลาย และนำผลการประเมินผู้เรียนมาใช้ประกอบด้วย หลักสูตรการศึกษาทุกระดับ และทุกประเภทต้องมีความหลากหลาย โดยส่วนกลางจัดทำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เน้นความเป็นไทย และความเป็นพลเมืองดี การดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ ตลอดจนเพื่อ การศึกษาต่อและให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจัดทำหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชน และสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่นและคุณลักษณะของสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคมและ ประเทศชาติ สำหรับหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษาเพิ่มเรื่อง การพัฒนาวิชาการ วิชาชีพชั้นสูง และการค้นคว้าวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้และสังคมศึกษา

2.2 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551

2.2.1 การจัดหลักสูตร

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพจึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียนเมื่อจบ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งผู้เรียนที่จบระดับประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6) หลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดกรอบ โครงสร้างเวลาเรียนพื้นฐานสำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม สาระการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนซึ่งสถานศึกษาสามารถเพิ่มเติมได้ตามความพร้อมและ จุดเน้น โดยสามารถปรับให้เหมาะสมตามบริบทของสถานศึกษา และสภาพของผู้เรียน โดยโครงสร้าง การเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 1-6 ให้จัดเวลาเป็นรายปี โดยมีเวลาเรียนวันละไม่เกิน 5 ชั่วโมง

2.2.2 การจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการสำคัญในการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นหลักสูตรที่มีมาตรฐานการเรียนรู้สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนและ คุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นเป้าหมายสำคัญสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชน ผู้สอนต้องพยายามคัด สรรกระบวนการเรียนรู้ จัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม สาระการเรียนรู้ รวมทั้งปลูกฝังเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์พัฒนาทักษะต่างๆ อันเป็น สมรรถนะสำคัญที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียน

2.2.3 หลักการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้สมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยยึดหลักว่า ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดเชื่อว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ยึดประโยชน์ที่เกิดกับผู้เรียน กระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง เน้นให้ความสำคัญทั้งความรู้ และคุณธรรม

2.2.4 กระบวนการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนจะต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เป็นเครื่องมือที่จะนำพาตนเองไปสู่เป้าหมายของหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน อาทิ กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ กระบวนการสร้างความรู้กระบวนการคิด กระบวนการทางสังคม กระบวนการเผชิญสถานการณ์และแก้ปัญหา กระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง กระบวนการปฏิบัติลงมือทำจริง กระบวนการจัดการ กระบวนการวิจัย กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง และกระบวนการพัฒนาลักษณะนิสัย

กระบวนการเหล่านี้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนควรได้รับการฝึกฝนพัฒนา เพราะจะสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี บรรลุเป้าหมายของหลักสูตรดังนั้นผู้สอนจึงจำเป็นต้องศึกษาทำความเข้าใจในกระบวนการเรียนรู้ต่างๆ เพื่อให้สามารถเลือกใช้ในการจัดการกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2.5 การออกแบบการจัดการเรียนรู้

ผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาให้เข้าใจถึงมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ แล้วจึงพิจารณาออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยเลือกใช้วิธีสอนและเทคนิคการสอน สื่อ/แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพและบรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ซึ่งเป็นเป้าหมายที่กำหนด (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 5-22)

สรุปได้ว่า หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐานรวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพและ

การศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

2.2.6 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

2.2.6.1 กระบวนการจัดการเรียนรู้ศิลปะ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะวิธีการทางศิลปะ เกิดความซาบซึ้งในคุณค่าของศิลปะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงออกอย่างอิสระ ในศิลปะแขนงต่างๆ ซึ่งสาระที่ 3 นาฏศิลป์มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ องค์ประกอบนาฏศิลป์ แสดงออกทางนาฏศิลป์ อย่างสร้างสรรค์ ใช้ศัพท์เบื้องต้นทางนาฏศิลป์ วิเคราะห์วิพากษ์วิจารณ์คุณค่านาฏศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดอย่างอิสระ สร้างสรรค์การเคลื่อนไหวในรูปแบบต่างๆ ประยุกต์ใช้นาฏศิลป์ในชีวิตประจำวันเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างนาฏศิลป์กับประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม เห็นคุณค่าของนาฏศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และสากล

2.2.6.2 มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด สาระที่ ๓ นาฏศิลป์ (ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6)

มาตรฐาน ศ ๓.๑ เข้าใจและแสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์วิพากษ์วิจารณ์คุณค่านาฏศิลป์ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดอย่างอิสระ ชื่นชมและประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ตัวชี้วัด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

- ป.4/1 ระบุทักษะพื้นฐานทางนาฏศิลป์และการละครที่ใช้สื่อความหมายและอารมณ์
- ป.4/2 ใช้ภาษาท่าและนาฏยศัพท์หรือศัพท์ทางการละครง่ายๆ ในการถ่ายทอดเรื่องราว
- ป.4/3 แสดงการเคลื่อนไหวในจังหวะต่างๆ ตามความคิดของตน
- ป.4/4 แสดงนาฏศิลป์เป็นคู่และเป็นหมู่
- ป.4/5 เล่าสิ่งที่ชื่นชอบในการแสดง โดยเน้นจุดสำคัญของเรื่องและลักษณะเด่นของตัวละคร

ละคร

ตัวชี้วัด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

- ป.5/1 บรรยายองค์ประกอบนาฏศิลป์
- ป.5/2 แสดงท่าทางประกอบเพลงหรือเรื่องราวตามความคิดของตน
- ป.5/3 แสดงนาฏศิลป์ โดยเน้นการใช้ภาษาท่าและนาฏยศัพท์ในการสื่อความหมายและการแสดงออก

การแสดงออก

ป.5/4 มีส่วนร่วมในกลุ่มกับการเขียนเค้าโครงหรือบทละครสั้นๆ

ป.5/5 เปรียบเทียบการแสดงนาฏศิลป์ชุดต่างๆ

ป.5/6 บอกประโยชน์ที่ได้รับจากการชมการแสดง

ตัวชี้วัด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ป.6/1 สร้างสรรค์การเคลื่อนไหวและการแสดงโดยเน้นการถ่ายทอด้ลิตาหรืออารมณ์

ป.6/2 ออกแบบเครื่องแต่งกายหรืออุปกรณ์ประกอบการแสดงอย่างง่าย

ป.6/3 แสดงนาฏศิลป์และละครง่าย

ป.6/4 บรรยายความรู้สึทงตนเองที่มีต่องานนาฏศิลป์และการละครอย่างสร้างสรรค์

ป.6/5 แสดงความคิดเห็นในการชมการแสดง

ป.6/6 อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างนาฏศิลป์และการละครกับสิ่งที่ประสบในชีวิต

ประจำวัน

มาตรฐาน ศ ๓.๒ เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างนาฏศิลป์ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมเห็นคุณค่าของนาฏศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และสากล

ตัวชี้วัด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ป.4/1 อธิบายประวัติความเป็นมาของนาฏศิลป์ หรือชุดการแสดงอย่างง่าย

ป.4/2 เปรียบเทียบการแสดงนาฏศิลป์กับการแสดงที่มาจากวัฒนธรรมอื่น

ป.4/3 อธิบายความสำคัญของการแสดงความเคารพในการเรียนและการแสดงนาฏศิลป์

ป.4/4 ระบุเหตุผลที่ควรรักษาและสืบทอดการแสดงนาฏศิลป์

ตัวชี้วัด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ป.5/1 เปรียบเทียบการแสดงประเภทต่างๆของไทยในแต่ละท้องถิ่น

ป.5/2 ระบุหรือแสดงนาฏศิลป์นาฏศิลป์พื้นบ้านที่สะท้อนถึงวัฒนธรรมและประเพณี

ตัวชี้วัด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ป.6/1 อธิบายสิ่งที่มีความสำคัญต่อการแสดงนาฏศิลป์และละคร

ป.6/2 ระบุประโยชน์ที่ได้รับจากการแสดงหรือการชมการแสดงนาฏศิลป์ และละคร

มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 จะสังเกตได้ว่าหลักสูตรได้เน้นถึงองค์ประกอบนาฏศิลป์การคิดสร้างสรรค์การเคลื่อนไหวและการแสดง และการละครอย่างง่าย ตลอดจนการคิดสร้างสรรค์ออกแบบเครื่องแต่งกายหรืออุปกรณ์ประกอบการแสดง ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นถึงความเหมาะสมทางด้านมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด ที่จะให้นักเรียนระดับ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 เป็นประชากรในการวิจัยเกี่ยวกับการคิดประดิษฐ์ทำรำตามแนวทางคาร์ล ออร์ฟ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 182-185)

2.2.7 คุณภาพผู้เรียนระดับประถมศึกษา (สาระที่ 3 นาฏศิลป์) คุณภาพผู้เรียนสาระที่ 3 นาฏศิลป์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้เรียนจะต้องรู้และเข้าใจองค์ประกอบนาฏศิลป์ สามารถแสดงภาษาทำนาฏยศัพท์พื้นฐาน สร้างสรรค์การเคลื่อนไหว การแสดงนาฏศิลป์ และการละครง่าย ๆ ถ่ายทอดลีลาหรืออารมณ์ และสามารถออกแบบเครื่องแต่งกายหรืออุปกรณ์ประกอบการแสดงง่าย ๆ เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างนาฏศิลป์และการละครกับสิ่งที่ประสบในชีวิตประจำวันแสดง ความคิดเห็นในการชมการแสดงและบรรยายความรู้สึกของตนเองที่มีต่องานนาฏศิลป์

รู้และเข้าใจความสัมพันธ์และประโยชน์ของนาฏศิลป์และการละคร สามารถเปรียบเทียบการแสดงประเภทต่าง ๆ ของไทยในแต่ละท้องถิ่น และสิ่งที่การแสดงสะท้อนวัฒนธรรมประเพณีเห็นคุณค่าการรักษาและสืบทอดการแสดงนาฏศิลป์ไทย

สรุปได้ว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะเป็นกลุ่มสาระที่ช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจินตนาการทางศิลปะชื่นชมความงาม มีสุนทรียภาพ ความมีคุณค่า ซึ่งมีผลต่อคุณภาพชีวิตมนุษย์ กิจกรรมทางศิลปะช่วยพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม ตลอดจน การนำไปสู่การพัฒนาสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง อันเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพได้

2.2.8 การเรียนการสอนนาฏศิลป์ในระดับประถมศึกษา

2.2.8.1 ความหมายของนาฏศิลป์ในภาษาไทยใช้ศัพท์เรียกการฟ้อนรำว่า “นาฏศิลป์” คำว่า “นาฏศิลป์” เป็นคำสมาสมาจาก คำว่า “นาฏ” และ “ศิลป์”

“นาฏ” หมายถึงการฟ้อนรำ หรือความรู้แบบแผนของการฟ้อนรำ

“ศิลป์” ได้แก่ สิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น ในเมื่อธรรมชาติไม่อำนวยให้แต่ต้องสร้างให้ประณีตงดงาม และสำเร็จสมบูรณ์ ศิลปะเกิดขึ้นด้วยทักษะคือ ความชำนาญในการปฏิบัติเมื่อเปลอย่างรวมความแล้ว คำว่า นาฏศิลป์ หมายถึง การฟ้อนรำที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้นในเมื่อธรรมชาติไม่อำนวยให้แต่ต้องประณีตลึกซึ้งตรงตาจริงใจ ทั้งเทียบพร้อมไปด้วยความวิจิตรบรรจงอันละเอียดอ่อน และปฏิบัติให้สมบูรณ์ได้ โดยเกิดความชำนาญ แต่ความหมายที่เข้าใจกันโดยทั่วไปคือการร้องรำทำเพลง การให้ความบันเทิงใจอันประกอบด้วย ความโน้มเอียงของอารมณ์และความรู้สึก ศิลปะประเภทนี้ต้องอาศัยการบรรเลงดนตรี และการขับร้องเข้าร่วมด้วย เพื่อส่งเสริมให้เกิดคุณค่าในศิลปะยิ่งขึ้นตามสภาพหรือแนวความคิดต่าง ๆ กันสุดแต่จะมุ่งหมาย (อาภรณ์-จาตุรงค์มนตรีศาสตร์ และมนตรี ตรีโมท, อ้างถึงใน สุภา วัชรสุขุม, 2530: 3)

ธนิต อยุโพธิ์ (2416: 1) ให้คำนิยาม “นาฏศิลป์” ว่า ความชำนาญในการฟ้อนรำ

สุมิตร เทพวงษ์ (2541: 1) ได้ให้ความหมายของคำว่านาฏศิลป์ว่าเป็นการฟ้อนรำที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้นจากธรรมชาติด้วยความประณีตอันลึกซึ้ง เพียบพร้อมไปด้วยความวิจิตรบรรจงอันละเอียดอ่อนและหมายถึงการรื้อรำทำเพลง การให้ความบันเทิงใจอันประกอบด้วยความ โนม้เอียงของอารมณ์และความรู้สึก ศิลปะประเภทนี้ต้องอาศัยการบรรเลงดนตรีและการขับร้องเข้าร่วมด้วย เพื่อส่งเสริมให้เกิดคุณค่าในศิลปะยิ่งขึ้นตามสภาพอารมณ์ต่างๆกันสุดแต่จะมุ่งหมาย

2.2.8.2 แนวทางการจัดการเรียนการสอนดนตรีและนาฏศิลป์

อรวรรณ บรรจงศิลป์ และอาภรณ์ มนตรีศาสตร์ (2527: 474) ได้อธิบายการจัดการเรียนการสอนดนตรีและนาฏศิลป์ให้ประสบผลสำเร็จ ครูจะต้องรู้วิธีสอน ซึ่งหลักที่ควรปฏิบัติคือ

ครูผู้สอนให้นักเรียนได้ลองปฏิบัติก่อนแล้วให้ช่วยกันสรุปเป็นหลักการ โดยครูอาจใช้วิธีการแนะนำหรือสาธิตให้นักเรียนปฏิบัติ แล้วให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายฝึกให้นักเรียนได้ใช้ความคิดอย่างมีเหตุผลในการสรุปเป็นหลักการ ครูมีหน้าที่ช่วยป้อนคำถามหรือชี้แนะแนวทางเพื่อให้ได้ข้อสรุปที่ถูกต้อง ครูจะต้องสอนให้นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ ครูต้องให้โอกาสนักเรียนในการคิดหรือการแสดงออกดนตรีและนาฏศิลป์บ่อยๆ เช่น การให้คิดทำทางประกอบเพลงประเภทต่างๆ เปิดโอกาสให้นักเรียนร่วมกันทำจังหวะประกอบเพลง ด้วยเครื่องประกอบจังหวะที่นักเรียนคิดหรือเลือกหาเองตามที่คิดว่าเหมาะสม เปิดโอกาสให้นักเรียนแต่งเนื้อร้องเอง เป็นต้น

ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผสมผสานกันนั้น ครูไม่ควรมุ่งเน้นเนื้อหาหรือประสบการณ์ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งเท่านั้น กิจกรรมเน้นการฟัง การร้องเพลง กิจกรรมเน้นจังหวะ และกิจกรรมนาฏศิลป์ควรผสมกลมกลืนกันไปเพราะกิจกรรมต่างๆ ไม่สามารถแยกกันได้โดยเด็ดขาด เด็กจะร้องเพลงได้ต้องผ่านการฟังมาก่อนและทำท่าหรือการแสดงท่าประกอบเพลงได้เด็กจะต้องร้องเพลงได้ก่อน มิฉะนั้นก็ไม่สามารถกำหนดท่าทางได้ถูกต้องและครูผู้สอนจะต้องมีการสอนให้เชื่อมโยงกับวิชาอื่นครูสามารถที่จะใช้กิจกรรมดนตรีและนาฏศิลป์เป็นแกนในการเชื่อมโยงวิชาอื่นๆ หรือบูรณาการเรียนการสอนได้ เช่น ครูสอนเพลงนก เมื่อนักเรียนร้องเพลงนกได้รู้จังหวะและทำท่าทางบินแบบนกได้ ครูอาจเชื่อมโยงต่อไปถึงความรู้เรื่องนกชนิดต่างๆ โยงไปถึงสัตว์ต่างๆ ที่มีปีกและไม่มีปีกได้

สรุปได้ว่า การสอนโดยเน้นลักษณะจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนนาฏศิลป์ในระดับประถมศึกษา มีได้มุ่งหมายเพียงให้ผู้เรียนมีความรู้ทักษะและเจตคติที่ดีต่อกิจกรรมดนตรีและนาฏศิลป์เท่านั้น แต่จุดมุ่งหมายที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ มุ่งเสริมสร้างลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์นักเรียนจะพัฒนาลักษณะนิสัยได้มากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับกระบวนการเรียนการสอนของครูและความเอาใจ

ไว้ของครู ครูจำเป็นต้องให้ความสนใจในเรื่องนี้ไปพร้อมๆ กันกับการให้ความรู้ทักษะและเจตคติ ด้วยลักษณะนิสัยของนักเรียนที่ครูต้องเอาใจใส่ เช่น มารยาทในการฟังหรือชมการแสดง สมาธิในการฟังหรือชม ความอดทน การทำงานร่วมกับผู้อื่น การเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี ความรับผิดชอบต่อหน้าที่

2.3 หลักสูตรสถานศึกษา : กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

2.3.1 ลักษณะของหลักสูตรโรงเรียนรัตนโกสินทร์ ๕

หลักสูตรโรงเรียนรัตนโกสินทร์ ๕ พุทธศักราช 2553 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นหลักสูตรที่โรงเรียนได้พัฒนาขึ้นเพื่อพัฒนาผู้เรียนในระดับประถมศึกษา โดยยึดองค์ประกอบหลักสำคัญ 3 ส่วน คือ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สารการเรียนรู้ระดับท้องถิ่นและสาระสำคัญที่โรงเรียนพัฒนาเพิ่มเติมเป็นกรอบในการจัดทำรายละเอียด เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กำหนดเหมาะสมกับสภาพชุมชน ท้องถิ่นและจุดเน้นของโรงเรียน

2.3.2 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

หลักสูตรโรงเรียนรัตนโกสินทร์ ๕ พุทธศักราช 2553 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐานรวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษา การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ การพัฒนาที่สำคัญคือ การพัฒนาที่สมดุลอย่างเป็นองค์รวมทุกด้านเพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีพื้นฐานทางจริยศาสตร์ ความเป็นคนดีทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคม ผู้เรียนทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานต้องสร้างองค์ความรู้ ทักษะหรือกระบวนการเรียนรู้ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์จึงจำเป็นต้องเรียนรู้

ด้วยเหตุผลดังกล่าว กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนจึงเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่ช่วยให้ผู้เรียน ได้นำองค์ความรู้ ทักษะจากการเรียนรู้และประสบการณ์ของผู้เรียนมาปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเองเพื่อเป็นคนดี มีคุณธรรมจริยธรรมมีวินัยและมีจิตสำนึกสาธารณะที่ดีงาม เป็นคนมีปัญญา ในการใช้ทักษะชีวิต การคิด การสื่อสารการแก้ปัญหาและการใช้

เทคโนโลยี และเป็นคนมีความสุขในการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียงโดยอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างสร้างสรรค์

2.3.3 เป้าหมาย

การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมุ่งส่งเสริมและพัฒนาให้ผู้เรียนได้ความรู้ ทักษะ และประสบการณ์จากการเรียนรู้ไปพัฒนาตนเองให้เกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ได้แก่ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยีอันจะนำไปสู่คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

2.3.4 หลักการ

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีการกำหนดเป้าหมายของการจัดกิจกรรมที่ชัดเจน เป็นรูปธรรมและครอบคลุมผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองอย่างรอบด้านเต็มตามศักยภาพ ตามความสนใจ ความถนัด ความต้องการ และเหมาะสมกับวัยและวุฒิภาวะ

2.3.5 โครงสร้างการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ตามหลักการของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โครงสร้างเวลาในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 รวม 6 ปี จำนวน 60 ชั่วโมง ซึ่งการจัดสรรเวลาของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้ขึ้นกับการบริหารจัดการของสถานศึกษา ทั้งนี้ให้ปฏิบัติตามโครงสร้างเวลาของหลักสูตร และผู้เรียนต้องได้รับการพัฒนาและฝึกปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่องทุกปีจนจบการศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

2.3.6 การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนรายกิจกรรม

- 2.3.6.1 ตรวจสอบเวลาเข้าร่วมกิจกรรมของผู้เรียนให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด
- 2.3.6.2 ประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนจากการปฏิบัติกิจกรรม และผลงาน/ชิ้นงาน
- 2.3.6.3 ผู้เรียนที่มีผลการประเมินไม่ผ่านเกณฑ์ ครูหรือผู้รับผิดชอบต้องดำเนินการซ่อมแซมและประเมินจนผ่าน

2.3.7 เกณฑ์การตัดสิน

ผู้เรียนจะต้องได้รับการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และผ่านเกณฑ์ตามที่สถานศึกษากำหนด โดยกำหนดเกณฑ์ในการประเมินอย่างเหมาะสม ดังนี้

- 2.3.7.1 กำหนดคุณภาพหรือเกณฑ์ในการประเมินตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดไว้ 2 ระดับ คือ ผ่าน และไม่ผ่าน

2.3.7.2 กำหนดประเด็นการประเมินให้สอดคล้องตามวัตถุประสงค์ในแต่ละกิจกรรมและกำหนดเกณฑ์การผ่านการประเมินดังนี้ เกณฑ์การตัดสินผลการประเมินรายกิจกรรม

ผ่าน หมายถึง ผู้เรียนมีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมครบตามเกณฑ์ ปฏิบัติกิจกรรม และมีผลงาน/ชิ้นงาน/คุณลักษณะตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

ไม่ผ่าน หมายถึง ผู้เรียนมีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมไม่ครบตามเกณฑ์ ไม่ผ่านการปฏิบัติกิจกรรม หรือมีผลงาน/ชิ้นงาน/คุณลักษณะไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

จากข้างต้น กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนควรจัดให้ทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรมความสนใจ ความถนัดและความสามารถของผู้เรียน รู้สึกสนุกกับการใฝ่รู้ ใฝ่เรียน ใช้กระบวนการกลุ่มในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ฝึกให้คิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์ภายใต้การสอนของครูผู้สอนและสิ่งที่ขาดไม่ได้คือ การประเมินผลกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากว่าผลการประเมินจะเป็นตัวบ่งชี้ได้ว่า กิจกรรมนั้นประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด หากมีผู้ไม่ผ่านการประเมินการเข้าร่วมกิจกรรม จะต้องซ่อมเสริมข้อบกพร่องให้ผ่านเกณฑ์ก่อนจึงจะได้รับ การตัดสินให้ผ่านกิจกรรม

2.4 กิจกรรมเสริมหลักสูตร

2.4.1 ความหมายของกิจกรรมเสริมหลักสูตร

คำว่า “กิจกรรมเสริมหลักสูตร” มีการเรียกชื่อแตกต่างกันทั้งชื่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เช่น กิจกรรมนอกหลักสูตร (Extra Class Activities) กิจกรรมพัฒนาการ (Developmental Activities) กิจกรรมนักเรียน (Student Activities) กิจกรรมนอกห้องเรียน (Out of Class Activities) ถึงแม้ว่าจะเรียกชื่อแตกต่างกันก็ตาม แต่ความหมายและจุดมุ่งหมายของกิจกรรมดังกล่าวเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ในที่นี้จะใช้คำว่ากิจกรรมเสริมหลักสูตร (Co-Curricular Activities) ซึ่งมีนักการศึกษาหลายท่านกล่าวถึงความหมายของกิจกรรมเสริมหลักสูตร ไว้ดังนี้

ไพโรโรจน์ นาคะสุวรรณ และวันนอร์ มะทา (2528: 5) กล่าวว่า “กิจกรรมเสริมหลักสูตร หมายถึง กิจกรรมที่สถานศึกษาจัดและสนับสนุนให้ผู้เรียนจัดขึ้นเพื่อสนองความสนใจ และส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียนนอกเหนือจากหลักสูตรปกติ ไม่มีการให้คะแนนทางวิชาการ และผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมเหล่านั้นด้วยความสมัครใจ”

ประภาพรธรรม สุวรรณ (2537: 607) กล่าวว่า “กิจกรรมเสริมหลักสูตรเป็นกิจกรรมในโรงเรียนประเภทหนึ่งที่มีความสำคัญต่อผู้เรียน จัดขึ้นนอกเหนือไปจากกิจกรรมในหลักสูตรเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นนอกเหนือไปจากการเรียนในห้อง และส่งเสริมประสบการณ์ให้กว้างยิ่งขึ้น

ชูศักดิ์ วรณกุล (2538: 5) ได้ให้ความหมายของกิจกรรมเสริมหลักสูตรสรุปได้ว่า กิจกรรมเสริมหลักสูตร หมายถึงกิจกรรมต่างๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้นนอกเหนือจากการเรียนการสอนตามปกติ ทั้งนี้เพื่อสนองความต้องการ ความสนใจ และความถนัดของนักเรียนแต่ละคน โดยมุ่งเน้นและสนับสนุนให้นักเรียนประกอบกิจกรรมด้วยตนเอง เพื่อส่งเสริมประสบการณ์ชีวิตและปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้อย่างมีความสุข อันจะทำให้ นักเรียนมีพัฒนาการในทุกด้านๆ อย่างสมบูรณ์

สุมนา ระบอบ (2540: 2) กล่าวถึงกิจกรรมส่งเสริมหลักสูตรสรุปได้ว่า กิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้นนอกเหนือไปจากการเรียนการสอนในหลักสูตร โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเสริมประสบการณ์ของนักเรียนให้กว้างขวางขึ้น กิจกรรมเสริมหลักสูตรจัดขึ้นและดำเนินการ โดยนักเรียนและสถานศึกษาเปิดโอกาสให้นักเรียนเลือกกิจกรรมตามถนัดและความสนใจของแต่ละบุคคล โดยไม่มีคะแนนที่จะทำให้นักเรียนสอบได้หรือตก

ใจจริง บุญเรืองรอด (2541: 2) ได้ให้ความหมายของกิจกรรมเสริมหลักสูตรไว้ว่า หมายถึง “กิจกรรมที่นักเรียนหรือโรงเรียนจัดขึ้นเพื่อความบันเทิงเสริมความรู้ ความสนใจ ความสามารถ โดยไม่คิดหน่วยกิต”

สุพิน บุญชูวงศ์ (2542: 5) ได้กล่าวสรุปไว้ว่า กิจกรรมเสริมหลักสูตรเป็นเครื่องมือชนิดหนึ่ง ที่ช่วยเชื่อมโยงกิจกรรมการสอนปกติหลายๆ กิจกรรมเข้าด้วยกันเพื่อส่งเสริมให้เกิดพัฒนาการหลายด้าน เพื่อสนองความสนใจ ความสามารถและความถนัด โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนและดำเนินการด้วยความสมัครใจ

ไพฑูรย์ ธีรโพธิ์ (2543: 5) ได้ให้ความหมายของกิจกรรมเสริมหลักสูตรไว้ว่า “กิจกรรมต่างๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้นด้วยความสมัครใจของนักเรียนทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน เพื่อมุ่งส่งเสริมทั้งด้านวิชาการความสามารถพิเศษ ตามความถนัดและความสนใจของนักเรียนตลอดจนความบันเทิงหรือนันทนาการเพื่อให้นักเรียน นักศึกษาได้พัฒนาการทุกด้านทั้งด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัยและทักษะพิสัย โดยมุ่งเน้นและสนับสนุนให้นักเรียนได้ประกอบกิจกรรมด้วยตนเอง เพื่อเสริมประสบการณ์ชีวิตทำงานร่วมกันปรับตัวเองเข้ากับสังคมได้อย่างมีความสุข”

ธีรศักดิ์ อัครบวร (2545: 15) ได้ให้ความหมายของกิจกรรมเสริมหลักสูตรไว้ว่า “ การกระทำเพื่อการเรียนรู้ของนักเรียนที่จัดขึ้นนอกเวลาเรียนตามปกติของชั้นเรียน โดยผู้เรียนเป็นผู้ดำเนินการ

ด้วยตนเองและมีครูเป็นผู้ดูแลให้คำแนะนำปรึกษาเป็นไปเพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ในการเรียนตามหลักสูตรให้กว้างขวางยิ่งขึ้น สนองความสนใจและความถนัดพัฒนาความสามารถพิเศษ ส่งเสริมการพัฒนาบุคลิกภาพช่วยฝึกอุปนิสัยของผู้เรียนให้เหมาะสมกับอุดมการณ์ประชาธิปไตยและให้มีประสบการณ์อันจะนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน”

จากความหมายของกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่นักการศึกษากล่าวไว้ข้างต้น พอสรุปได้ว่า กิจกรรมหลักสูตรหมายถึง กิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อเสริมประสบการณ์ของผู้เรียน โดยให้นักเรียนที่สนใจได้ร่วมทำกิจกรรมในชั่วโมงกิจกรรมอิสระ ในการทำกิจกรรมจะไม่มี การคิดหน่วยกิตและระดับผลการเรียน

2.4.2 ความสำคัญและความจำเป็นในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

กิจกรรมเสริมหลักสูตรนับว่ามีความสำคัญและจำเป็นมากในปัจจุบัน เนื่องจากการวัด การเรียนการสอนในห้องเรียนอย่างเดียวยังไม่เพียงพอ ดังนั้น กิจกรรมเสริมหลักสูตรเป็นส่วนเสริม การเรียนการสอนช่วยให้ความมุ่งหมายของการศึกษายบรรลุผลสำเร็จอย่างสมบูรณ์ และจะเป็นวิถีทาง ที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสแสวงหาโอกาสด้วยตนเอง มีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึง ความสำคัญและความจำเป็นในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรไว้ดังนี้

ชูศักดิ์ วรณกุล (2538: 8-11) กล่าวไว้ว่า “กิจกรรมเสริมหลักสูตรเป็นตัวเชื่อมโยงระหว่าง ชีวิตในโรงเรียนกับชีวิตจริงเป็นสนามให้นักเรียนทดลองใช้ความรู้ และประสบการณ์จากห้องเรียน ให้เป็นประโยชน์ในชีวิตจริงช่วยขจัดข้อเสียเปรียบของระบบโรงเรียนในเรื่องเวลา สถานที่และ บุคลากรทำให้ทำหน้าที่ ที่ได้รับมอบหมายได้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นกิจกรรมเสริมหลักสูตรจึงมีความสำคัญ อยู่หลายประการ” ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

1. กิจกรรมเสริมหลักสูตรช่วยพัฒนานักเรียน นักเรียนแต่ละคนย่อมมีศักยภาพในการพัฒนาตนเองและสังคม ศักยภาพส่วนนี้ได้มาจากประสบการณ์เมื่อประสบการณ์มากขึ้นศักยภาพก็จะเพิ่มขึ้น กิจกรรมเสริมหลักสูตรจะช่วยให้ นักเรียนแต่ละคนได้รู้จักตนเองว่ามีความถนัดและความสามารถในด้านใดและจะใช้ความสามารถนั้นสร้างสรรค์ตนเองและสังคมอย่างไร ศักยภาพของนักเรียนจะปรากฏและพัฒนาได้เมื่อทำกิจกรรมที่ตรงกับความถนัดและความสามารถของตนเองด้วยความพอใจ

2. กิจกรรมเสริมหลักสูตรช่วยพัฒนาสิ่งแวดล้อม สิ่งแวดล้อมของนักเรียนย่อมหมายถึง สิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วยบุคคล อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ กฎเกณฑ์ต่างๆ มีทั้งสิ่งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม แต่สิ่งแวดล้อมภายใน โรงเรียนอยู่ในเขตที่แคบกว่าสิ่งแวดล้อมภายนอกโรงเรียน กิจกรรมเสริมหลักสูตรจะช่วยพัฒนาสิ่งแวดล้อมของนักเรียน

เมื่อสิ่งแวดลอมดีขึ้น กว้างขวางขึ้น โอกาสที่ตัวบุคคลจะมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดลอมย่อมมีความหมายมากขึ้น ทำให้นักเรียนได้รับประสบการณ์และเกิดการเรียนรู้ได้อย่างกว้างขวาง

3. กิจกรรมเสริมหลักสูตร ช่วยพัฒนาปฏิสัมพันธ์ประสบการณ์ เป็นผลที่ตัวบุคคลมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดลอม ประสบการณ์เป็นมูลฐานของการเรียนรู้ซึ่งหมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่พึงประสงค์ สภาพของห้องเรียนปกติอาจสร้างความพอใจและประสบการณ์ให้กับผู้เรียนได้ในระดับหนึ่ง แต่กิจกรรมเสริมหลักสูตรจะช่วยให้ในอีกระดับหนึ่งเพราะผู้เรียนสามารถเลือกทำกิจกรรมตามความสนใจของตน และสิ่งแวดลอมได้ขยายขอบเขตให้กว้างขวางขึ้น ทำให้ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนและสิ่งแวดลอมมีประสิทธิภาพมากขึ้น

สมศักดิ์ คงเที่ยง (2540: 282-283) ได้กล่าวถึงความสำคัญของกิจกรรมเสริมหลักสูตร สรุปได้ดังนี้

1. ช่วยส่งเสริมนักเรียนได้ทำงานร่วมกันในสังคมประชาธิปไตย การทำงานร่วมกัน และการให้ความร่วมมือเป็นกำลังสำคัญ การส่งเสริมให้เด็กได้ทำงานร่วมกันตั้งแตอยู่ในโรงเรียน เป็นการช่วยฝึกฝนประชาธิปไตยให้แก่เด็ก เมื่อเป็นผู้ใหญ่ในวันข้างหน้าจะดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ด้วยดี เพราะผลจากประสบการณ์ที่นักเรียนได้รับเมื่อตอนที่อยู่ในโรงเรียน

2. ช่วยส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีในการทำงานร่วมกันจะช่วยฝึกนิสัยที่ดีให้แก่นักเรียน เช่น การเสียสละเพื่อหมู่คณะ รู้จักสร้างความสัมพันธ์ต่อผู้อื่น พลเมืองดีย่อมให้ความร่วมมือกับสังคม

3. ส่งเสริมลักษณะผู้นำการที่นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ก็จะต้องแสดงความสามารถของตนออกมา นักเรียนคนใดมีความสามารถทางไหนก็ไปทำงานทางนั้น ใครเก่ง ก็ได้รับการยกย่องให้เป็นหัวหน้าคณะ

4. ช่วยให้นักเรียนได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ การที่นักเรียนได้ทำงานที่ตนสนใจและถนัดจะช่วยให้นักเรียนหันมาสนใจงานมากกว่าที่จะไปเที่ยวเตร่ เกร เสเพล การรู้จักให้นักเรียนทำกิจกรรมต่างๆ ที่เขาสนใจจะเป็นการหาทางออกที่ดีให้แก่ นักเรียน เมื่อโตเป็นผู้ใหญ่ก็จะใช้เวลาให้เป็นประโยชน์ หางานอดิเรกทำแทนการใช้เวลาว่างไปในทางที่ผิด

5. กิจกรรมนักเรียนช่วยชี้ให้เห็นว่านักเรียนมีความถนัดและความสามารถในอาชีพด้านไหน ถ้าได้รับการส่งเสริมที่ถูกต้องก็อาจจะออกไปทำอาชีพนั้นได้

6. ช่วยสร้างลักษณะนิสัยที่ดีให้แก่ นักเรียน โดยการที่นักเรียนได้ทำงานร่วมกันรู้จักแบ่งงานกันทำ รู้จักประสานงานกัน

ประกอบ ประพันธ์วิชา (2542: 12) กล่าวถึง ความสำคัญของกิจกรรมเสริมหลักสูตรว่ามีความสำคัญและมีความจำเป็นมากที่จะต้องจัดให้แก่ผู้เรียน ปัจจุบันสังคมมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่าง

รวดเร็ว การปรับตัวของผู้เรียนและการจัดประสบการณ์ให้กับผู้เรียน เพื่อให้ได้มีโอกาสสัมผัสสถานการณ์จริง และรับประสบการณ์ตรงด้วยตนเองจึงมีความจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่งเพราะในการดำรงชีวิตประจำวันจริงของผู้เรียนนั้นไม่ได้ขึ้นอยู่กับงานทางด้านวิชาการเพียงอย่างเดียว หากแต่ต้องขึ้นอยู่กับปรับตัว การแก้ปัญหา การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยด้วยตนเองโดยอาศัยประสบการณ์และทักษะเป็นเครื่องมือ

สุพิน บุญช่วงศ์ (2542: 9) ได้กล่าวถึงความสำคัญและความจำเป็นในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสรุปได้ว่า กิจกรรมเสริมหลักสูตรเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการศึกษาหน้าที่หลักของสถานศึกษาจึงไม่เพียงพอแต่สอนวิชาในชั้นอย่างเดียว โรงเรียนต้องจัดกิจกรรมขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนรู้จักปรับตัวให้ทำงานร่วมกับผู้อื่น รู้จักรับผิดชอบแสดงความสามารถและความต้องการของตนเองรวมทั้งพัฒนาผู้เรียน เพื่อให้เป็นบุคคลที่มีความสมบูรณ์

สมภพ เจิมขุนทด (2542: 6-7) กล่าวว่าไว้ว่า สถานศึกษามีความจำเป็นที่จะต้องจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรด้วยเหตุผลทางวิชาการ ดังต่อไปนี้

1. เพื่อสนองความต้องการด้านจิตวิทยา นักเรียน นิสิต นักศึกษา เป็นวัยที่ต้องการยอมรับและต้องการรวมกลุ่มตามทฤษฎีขั้นความต้องการของ Maslow การเข้าร่วมกิจกรรมจะทำให้เกิดความอบอุ่น ความเชื่อมั่นตนเองและประสบความสำเร็จ
2. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร จะทำให้นักเรียน นิสิต นักศึกษา ค้นพบความสามารถของตนเอง ผลงานของ Piaget แสดงให้เห็นชัดว่าการเรียนที่มีประสิทธิภาพนั้นเด็กจะต้องมีโอกาสได้กระทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเองการได้รับประสบการณ์ตรงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาสติปัญญา
3. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรจะทำให้นักเรียน นิสิต นักศึกษา มีความกระตือรือร้น ดังผลงานของ Bandura ผู้นำเอาความคิดของ Skinner ที่ว่าการกระทำใดที่ได้รับการเสริมแรงจะมีแนวโน้มให้เกิดการกระทำนั้นอีก
4. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร จะทำให้นักเรียน นิสิต นักศึกษา รู้สึกถึงการใช้เวลาว่างให้มีคุณค่าและเกิดประโยชน์แก่ตนเองและส่วนรวม
5. เป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และนักเรียนกับนักเรียน กิจกรรมที่ได้ทำงานร่วมกัน คิดร่วมกัน เป็นการสร้างความสัมพันธ์อย่างยิ่ง
6. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เป็นการพัฒนาความเป็นผู้นำทั้งทางตรงและทางอ้อมเพราะเด็กจะได้มีโอกาสจัดทำกันเองมีโอกาสเลือกและประกอบกิจกรรมด้วยตนเอง ซึ่งจะมีลักษณะเป็น

สังคมประชาธิปไตย เพราะเป็นกิจกรรมของนักเรียน โดยนักเรียนและเพื่อนนักเรียน ซึ่งเป็นการเสริมในเรื่องการเป็นผู้นำ ผู้ตาม ตามวิถีทางแห่งประชาธิปไตย

7. กิจกรรมเสริมหลักสูตรมีความจำเป็นยิ่ง เพราะถ้าขาดกิจกรรมเสริมหลักสูตรจะทำให้การพัฒนาของเด็กไม่สมบูรณ์ครบถ้วน

จากข้างต้นจะเห็นได้ว่า ความสำคัญและความจำเป็นในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการศึกษามีความสำคัญในการจัดกระบวนการเรียนการสอนในการเป็นเครื่องมือสร้างเสริมประสบการณ์และฝึกรอบมแก่นักเรียนให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ซึ่งช่วยให้การจัดการศึกษาบรรลุเป้าหมาย

2.4.3 วัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

วัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเป็นการกำหนดขอบเขตและแนวทางของการดำเนินงานที่จะช่วยให้ผู้ดำเนินการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรยึดเป็นหลักในการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ มีนักการศึกษากล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรไว้ดังนี้

ไพโรจน์ นาคะสุวรรณ และวันนอร์ มะทา (2528: 8) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรไว้ดังนี้

1. เพื่อให้นักเรียนได้แสดงออกซึ่งความถนัด ความสนใจ และความสามารถพิเศษ
2. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์และมีเพื่อนมาก
3. เพื่อฝึกทักษะการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี ตามกระบวนการประชาธิปไตย
4. เพื่อให้เกิดทักษะในการทำงานร่วมกัน และสามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข
5. เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีความสามัคคี มีความรับผิดชอบและเสียสละเพื่อส่วนรวม
6. เพื่อปลูกฝังค่านิยมหรือคุณธรรมและจริยธรรมอันดีงามให้แก่นักเรียน
7. เพื่อฝึกฝนให้เป็นผู้มีระเบียบวินัย รู้จักการควบคุมตนเองและเคารพกฎเกณฑ์ต่างๆ ในสังคม
8. เพื่อส่งเสริมสุขภาพและพัฒนาร่างกายและจิตใจ
9. เพื่อให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินและเป็นการผ่อนคลายความตึงเครียด
10. เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางด้านบุคลิกภาพ มีความรับผิดชอบและรู้จักเคารพบุคคลอื่น
11. เพื่อปลูกฝังและรักษาไว้ซึ่งศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของชาติ
12. เพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์และส่งเสริมการเรียนการสอนให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
13. เพื่อส่งเสริมความเข้าใจและความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2533: 4) ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรไว้ดังนี้

1. เพื่อเสริมความรู้และประสบการณ์เพิ่มเติมจากการเรียนวิชาต่างๆ
2. เพื่อให้รู้จักและเข้าใจตนเอง สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้
3. เพื่อส่งเสริมการพัฒนาบุคลิกภาพ ลักษณะนิสัยให้มีความรับผิดชอบ มีความสามัคคี มีระเบียบวินัยมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักช่วยเหลือผู้อื่นและรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
4. เพื่อให้มีความจงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และเลื่อมใสในการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

ประภาพรณ สุวรรณสุข (2537: 608) กล่าวไว้สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรมีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อส่งเสริมความสนใจ ความต้องการและความสามารถของนักเรียนเป็นรายบุคคลจะเห็นได้ว่ากิจกรรมในห้องเรียนนั้นกำหนดให้ทุกคนต้องทำ ถึงแม้ว่ากิจกรรมบางอย่างนักเรียนจะไม่ชอบ ไม่สนใจ นักเรียนก็จำเป็นต้องเข้าร่วม แต่ในกิจกรรมเสริมหลักสูตรนั้นจะเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เลือกเข้าร่วมในกิจกรรมของชุมชนที่ตนเองสนใจได้โดยเสรี
2. เพื่อช่วยให้ความมุ่งหมายทางการศึกษาบรรลุผลสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ความมุ่งหมายทางการศึกษาที่สมบูรณ์นั้น ประกอบด้วย พุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย พุทธิพิสัยและทักษะพิสัยนั้นได้ส่งเสริมกันมากในชั้นเรียน แต่ทางด้านจิตพิสัยซึ่งเกี่ยวข้องกับค่านิยมและนิสัยอันดีงามต่างๆ เช่น ความซื่อสัตย์ การมีน้ำใจต่อผู้อื่น การเสียสละ การช่วยเหลือผู้อื่น ความสามัคคี ฯลฯ ยังส่งเสริมกันน้อยมาก การจัดตั้งชุมนุมขึ้นก็จะช่วยพัฒนาสิ่งเหล่านี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
3. เพื่อเสริมให้นักเรียนใช้เวลาว่างและพลังงานไปในทางที่เกิดประโยชน์ ดังได้กล่าวแล้วข้างต้นว่า นักเรียนในวัยนี้เป็นวัยที่มีพลังกำลังมากถ้าโรงเรียนได้จัดกิจกรรมต่างๆ โดยให้นักเรียนได้ใช้พลังงานเหล่านี้ อีกทั้งครูที่ปรึกษาคอยแนะนำ นักเรียนก็จะไม่เอาพลังงานที่เหลือนี้ไปใช้ในทางอื่นที่อาจก่อให้เกิดปัญหาได้
4. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้กว้างขวางยิ่งขึ้น กิจกรรมทางด้านวิชาการนักเรียนจะได้รับประโยชน์ทางด้านวิชาการเป็นอันมาก เพราะได้มีการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมมากขึ้น นอกเหนือไปจากการเรียนในห้องเรียน
5. เพื่อส่งเสริมการเข้าสังคม การที่นักเรียนต้องทำงานร่วมกัน นักเรียนก็จะเกิดการเรียนรู้จะปรับตัวเข้ากับสังคมไปด้วย

6. ส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูกับนักเรียน เนื่องจากครูจะต้องเป็นที่ปรึกษา ดังนั้น การดำเนินงานของชุมชนจะต้องมีครูเข้าร่วมด้วยทุกครั้ง ดังนั้นความใกล้ชิดระหว่างครูกับนักเรียน จะเพิ่มมากขึ้น

7. เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน การจัดนิทรรศการของชุมชนต่างๆ ทางโรงเรียนควรเชิญผู้ปกครองและบุคคลต่างๆ ในชุมชนนั้นๆ มาร่วมในกิจกรรมด้วยซึ่งจะเป็นการสร้าง ความเข้าใจและความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนและชุมชน

8. เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างนักเรียนเอง การที่นักเรียนจะทำงานเป็นกลุ่มได้นั้น สมาชิกในกลุ่มจะต้องสามัคคีร่วมมือกันเป็นอย่างดี อีกทั้งต้องมีความรับผิดชอบร่วมกัน งานจึงจะสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

9. เพื่อฝึกให้นักเรียนได้อยู่ร่วมกัน โดยราบรื่นในวงสังคมประชาธิปไตย กิจกรรมเสริมหลักสูตรจะช่วยให้นักเรียนได้ฝึกการใช้ความคิด ตัดสินใจและสามารถทำสิ่งต่างๆ ได้โดยลำพัง ฝึกทำงานร่วมกัน โดยรู้วิธีการวางแผนการแก้ไขปัญหาในการทำงาน ฝึกให้มีวินัยปฏิบัติตามระเบียบ ของสังคม และระเบียบของโรงเรียน ฝึกให้เกิดความสามัคคี ความรักหมั่นคณะและรักโรงเรียน ฝึกให้ เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี

สมภพ เจริญทศ (2542: 9-10) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร สามารถสรุปได้ 5 ด้าน ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาคน ได้แก่
  - 1.1 เพื่อพัฒนาการเตรียมเด็กให้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมประชาธิปไตยได้
  - 1.2 เพื่อเป็นการฝึกคนให้มีลักษณะผู้นำ
  - 1.3 เพื่อพัฒนาความสามารถของตน
  - 1.4 เพื่อพัฒนาให้เป็นผู้มีคุณธรรมและจริยธรรม
  - 1.5 เพื่อสนองความต้องการทางจิตวิทยาของนักเรียน
  - 1.6 เพื่อก่อให้เกิดวินัยแห่งตน
  - 1.7 เพื่อให้เด็กพัฒนาทั้งกายและใจให้สมบูรณ์
2. เพื่อพัฒนาตนเองและครอบครัว ได้แก่
  - 2.1 เพื่อเตรียมตัวเด็กให้เป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว
3. เพื่อพัฒนางาน ได้แก่
  - 3.1 เพื่อฝึกให้รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
  - 3.2 เพื่อฝึกให้รู้จักปรับตัวในการทำงานเป็นหมู่คณะ

4. เพื่อพัฒนาการเรียน การศึกษา ได้แก่

4.1 เพื่อให้เด็กสนใจกับกิจกรรมของโรงเรียนให้มากขึ้น

4.2 เพื่อช่วยให้หลักสูตรสมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยการจัดกิจกรรมให้สัมพันธ์กับวิชาที่เรียนใน

หลักสูตร

4.3 เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างครู อาจารย์ กับผู้เรียน

5. เพื่อพัฒนาสังคม ได้แก่

5.1 เพื่อสอนให้มีความร่วมมือกันในวงสังคม

ประกอบ ประพันธ์วิทยา (2542: 13-14) กล่าวไว้ว่าวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรจะเป็นการกำหนดขอบเขต และแนวทางของการดำเนินงานที่จะช่วยให้ดำเนินงานการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรยึดเป็นหลักในการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมาย ที่ต้องการ วัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรจะขึ้นอยู่กับประเภทของกิจกรรมสำหรับวัตถุประสงค์อย่างกว้างๆ ดังนี้

1. เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ และสังคมของผู้เรียน

2. เพื่อส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความถนัดตามธรรมชาติ ความสามารถพิเศษ

ในด้านต่างๆ ตามแนวทางของกิจกรรมที่จัดขึ้น

3. เพื่อให้เกิดความรัก สามัคคีในหมู่คณะ มีความรับผิดชอบ และเสียสละเพื่อส่วนรวม

4. เพื่อส่งเสริมการพัฒนาบุคลิกภาพและการปรับตัวให้เข้ากับสังคม การที่ผู้เรียนต้องทำงาน กิจกรรมเป็นกลุ่ม ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้วิธีการเข้าสังคม การปรับตัวในการทำงานร่วมกัน

5. เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูอาจารย์และผู้เรียน การดำเนินงานกิจกรรมชุมนุม/ชมรม ต้องมีอาจารย์ที่ปรึกษาคอยให้คำแนะนำจะเกิดความใกล้ชิดระหว่างอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เรียนเพิ่มขึ้น

6. เพื่อเสริมสร้างสัมพันธ์ภาพอันดีระหว่างผู้เรียนด้วยกัน จากการใช้เข้าร่วมกิจกรรมที่สนใจ เหมือนกัน มีการเปลี่ยนแปลงประสพการณ์ซึ่งกันและกัน

7. เพื่อส่งเสริมให้รู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและสังคม

8. เพื่อเสริมสร้างทักษะการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดีตามกระบวนการประชาธิปไตย

9. เพื่อปลูกฝังคุณธรรมอันดีงามให้แก่ผู้เรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริม คุณธรรมจริยธรรม ตลอดจนกิจกรรมอื่นๆ

10. เพื่อปลูกฝังให้ผู้เรียนมีระเบียบวินัย รู้จักการควบคุมตนเอง และรู้จักเคารพกฎเกณฑ์ กติกาต่างๆ ของสังคม

11. เพื่อเสริมสร้างสัมพันธภาพอันดีระหว่างสถานศึกษากับชุมชน
  12. เพื่อเป็นการผ่อนคลายความตึงเครียด การที่ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมที่เน้นการผ่อนคลายความตึงเครียด เช่น กิจกรรมดนตรี กิจกรรมกีฬา กิจกรรมทัศนศึกษา เป็นต้น ผู้เรียนจะเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินกับการเข้าร่วมกิจกรรมนั้นๆ
  13. เพื่อส่งเสริมและเพิ่มพูนประสบการณ์การเรียนรู้การสอนตามหลักสูตรให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
  14. เพื่อปลูกฝังให้เป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ของชุมชน และของชาติเป็นการปลูกฝังลักษณะที่ดีที่พึงประสงค์ของสังคม
  15. เพื่อฝึกให้ผู้เรียนได้รู้จักการอยู่ร่วมกันในสังคมระบอบประชาธิปไตยได้อย่างราบรื่น
- จากวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่า กิจกรรมเสริมหลักสูตรมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างเพิ่มพูนประสบการณ์การเรียนรู้การสอนตามหลักสูตรและพัฒนาเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนให้สามารถปรับประสบการณ์ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวัน

2.4.4 ประเภทของกิจกรรมเสริมหลักสูตร

ไพโรจน์ นาคสุวรรณ และวันนอร์ มะทา (2528: 9-10) ได้จำแนกประเภทของกิจกรรมเสริมหลักสูตรได้เป็น 7 ประเภทด้วยกัน คือ

1. กิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมการสอนในชั้นเรียน ได้แก่ ชุมนุมทางวิชาการต่างๆ เช่น ชุมนุมวิทยาศาสตร์ ชุมนุมภาษาไทย ชุมนุมคณิตศาสตร์ ชุมนุมเหล่านี้อาจไม่เกี่ยวข้องกับวิชาใด วิชาหนึ่งเพียงวิชาเดียวในชั้นเรียน แต่อาจเกี่ยวข้องในหลายหมวดวิชาด้วยกัน ซึ่งเกี่ยวกับการดำรงชีวิตและหน้าที่ตลอดจนความต้องการและความสนใจของเด็ก
2. กิจกรรมที่ช่วยพัฒนาความสนใจและความสามารถพิเศษ ประเภทนี้มีจุดมุ่งหมายให้นักเรียนได้ค้นหาหรือพัฒนาความสนใจและความสามารถพิเศษของตนเอง ซึ่งมักจะไม่เกี่ยวกับเนื้อหาที่เรียนโดยตรง
3. กิจกรรมที่เป็นบริการภายในโรงเรียน กิจกรรมประเภทนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาตนเองเพื่อบริการส่วนรวม
4. กิจกรรมที่พัฒนาทางด้านจิตใจและศีลธรรม กิจกรรมประเภทนี้ได้แก่ ลูกเสือ ยุวกาชาด กิจกรรมศาสนาต่างๆ
5. กิจกรรมทางสังคมและนันทนาการ กิจกรรมประเภทนี้จัดขึ้นเพื่อพัฒนาการอยู่ร่วมกัน การเข้าร่วมสังคม และการพักผ่อนหย่อนใจ
6. กิจกรรมทางด้านกีฬา กิจกรรมทางด้านนี้นับว่ามีความสำคัญในการช่วยให้เด็กมีความสามัคคีและมีน้ำใจเป็นนักกีฬา

ประกาศนียบัตร สุวรรณสุข (2537: 609-610) ได้กล่าวว่า ประเภทของกิจกรรมเสริมหลักสูตร นั้น ไม่มีแบบฉบับที่ตายตัวสามารถเปลี่ยนแปลงตามลักษณะของ โรงเรียนและของท้องถิ่นนั้นๆ ซึ่งแบ่งกิจกรรมเสริมหลักสูตรออกได้ 2 ประเภท คือ

1. กิจกรรมด้านการปกครอง กิจกรรมประเภทนี้ได้แก่ สถานักเรียน คณะกรรมการนักเรียน หัวหน้านักเรียน เป็นต้น

2. กิจกรรมด้านการเรียน หมายถึง กิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการเรียน

ประกอบ ประพันธ์วิทยา (2542: 26) ได้แบ่งประเภทของกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามสถานที่ที่จัดได้ 2 ประเภทดังนี้

1. กิจกรรมภายในสถานศึกษา สถานศึกษาที่จัดคือบริเวณสถานศึกษา อุปกรณ์และเครื่องอำนวยความสะดวกต่างๆ ที่ใช้ในการจัดกิจกรรม ครูอาจารย์และผู้เรียนจะประสานกับฝ่ายอาคารสถานที่

2. กิจกรรมภายนอกสถานศึกษาเป็นการจัดกิจกรรมนอกสถานที่จำเป็นต้องประสานงานกับเจ้าของสถานที่ และต้องดำเนินการอย่างระมัดระวังและรอบคอบเป็นพิเศษ สถานที่ ที่อาจใช้จัดกิจกรรม เช่น วัด ศาลาประชาคม หอประชุมจังหวัด สนามกีฬาของจังหวัดหรือหน่วยงานภาคเอกชน ค่ายพักแรมนอกสถานที่ เป็นต้น

ประกอบ ประพันธ์วิทยา (2542: 26-27) ได้แบ่งประเภทของกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรมเป็น 6 ประเภทดังนี้

1. กิจกรรมวิชาการเป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมโครงการสอนในชั้นเรียนให้สมบูรณ์ครบถ้วนมากยิ่งขึ้น เช่น ชุมนุมคณิตศาสตร์ ชุมนุมวิทยาศาสตร์ ชุมนุมภาษาไทย ชุมนุมสังคมศึกษา และชมรมพระพุทธศาสตร์ เป็นต้น

2. กิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมความสามารถพิเศษและพัฒนาความสนใจเฉพาะ กิจกรรมนี้มีจุดมุ่งหมายให้นักเรียนได้มีโอกาสค้นหาหรือพัฒนาความสนใจและความสามารถพิเศษของตนเอง ซึ่งมักไม่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาวิชาที่เรียนโดยตรง เช่น ชุมนุมละคร ชุมนุมโต้วาที ชุมนุมประชาสัมพันธ์ และชุมนุมดนตรี เป็นต้น

3. กิจกรรมที่เป็นการบริการภายในโรงเรียนกิจกรรมประเภทนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาตนเองและบริการส่วนรวม หรือเพื่อความสนุกสนานของตนเอง เช่น สถานักเรียน กรรมการนักเรียน กลุ่มผู้บำเพ็ญประโยชน์ และกลุ่มสวัสดิการนักเรียน เป็นต้น

4. กิจกรรมที่พัฒนาด้านจิตใจ กิจกรรมประเภทนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาด้านค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม และการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างมีระเบียบวินัย เช่น กิจกรรมลูกเสือ ยุวกาชาด และการอยู่ค่ายพักแรม เป็นต้น

5. กิจกรรมทางสังคมและนันทนาการกิจกรรมประเภทนี้จัดขึ้น เพื่อพัฒนาการเข้าสังคมการอยู่ร่วมกัน และการพักผ่อนหย่อนใจ เช่น กิจกรรมพบปะสังสรรค์ การไปทัศนศึกษาออกสถานที่ เป็นต้น

6. กิจกรรมทางด้านกีฬา กิจกรรมทางด้านกีฬานับว่ามีความสำคัญในการสร้างความสามัคคีในหมู่นักเรียนและมีจิตใจเป็นนักกีฬา รู้จักเสียสละ รู้จักการให้อภัย ได้แก่ ชุมนุมฟุตบอล ชุมนุมเปตอง และชุมนุมว่ายน้ำ เป็นต้น

จากประเภทของกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่กล่าวข้างต้น สามารถจำแนกประเภทของกิจกรรมเสริมหลักสูตรได้เป็น 4 ประเภทใหญ่ๆ ดังนี้

1. กิจกรรมเกี่ยวกับการปกครองโรงเรียน ได้แก่ สถานักเรียน กรรมการนักเรียน เป็นต้น
2. กิจกรรมที่สนองความสนใจและความสามารถพิเศษแก่นักเรียน ได้แก่ ชุมนุมดนตรี ถ่ายรูป กีฬา หนังสือพิมพ์ เป็นต้น
3. กิจกรรมส่งเสริมงานวิชาการ เช่น ชุมนุมทางวิชาการต่างๆ เป็นต้น
4. กิจกรรมเพื่อการสังคมและวัฒนธรรม เช่น ลูกเสือ ยุวกาชาด ชุมนุมบำเพ็ญประโยชน์ เป็นต้น

2.4.5 ประโยชน์ของกิจกรรมเสริมหลักสูตร

การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสามารถพัฒนาคุณลักษณะด้านต่างๆ ของนักเรียน สนับสนุนส่งเสริมการจัดการศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ ดังที่นักการศึกษาได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับประโยชน์ของการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ดังนี้

ใจจริง บุญเรืองรอด (2542: 8-9) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของกิจกรรมเสริมหลักสูตรดังนี้

1. กิจกรรมเสริมหลักสูตรเป็นเครื่องส่งเสริมนักเรียนในด้านต่างๆ เช่น
  - 1.1 ส่งเสริมและขยายความสนใจของนักเรียนแต่ละคนให้กว้างขวางยิ่งขึ้น โดยปกตินักเรียนแต่ละคนมีความสนใจที่แตกต่างกัน
  - 1.2 ส่งเสริมความเป็นผู้นำ รวมทั้งให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่องานที่ตนรับไป โดยมีความมุ่งหมายให้นักเรียนได้ทำงานจึงจะเป็นการฝึกให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการทำงานให้สำเร็จเพื่อประโยชน์ของหมู่คณะ

1.3 ส่งเสริมให้เกิดความสามัคคีในหมู่นักเรียน เช่น การร่วมมือ ร่วมใจทำงานต่างๆ ซึ่งเป็นเครื่องช่วยกระตุ้นให้นักเรียนมีความรักใคร่ปรองดองเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน

1.4 ส่งเสริมสุขภาพทางกายและทางจิต และยังเป็นการส่งเสริมการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ด้วย

1.5 ส่งเสริมพัฒนาการทางสังคม ช่วยให้นักเรียนรู้จักติดต่อสมาคมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี รู้จักปกครองตนเอง กล้าแสดงออก

1.6 ส่งเสริมความเป็นอยู่แบบประชาธิปไตย รู้จักการรับฟังและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ของกันและกัน ร่วมมือปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มที่

1.7 ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีโอกาสได้ทำงานตามความสามารถ และความสนใจ ช่วยให้นักเรียนเกิดความสุขและพอใจในงานของตน

2. กิจกรรมเสริมหลักสูตรส่งเสริมการเรียนรู้วิชาต่างๆ ตามหลักสูตรให้สมบูรณ์ขึ้น โรงเรียนมักจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้สอดคล้องกับวิชาหลักสูตร

2.1 กิจกรรมเสริมหลักสูตรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ทดลองหรือสำรวจความสามารถ ความถนัด ตลอดจนความสนใจของตนเอง

2.2 กิจกรรมเสริมหลักสูตรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ปฏิบัติในสิ่งที่เคยเรียนมาจากภายใน ห้องเรียนเป็นการช่วยให้นักเรียนรู้สึกว่าการเรียนที่ตนได้เรียนมานั้นมีความหมายขึ้น และทำให้สนใจ ในสิ่งที่ตนเรียนมากขึ้น

2.3 กิจกรรมเสริมหลักสูตร เปิดโอกาสให้ครูได้แนะนำให้แก่แก่นักเรียนซึ่งมีความสนใจ ร่วมกันได้อย่างดี

3. กิจกรรมเสริมหลักสูตรช่วยเหลือในการบริหารงานของโรงเรียน กล่าวคือ

3.1 กิจกรรมเสริมหลักสูตรก่อให้เกิดความร่วมมืออันดีระหว่างครู นักเรียน และบุคคลอื่น ในโรงเรียน

3.2 ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน เพราะครูและนักเรียนมีโอกาสทำงานด้วยกัน ทำให้เห็นอกเห็นใจกัน มีความรักใคร่และสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดยิ่งขึ้น นอกจากนี้ทำให้ ครูรู้จักนักเรียนดียิ่งขึ้น

3.3 กิจกรรมเสริมหลักสูตรบางประเภท มีส่วนช่วยในการควบคุมความประพฤติ ของนักเรียนได้ส่วนหนึ่ง

4. กิจกรรมเสริมหลักสูตรบางประเภทมีส่วนช่วยเหลือชุมชน

5. กิจกรรมเสริมหลักสูตรส่งเสริมความมุ่งหมายของการศึกษาแผนปัจจุบัน ได้แก่

- 5.1 ส่งเสริมความมีวินัยด้วยตนเอง
- 5.2 ส่งเสริมความสามัคคี
- 5.3 ส่งเสริมความเป็นอยู่แบบประชาธิปไตย
- 5.4 ส่งเสริมความรับผิดชอบ

ชูศักดิ์ วรณกุล (2538: 14-17), ไพฑูรย์ ธิโรโพธ (2543: 13-15) ได้กล่าวไว้ในทำนองเดียวกันว่า กิจกรรมเสริมหลักสูตรมีประโยชน์ในการพัฒนาคุณลักษณะด้านต่างๆ ของนักเรียน เช่นเดียวกับกิจกรรมการเรียนการสอนตามปกติ แต่กิจกรรมเสริมหลักสูตรมีคุณประโยชน์ ซึ่งถือว่าเป็นลักษณะเด่นในการเสริมสร้างและพัฒนาบุคลิกภาพตลอดจนพัฒนาการในด้านต่างๆ ของนักเรียนสรุปได้ว่า

1. ประโยชน์ต่อนักเรียน

- 1.1 ได้รับประสบการณ์ตรงในการทำงานตลอดกระบวนการ ได้ทำงานหลายอย่าง และทำงานเป็น
  - 1.2 ได้รับความรู้และเพิ่มพูนความสามารถในการคิดการทำงาน และการแก้ปัญหาที่ใกล้เคียงใกล้ชีวิตจริง ซึ่งหาได้ยากจากกิจกรรมการเรียนการสอนปกติ
  - 1.3 ได้รู้จักตนเองและบุคคลอื่นมากขึ้น
  - 1.4 เพิ่มพูนกำลังใจในการเรียนและการทำงาน มีเจตคติที่ดีต่อการแสวงหาความรู้เกิดความภาคภูมิใจเมื่อทำงานสำเร็จ
  - 1.5 ได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ตามความถนัดและความสนใจของตนเอง
  - 1.6 ได้แสดงความสามารถให้บุคคลอื่นได้เห็นและยอมรับ มีความเชื่อมั่นในตนเอง
  - 1.7 สร้างเสริมบุคลิกภาพที่ดี
  - 1.8 มีอุปนิสัยชอบช่วยเหลือผู้อื่น ไม่เห็นแก่ตัว รู้จักแพ้ชนะ และมีวินัยในตนเอง
  - 1.9 รู้จักทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ดีขึ้น รู้จักควบคุมอารมณ์
  - 1.10 มีความเป็นผู้นำ รู้จักบทบาทของตนเองทั้งในฐานะผู้นำและผู้ตาม
  - 1.11 มีความสามารถพิเศษในการประกอบอาชีพตามความถนัดของตนเองในโอกาสต่อไป
- ### 2. ประโยชน์ต่อหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน
- 2.1 ช่วยเหลือให้เป้าหมายของหลักสูตรสัมฤทธิ์ผลมากขึ้น
  - 2.2 เป็นสิ่งเร้าและแรงเสริมให้ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์มากยิ่งขึ้น

2.3 ช่วยทำให้ประสบการณ์ในห้องเรียนมีความหมายยิ่งขึ้น เป็นการบูรณาการความรู้ และประสบการณ์ต่างๆ เพื่อให้ประโยชน์ได้ในชีวิตจริง

2.4 ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ทำให้มีโลกทัศน์ที่กว้างไกลขึ้น

2.5 เป็นเครื่องมือสำรวจและพัฒนาความสนใจ ความสามารถของนักเรียนได้กว้างขวางยิ่งขึ้น

2.6 เปิดทางให้วิชาอื่นที่จำเป็นได้บรรจุอยู่ในตารางเรียนปกติ เพราะเนื้อหาวิชาต่างๆ ในปัจจุบันนี้มีมากแต่เวลาและห้องเรียนมีอยู่จำกัด การนำกิจกรรมบางอย่างมาจัดไว้นอกตารางเรียน ย่อมทำให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปโดยสะดวก

3. ประโยชน์ต่อโรงเรียนและท้องถิ่น

3.1 ใช้ความรู้ความสามารถของนักเรียนที่มีอยู่มากมายต่างๆ กันไปในทางสร้างสรรค์ และบริการเพื่อโรงเรียนและสังคม

3.2 ลดปัญหาของนักเรียนที่มีปัญหาที่อาจเกิดจากความคับข้องใจและปมด้อยของนักเรียน ได้มาก เพราะนักเรียนได้มีโอกาสแสดงความสามารถได้หลายทางมิใช่ด้านการเรียนเพียงอย่างเดียว

3.3 ช่วยสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนครูกับผู้ปกครองได้เป็นอย่างดี

3.4 ทำให้ครูกับนักเรียนมีความใกล้ชิดและไว้ใจกันมากขึ้น เพราะมีโอกาสได้ทำงานร่วมกัน

3.5 ช่วยทำให้โรงเรียนมีชีวิตชีวา น่าอยู่ น่าสนใจมากขึ้น

3.6 ทำให้นักเรียนเกิดความสามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน รู้จักรักพวกพ้องรักโรงเรียน และรักท้องถิ่นของตน

3.7 เป็นสนามทดลองทฤษฎีหรือแนวปฏิบัติใหม่ทางการศึกษา

3.8 ช่วยประชาสัมพันธ์เผยแพร่ชื่อเสียงเกียรติคุณของโรงเรียนได้ดีขึ้น

3.9 ช่วยหารายได้พิเศษให้กับโรงเรียนหรือท้องถิ่น

3.10 ช่วยสร้างงานที่มีความหมายให้นักเรียนได้ศึกษาและปฏิบัติ น่าสังเกตว่านักเรียน ที่ทำงานเก่งมักจะเรียนดีและมีความประพฤติดีด้วย

3.11 ช่วยสร้างความรู้สึกรักเป็นเจ้าของโรงเรียนให้เกิดขึ้นกับบุคลากรทุกฝ่าย เช่น ครู นักเรียน ภารโรง ผู้ปกครอง และท้องถิ่น เป็นต้น

ธีรศักดิ์ อัครบวร (2545: 18) กล่าวถึงประโยชน์ของกิจกรรมเสริมหลักสูตร สรุปได้ดังนี้

1. เพื่อเป็นการเติมเต็มในการพัฒนาด้านต่างๆ ช่วยให้ผู้รู้จักการสร้างสามัคคีในหมู่คณะ รู้จักการสมาคม ติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น ร่วมทำงานกับผู้อื่นได้

2. เพื่อส่งเสริมหลักสูตรให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น เพราะผู้เรียนต้องลงมือปฏิบัติจริง ช่วยให้ผู้เรียนมีประสบการณ์กว้างขวางและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น
3. เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการบริหาร โรงเรียนโดยอ้อม เช่น สถานักเรียน
4. เพื่อส่งเสริมกิจกรรมสังคม กิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมไทย ฯลฯ เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนช่วยสร้างสรรค์สังคมที่ตนอาศัยอยู่

จากประโยชน์ของกิจกรรมเสริมหลักสูตรข้างต้นสรุปได้ว่า กิจกรรมเสริมหลักสูตรมีประโยชน์ต่อผู้เรียนหลายประการทั้งต่อตนเองและสังคม ส่งเสริมการเรียนการสอนตามหลักสูตร และยังมีส่วนช่วยเหลือในการบริหารงานโรงเรียน อีกทั้งยังฝึกความเป็นผู้มีระเบียบวินัยและอื่นๆ ดังนั้นกิจกรรมเสริมหลักสูตรจึงมีความสำคัญ มีคุณค่าที่โรงเรียนควรจัดขึ้น หากมีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรอย่างถูกต้องเป็นระบบแล้วจะเป็นการสนับสนุนและส่งเสริมการจัดการศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์

2.4.6 ข้อควรคำนึงในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในสถานศึกษานั้น ถึงแม้ว่าจะเป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดประโยชน์มากมายต่อผู้เรียนโดยตรงในหลายด้านดังกล่าวแล้วข้างต้น อย่างไรก็ตามหากผู้เรียนขาดความรู้ ความเข้าใจ ขาดความรับผิดชอบ ขาดการวางแผนที่ดีแล้วย่อมก่อให้เกิดผลเสียได้เช่นกัน ดังนั้น การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรมีข้อควรคำนึง ดังนี้

ใจจริง บุญเรืองรอด (2542: 10) กล่าวไว้สรุปได้ว่า กิจกรรมเสริมหลักสูตรมีประโยชน์ต่อนักเรียนหลายประการแต่การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรมากเกินไปก็ก่อให้เกิดผลเสียได้คือ

1. ทำให้ผลการเรียนเสีย ตกต่ำไป เวลาเรียนของนักเรียนมีจำกัด ถ้าเราเพ่งเล็งในกิจกรรมเสริมหลักสูตรมากเกินไปเวลาที่ใช้ในการเรียนวิชาต่างๆ ในห้องเรียนก็ย่อมจะเสียไป ผลก็คือการเรียนของนักเรียนไม่เต็มที่
2. ทำให้งานของครูเพิ่มมากขึ้นเป็นอันมาก โดยเฉพาะครูมีหน้าที่รับผิดชอบในกิจกรรมนั้นโดยตรง
3. กิจกรรมที่จัดขึ้นโดยรู้เท่าไม่ถึงการขาดความรู้ในการวัดผลที่ได้ออกมาไม่คุ้มกับเวลาที่เสียไป นอกจากเสียเวลาแล้วยังเสียเงินทั้งของนักเรียนและโรงเรียนด้วย
4. กิจกรรมเสริมหลักสูตรบางประเภท ผลที่ได้ในแง่การให้การศึกษาแก่นักเรียนกับเวลาที่เสียไปอาจจะห่างไกลกันมาก

สุพิน บุญชูวงศ์ (2542: 15) ได้กล่าวถึงผลเสียของกิจกรรมเสริมหลักสูตรไว้ดังนี้

1. กิจกรรมเสริมหลักสูตรถ้าไม่รู้จักแบ่งเวลาให้เหมาะสม อาจจะทำให้เกิดผลเสียหายต่อการเรียนการสอนตามหลักสูตรได้ เช่น ผู้เรียนอาจขออนุญาตหยุดการเรียนการสอนหรือจัดกิจกรรมมากเกินไป หรือขอสิทธิพิเศษไม่เข้าเรียนตามปกติ ทำให้เวลาไม่พอหรือเรียนไม่ครบตามหลักสูตรทำให้ผลการเรียนของผู้เรียนตกต่ำไป

2. กิจกรรมเสริมหลักสูตรที่จัดนอกสถานศึกษา เช่น การออกค่ายอาสาพัฒนา การทัศนศึกษา ถ้ำเขาดการปฐมนิเทศ หรือการให้คำแนะนำ และขาดการควบคุมที่ดีจากอาจารย์ที่ปรึกษา อาจทำให้เกิดการเสื่อมเสียชื่อเสียงมาสู่โรงเรียนหรือสถานศึกษาได้

3. กิจกรรมเสริมหลักสูตรบางประเภท ถ้าไม่จัดให้เหมาะสมอาจทำให้เกิดความฟุ่มเฟือยเกินความจำเป็นหรือเสียค่าใช้จ่ายสูงทำให้เกิดภาระแก่ผู้ปกครอง เช่น กิจกรรมแสดงละคร การกีฬา หรือพบปะสังสรรค์ เป็นต้น

4. กิจกรรมเสริมหลักสูตร ถ้ำขาดการจัดการหรือแนะนำที่ดีอาจทำให้เกิดการแบ่งแยก การทะเลาะวิวาทหรือแตกความสามัคคีระหว่างหมู่คณะได้ เช่น การแข่งขันกีฬา หรือกีฬาระหว่างโรงเรียน เป็นต้น

5. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ถ้ำขาดการวางแผนงานและขาดระบบการควบคุมที่ดีพออาจทำให้เกิดผลเสียหายได้ เช่น ทำให้เกิดการทุจริตทางการเงิน นับเป็นการสร้างนิสัยที่ไม่ดี

6. กิจกรรมที่จัดขึ้นโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ขาดความรู้ในการวัดผลที่ได้ออกมาไม่คุ้มกับเวลาที่เสียไป นอกจากเสียเวลาแล้วยังเสียเงินทองของโรงเรียน และผู้เรียนอีกด้วย บางทีทำให้เกิดปัญหาจากกลุ่มที่ไม่หวังดีต่อโรงเรียน

ประกอบ ประพันธ์วิทยา (2542: 75-76) ได้กล่าวถึงข้อควรระวังในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรไว้พอจะสรุปได้ดังนี้

1. หากการดำเนินการจัดกิจกรรมไม่ดีผู้เรียนไม่ได้มีส่วนร่วมอย่างทั่วถึง ทำให้กิจกรรมนั้นดำเนินไปโดยไม่บรรลุวัตถุประสงค์

2. กิจกรรมบางประเภทที่มุ่งเน้นในเรื่องการแข่งขันมากเกินไป เช่น การแข่งขันกีฬาก็อาจจะก่อให้เกิดการแตกแยกความสามัคคีได้

3. ผู้เรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมหากแบ่งเวลาไม่เป็น ทุ่มเทให้กับกิจกรรมมากเกินไปอาจทำให้ผลการเรียนตกต่ำไปได้

4. ครูอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมบางคนอาจขาดความรับผิดชอบในการสอน โดยมีข้ออ้างว่ายุ่งกับงานกิจกรรมนักเรียนทำให้การเรียนการสอนขาดคุณภาพไป

5. กิจกรรมเสริมหลักสูตรที่จัดภายนอกสถานศึกษา เช่น การออกค่ายพักแรม ค่ายอาสาสมัคร หากไม่มีการเอาใจใส่ดูแลอย่างใกล้ชิดของอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมก็อาจจะก่อให้เกิดผลเสีย เกิดความเสื่อมเสียชื่อเสียงมาสู่สถานศึกษาได้

กระทรวงศึกษาธิการ (อ้างถึงใน ประกอบ ประพันธ์วิทยา, 2542: 76) ระบุถึงข้อควรระวังในการจัดกิจกรรมนักเรียนไว้ดังนี้

1. อย่าให้นักเรียนส่วนใหญ่เป็นเพียงผู้ดูและผู้ฟังเท่านั้น แต่ควรให้มีโอกาสเป็นผู้กระทำด้วย
2. อย่าละเลยพวกที่ไม่เก่ง ควรสนับสนุนให้เขาเป็นพวกสมัครเล่น
3. ระวังระวังพวกที่ไม่เป็นคาราในกิจกรรมต่างๆ อาจล้มเหลวในการเรียน
4. การแข่งขันกีฬาต้องเน้นความมีน้ำใจ และการตัดสินใจยุติธรรม
5. กิจกรรมต่างๆต้องจัดเพื่อเสริมสร้างให้เด็กมีความมั่งคั่งในด้านต่างๆ โดยไม่เน้นแพ้ชนะ หรือโฆษณาชื่อเสียงมากเกินไป
6. ครูต้องส่งเสริมให้นักเรียนคิดและตัดสินใจเอง แทนที่ครูจะคิดและตัดสินใจให้
7. ต้องแจ้งให้ผู้ปกครองทราบเพราะกิจกรรมบางอย่างอาจจะต้องทำให้นักเรียนอยู่กินเวลา หรือจำเป็นต้องใช้วันหยุด
8. การจัดกิจกรรมต่างๆ ต้องคำนึงถึงขนบธรรมเนียมประเพณีของท้องถิ่นด้วย
9. อย่าจัดกิจกรรมโดยเลียนแบบโรงเรียนอื่น เว้นแต่กิจกรรมสากล เช่น อนุภาษา หลากเสื่อ
10. อย่ากำหนดกิจกรรมตายตัวเป็นแบบฉบับ ควรมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้ดีขึ้น
11. อย่าให้ครูทำงานหนักเกินไป กิจกรรมควรมีส่วนพอมะเหมาะแก่กำลังครู
12. อย่าให้กลุ่มคนกลุ่มใดมีอิทธิพลเหนือกิจกรรม เช่น บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่จัดการสิ่งใดสิ่งหนึ่งไว้เพื่อประโยชน์บางประการ ทำให้ผิดวัตถุประสงค์ของกิจกรรม
13. อย่าให้นักเรียนเสียเวลาและพลังในกิจกรรมมากเกินไป และกิจกรรมควรเกี่ยวข้องกับหลักสูตร
14. อย่าให้กิจกรรมมุ่งไปในด้านธุรกิจการค้ามากกว่าการศึกษา และกิจกรรมต้องไม่ทำให้นักเรียนสิ้นเปลืองมากเกินไป
15. อย่าให้ครูทำงานในกิจกรรมที่ไม่มีความสามารถ ไม่สนใจ และระวังการแบ่งพรรคแบ่งพวกของครูถึงแม้ว่ากิจกรรมเสริมหลักสูตรจะมีประโยชน์และคุณค่าอยู่มากมายแต่ในทางปฏิบัติถ้าวางแผนหรือดำเนินการไม่รัดกุมพออาจก่อให้เกิดผลเสียได้เช่นกัน จากแนวคิดของนักการศึกษาตามที่ได้อ้างมาแล้วนั้นอาจสรุปได้ว่าหลักการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรนั้นต้องคำนึงถึงคุณประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับนักเรียนเป็นสำคัญ ดังนี้

1. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรควรให้ผู้เรียนเลือกเข้ากิจกรรมตามความถนัดและความสนใจ และควรให้ผู้เรียนวางแผนและริเริ่มดำเนินการเอง
  2. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรทุกกิจกรรมครูควรมีส่วนร่วมในฐานะเป็นครูที่ปรึกษา กิจกรรม
  3. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนดำเนินงานอย่างเป็นประชาธิปไตย เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อผู้เรียนและโดยผู้เรียน
  4. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรควรมีการวางแผน เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียน และมุ่งส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียนในทุกด้าน
  5. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรไม่ควรนำคะแนนมาเป็นสิ่งช่วยในการจัดกิจกรรม แต่ควรเน้นให้มีเจตคติที่ดี เห็นคุณค่าและได้รับความรู้ความสนุกเพลิดเพลินในการเข้าร่วมกิจกรรม
  6. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรควรมีการแสดงผลงานเป็นระยะๆ เช่น การแสดงนิทรรศการ การประกวด และการนำเสนอผลงาน เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์กิจกรรม และสถานศึกษาให้ชุมชน และสังคมได้รับทราบพัฒนาการในด้านต่างๆ
  7. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรควรมีการประเมินผลอย่างสม่ำเสมอและครอบคลุม ทุกกิจกรรมที่ดำเนินการตามแผนงาน
- ดังนั้นการเรียนวิชาดนตรี-นาฏศิลป์มีความจำเป็นที่จะต้องใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตร ในรายวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ซึ่งเป็นวิชาที่ว่าด้วยการแสดงออกการเรียนรู้ในชั้นเรียน โดยการเลียนแบบ ทำซ้ำของครูอย่างเดียวยังไม่เพียงพอ ผู้สอนจึงควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้ตามกระบวนการ การจัดกิจกรรม ที่มีประสิทธิภาพสูงสุด

2.5 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับทักษะปฏิบัติ

การที่คนเราเรียนรู้และทำสิ่งต่างๆ ได้นั้น นอกจากต้องอาศัยแรงจูงใจ มโนทัศน์ การแก้ปัญหา ความคิดพินิจพิจารณา วิพากษ์วิจารณ์ ความคิดสร้างสรรค์ และเจตคติแล้ว ยังต้องอาศัยทักษะในการทำงาน ทักษะเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้การทำงานคล่องแคล่วมีประสิทธิภาพในการเรียน การสอนที่แท้จริงเชื่อว่า จะให้ผู้เรียนได้รับความรู้เท่านั้นแต่ต้องให้เขาเกิดทักษะด้วย ในการเรียนทักษะ มีลักษณะเป็นการลองผิดลองถูก เช่น เด็กหัดพูด หัดเดิน เด็กต้องเป็นผู้กระทำเอง หัดขับรถจะต้อง ขับเองจริงๆ เรียนด้วยการกระทำ

2.5.1 ความหมายของทักษะ

ทักษะ ตรงกับคำว่า Skill ในภาษาอังกฤษ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตสถาน พ.ศ.2525 (ราชบัณฑิตสถาน, 2542: 392) ได้ให้ความหมายไว้ว่า หมายถึงความชำนาญ จากความหมายนี้ทักษะจึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการฝึกฝนอยู่เป็นประจำ จึงจะเกิดความชำนาญในการเรียน

ส. วาสนา ประवालพฤกษ์ (2537: 5) ได้ให้ความหมายของทักษะไว้ว่าคือความชำนาญชำนาญวิชาทักษะหรือเนื้อหาที่เป็นทักษะ หมายถึงวิชาที่จะต้องสอนให้เกิดความชำนาญ สามารถนำไปใช้ได้ อย่างคล่องแคล่ว ว่องไว ไม่ผิดพลาด วิชาเหล่านี้เปรียบเสมือนเครื่องมือ เครื่องใช้ที่จะต้องฝึกใช้ให้เกิดความชำนาญจึงจะสามารถใช้เครื่องมือเหล่านี้ได้ดี มีประสิทธิภาพ ความชำนาญจะเกิดขึ้นได้ ต้องฝึกปฏิบัติบ่อยๆ และทำมากๆ ก็จะทำให้เกิดความชำนาญเกิดทักษะขึ้น ทำนองเดียวกันวิชาทักษะหรือเนื้อหาที่ประสงค์จะให้เกิดทักษะก็ต้องใช้วิธีสอนโดยฝึกให้ผู้เรียนทำมากๆ บ่อยๆ ครั้นจนเกิดความชำนาญขึ้น

สงวน สุทธิเลิศอรุณ (2530: 100) กล่าวว่าทักษะหมายถึง ลักษณะของพฤติกรรมที่เคลื่อนไหวที่ประสานสัมพันธ์ และต่อเนื่องเป็นลูกโซ่ ซึ่งตรงกับคำว่า “เชืวชาญ” และ “ชำนาญ” และ “คล่องแคล่ว” เช่น การอ่านภาษาอังกฤษหรือการเขียนภาษาอังกฤษ ได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว จนเรียกว่ามีทักษะหรือมีความเชี่ยวชาญในการอ่านภาษาอังกฤษ หรือการเขียนภาษาอังกฤษ เป็นต้น

กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ (2524: 270) กล่าวว่าทักษะคือ ลักษณะของพฤติกรรมที่แสดงถึงความสามารถในการแสดงออกได้ต่อเนื่องกันหรือประสานสัมพันธ์กับอวัยวะส่วนต่างๆ ของร่างกาย หรือความคิดที่ได้ตอบสนองปัญหาอย่างคล่องแคล่ว ถูกต้องจนเป็นนิสัยหรือเป็นแบบอัตโนมัติ เช่น คนพูดภาษาอังกฤษได้คล่องแคล่ว แสดงถึงการมีทักษะในการใช้ภาษาอังกฤษ เสมือนที่พิมพ์ดีดได้ ถูกต้องและรวดเร็ว แสดงถึงการมีทักษะในการใช้มือ เป็นต้น

ดี เซคโก (De Cecco, 1968: 277) กล่าวว่า ทักษะคือ การกระทำที่มีลักษณะเป็นการตอบสนองต่อสิ่งเร้า โดยการตอบสนองนั้นๆ มีลักษณะต่อเนื่องกัน การตอบสนองนั้นๆ เป็นการประสานงานกันของการเคลื่อนไหวของกล้ามเนื้อ ตั้งแต่ 2 ส่วนขึ้นไป การตอบสนองนั้นๆ มีการแสดงออกที่เป็นกระบวนการ

2.5.2 ลักษณะของทักษะ

ดี เซคโก (De Cecco, 1968: 277 – 281) ได้กล่าวถึงลักษณะของทักษะไว้ดังนี้

1. มีการตอบสนองที่ต่อเนื่องกันเป็นลูกโซ่ (Response Chain) เมื่อมีสิ่งเร้าเกิดขึ้นบุคคลจะตอบสนองต่อสิ่งเร้านั้นในลักษณะที่ต่อเนื่องกันเป็นลูกโซ่ และเป็นไปโดยอัตโนมัติ เช่น นักกีฬาฟุตบอล ซึ่งมีทักษะในการเล่นฟุตบอล ขณะที่เขาอยู่ในสนามฟุตบอลและเห็นว่าลูกฟุตบอลกำลังกำลัง

มา หรือกำลังลอยอยู่ในอากาศใกล้จะถึงตัวเขา เขาจะเตรียมตอบสนองต่อลูกฟุตบอลด้วยการหยุดลูกฟุตบอล หรือส่งลูกฟุตบอลต่อไปให้เพื่อนนักฟุตบอลคนอื่นที่ต่อเนื่องกันเป็นลูกโซ่ ถ้าเขาหยุดลูกฟุตบอล เขาจะหยุดมันได้ด้วยควมนุ่มนวล และในทันทีนั้นเขาอาจจะเลี้ยงลูกฟุตบอลต่อไปผ่านคู่ต่อสู้หรือฝ่ายตรงข้ามไปได้ด้วยดี ด้วยทักษะ ความชำนาญหรือความเชี่ยวชาญนั่นเอง

2. มีการเคลื่อนไหวที่ผสมผสานกัน (Movement-coordination) เมื่อบุคคลได้ตอบสนองต่อสิ่งเร้าในลักษณะที่ต่อเนื่องกันเป็นลูกโซ่นั้น จะเห็นได้ว่าอวัยวะส่วนต่างๆ ของร่างกายจะเคลื่อนไหวในลักษณะผสมผสานกัน เช่น ผู้ที่มีทักษะในการพิมพ์ดีดจะเห็นได้ว่าการประสานกันระหว่างตาและนิ้วมือ ตาของผู้พิมพ์ดีดจะดูที่ต้นฉบับ ส่วนมือก็กดตัวอักษรที่เป็นพิมพ์ดีด ผู้ที่มีทักษะในการพิมพ์ เสี่ยงพิมพ์จะดังในลักษณะที่เรียกว่า “น้ำค้างตก” เป็นต้น

3. รูปแบบของการตอบสนองมีลักษณะเฉพาะ (Response Patterns) ทักษะในเรื่องใดจะมีรูปแบบของการตอบสนองเป็นลักษณะเฉพาะของเรื่องนั้น เช่น ผู้ที่มีทักษะในการพิมพ์ดีดจะมีรูปแบบของการตอบสนองต่อเครื่องพิมพ์ดีดเป็นการเฉพาะ ซึ่งแตกต่างไปจากผู้ที่มีทักษะในการเล่นดนตรี หรือผู้ที่มีทักษะในการเขียนภาพศิลป์ เป็นต้น

2.5.3 ประเภทของทักษะ

เบอร์นาร์ด (Bernard, 2000: Online) ได้แบ่งทักษะไว้ 2 ประเภท ดังนี้คือ

1. ทักษะทางกลไกการสัมผัส (Sensorimotor Skill) เป็นทักษะเกี่ยวกับการใช้กลไกกล้ามเนื้อและข้อต่อ เป็นการเคลื่อนไหวทางกลไกโดยอัตโนมัติ เช่น การเดิน การขับขีรถจักรยาน การใช้เครื่องครัวของแม่ครัว การเดินรำ ฯลฯ

2. ทักษะทางกลไกการรับรู้ (Perceptual-motor Skill) เป็นทักษะในระดับที่ซับซ้อนขึ้น ต้องอาศัยทั้งการรับรู้และการเคลื่อนไหวทางกลไก มักจะเป็นการเรียนรู้ความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ และเกี่ยวข้องกับการจำและการคิด ตัวอย่างเช่น ในขณะที่เราใช้นิ้วมือเขียนหนังสือ เราจะต้องใช้การเคลื่อนไหวของนิ้วและมือ การจำ การคิด และสายตา เป็นต้น

2.5.4 กระบวนการเกิดทักษะ

มาลีนิ จุฑะลพ (2527: 128) ได้กล่าวไว้ว่า ฟิทท์ (Fitt) กำหนดกระบวนการเกิดทักษะไว้ 3 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นความรู้ความเข้าใจ (Cognitive phase) ทักษะในขั้นนี้เป็นขั้นที่ผู้เรียนทักษะจะทำความเข้าใจ หรือเรียนรู้ธรรมชาติของทักษะ ปกติทักษะขั้นนี้จะเกิดขึ้นโดยไม่ต้องใช้เวลาฝึกฝนมาก ความรู้ความเข้าใจนั้นอาจเกิดจากการสังเกต จากการสอนหรืออธิบายจากผู้อื่นการเรียนรู้ทักษะในขั้นนี้

ผู้เรียนจะต้องสนใจเป็นพิเศษ แต่จะมีความผิดพลาดได้ อาจจะทำได้ช้า ถ้าการประสานสัมพันธ์ทางกลไกยังไม่ดีหรือถูกรบกวนจากสิ่งแวดล้อม

2. ขั้นของการจัดระเบียบกลไกกล้ามเนื้อ (Organizing Phase) เป็นขั้นที่มีทักษะระดับกลาง ในขั้นนี้อวัยวะรับสัมผัส อวัยวะแสดงออกและการตรวจสอบความถูกต้องจากการกระทำนั้นๆ มีการประสานกันอย่างมีระเบียบ ซึ่งสามารถประกอบกิจกรรมได้ดีจนเกือบจะเป็นอัตโนมัติ เป็นขั้นใช้กลไกกล้ามเนื้อมากกว่าการใช้ความรู้ความเข้าใจ การเกิดทักษะในขั้นนี้จะทำได้ดีแม้จะมีความตั้งใจน้อย สามารถตรวจสอบความถูกต้องหรือรู้ผลในสิ่งที่ทำได้รวดเร็ว และการตอบสนองที่สม่ำเสมอ

3. ขั้นที่มีทักษะสมบูรณ์ (Perfecting Phase) ขั้นนี้ต้องใช้การเรียนรู้มาก ซึ่งจะต้องผ่านมาจากการเรียนขั้นที่ 1 และ 2 มาก่อน เป็นทักษะระดับที่สามารถทำได้รวดเร็ว ถูกต้อง และเป็นไปโดยอัตโนมัติโอกาสที่จะผิดพลาดมีน้อยมาก

สุวิมล ว่องวานิช (2545: 43) ได้ให้ความหมายการวัดทักษะปฏิบัติไว้ว่า การวัดทักษะปฏิบัติประกอบด้วยลักษณะสำคัญ 4 ประการ คือ

1. ต้องมีการปฏิบัติงานหรือแสดงกระบวนการปฏิบัติงานให้ปรากฏ
2. การปฏิบัติงานต้องอาศัยกลไกการทำงานของอวัยวะส่วนต่างๆ ของร่างกายที่ประสานสัมพันธ์กัน
3. การปฏิบัติงานควรมีการกระทำซ้ำบ่อยครั้ง
4. การปฏิบัติงานเป็นกระบวนการทำให้เกิดการเรียนรู้

การวัดภาคปฏิบัตินั้นต้องมีการให้ผู้เรียนมีการปฏิบัติงานแน่นอน หากประมวลแนวคิดของนักวัดผลทั้งหลายจะพบว่า ทักษะการปฏิบัติงานเป็นความสามารถซึ่งอาจจะเป็นด้านสมอง หรือไม่ใช่ทางสมองก็ได้ ทั้งนี้ทักษะดังกล่าวสามารถทดสอบได้โดยให้ผู้ถูกทดสอบ “แสดง” ให้ดูเพื่อจะได้มีข้อมูลในการตัดสินระดับความสามารถในการปฏิบัติงานทั้งความถูกต้องในกระบวนการปฏิบัติงานหรือคุณภาพของผลงานที่เป็นผลมาจากกระบวนการปฏิบัตินั้น หรือทั้งกระบวนการและผลงาน การวัดภาคปฏิบัติจึงเป็นกระบวนการที่วัดทักษะที่วัดเป็นความสามารถด้านใดก็ได้ แม้กระทั่งความสามารถด้านภาษา จุดสำคัญอยู่ที่ว่าพฤติกรรมที่แสดงออกให้เห็นนั้น เป็นการตอบสนองต่อสิ่งเร้าในรูปของการปฏิบัติ โดยสิ่งเร้าที่นำเสนอเป็น Verbal หรือ Non-verbal ก็ได้

จากกระบวนการข้างต้น สรุปได้ว่ากระบวนการเกิดทักษะจะเริ่มจากความรู้ความเข้าใจขั้นต้นก่อนจากนั้นจะเป็นการจัดระเบียบกลไกกล้ามเนื้อและกระบวนการที่มีทักษะอย่างสมบูรณ์

นอกจากนี้ยังมีกระบวนการทางสรีรวิทยาหรือกระบวนการทางจิตวิทยาด้วยซึ่งมีผลต่อกระบวนการเกิดทักษะ

2.5.5 การวัดทักษะปฏิบัติ

นักการศึกษาและนักจิตวิทยาได้ให้ความหมายของการวัดด้านการปฏิบัติไว้หลายท่านดังต่อไปนี้

ส. วาสนา ประवालพฤษย์ (2537: 1) ให้ความหมายของการทดสอบภาคปฏิบัติไว้ว่า เป็นแบบทดสอบที่มุ่งวัดทักษะในการปฏิบัติงาน เช่น การเล่นกีฬา การเล่นดนตรี การปรุงอาหารหรือการควบคุมเครื่องจักรในโรงงาน เป็นต้น การประเมินผลสัมฤทธิ์โดยการสอบการปฏิบัติลักษณะนี้มีสิ่งที่ต้องคำนึงถึง 2 ประการ คือ วิธีการ (Procedures) และผลงาน (Products)

เขียน ไชยสร (2529: 37) ให้ความหมายของการวัดผลงานภาคปฏิบัติว่า เป็นการวัดความสามารถของบุคคลในการทำงานอย่างใดอย่างหนึ่งโดยบุคคลนั้นได้ลงมือปฏิบัติและจัดการทำ (Manipulate) ซึ่งมีการเกี่ยวข้องหรือสัมพันธ์กับสิ่งที่อยู่ในลักษณะรูปธรรม (Materials or Physical Objects) โดยทางกายหรือการรับรู้ทางประสาทสัมผัส

เมห์เรนส์ และเลห์แมน (Mehrens & Lehman, 1984: 208) กล่าวว่าด้านปฏิบัติเป็นการทดสอบเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวหรือการตอบสนองที่เป็นการกระทำของผู้ถูกทดสอบจะอยู่ในสถานการณ์จริงหรือคล้ายจริงมากที่สุด

จากความหมายของทักษะและการวัดด้านปฏิบัติ สรุปได้ว่า การวัดผลด้านทักษะปฏิบัติ หมายถึงการทดสอบที่เกี่ยวกับความรู้ความสามารถในการปฏิบัติกิจกรรมหรือสถานการณ์ที่กำหนดให้ เพื่อพิจารณากระบวนการ และผลผลิตที่เกิดขึ้น ว่ามีความเหมาะสมกับสิ่งเร้าเพียงใดในรูปของการปฏิบัติ

เมห์เรนส์ และเลห์แมน (Mehrens & Lehman, 1984: 208) ได้กำหนดขั้นตอนในการพัฒนากระบวนการวัดทักษะปฏิบัติไว้ 6 ขั้นตอน คือ

1. การกำหนดงานที่ให้ผู้เรียนปฏิบัติ ในขั้นนี้ผู้สอนต้องศึกษาจุดมุ่งหมายของหลักสูตรว่า มุ่งเน้นให้ผู้เรียนทำกิจกรรมใด ต้องการให้บรรลุในเรื่องใด แล้วกำหนดงานให้สอดคล้องกับหลักสูตรรายวิชานั้น

2. การกำหนดสถานการณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน ผู้วัดต้องกำหนดสภาพการณ์ หรือเงื่อนไขในการปฏิบัติงานแก่ผู้เรียนให้ชัดเจนว่าจะมีลักษณะใด การวัดทักษะอาจเกิดขึ้นในสภาพการณ์จริงในสถานการณ์ที่มีการจำลองให้คล้ายคลึงกับสภาพการณ์จริง ในสถานการณ์ที่ผู้สอนควบคุม

ในเงื่อนไขต่างๆ ในการทำงานเพื่อทดสอบกระบวนการปฏิบัติงานในครั้งนั้นๆ หรือในสถานการณ์ที่ไม่ต้องลงมือปฏิบัติงาน แต่วัดโดยทดสอบด้วยข้อสอบ

3. การกำหนดคุณลักษณะที่ใช้ในการวัดทักษะ (Performance outcome) โดยเน้นให้เห็นว่าในการปฏิบัติงานนั้นให้ความสำคัญกับการวัดกระบวนการหรือผลงาน หรือทั้งสองส่วน และจะวัดผ่านตัวบ่งชี้อะไรบ้าง

4. การกำหนดวิธีการวัดภาคปฏิบัติที่เหมาะสมกับพฤติกรรมที่จะวัด วิธีการที่ใช้มีหลายประเภท ได้แก่ การทดสอบด้วยข้อสอบ การให้ปฏิบัติงานจริง การให้ส่งสิ่งของที่ผลิตได้

5. การกำหนดความเหมาะสมของเครื่องมือที่ใช้ ความเหมาะสมของผู้วัด ช่วงเวลาที่ทำ การวัด ในขั้นตอนนี้ผู้วัดต้องตัดสินใจเกี่ยวกับประเภทของเครื่องมือใช้ในการวัด การสร้างเครื่องมือ การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ การกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน

6. การกำหนดวิธีการประเมินผลและรายงานผลการวัดทักษะปฏิบัติ

2.5.6 เครื่องมือในการวัดผลทักษะปฏิบัติ

ในการประเมินด้านการปฏิบัติโดยมากผู้ตรวจต้องให้คะแนนกระบวนการหรือผลงานของผู้เข้าสอบหากไม่มีเครื่องมือและเกณฑ์ในการตัดสินใจก็ยากที่จะหาความเที่ยงตรงได้ ดังนั้นจึงมีการสร้างเครื่องมือเพื่อช่วยให้ผู้ตรวจให้คะแนนได้สะดวกและเที่ยงตรงมากขึ้น เครื่องมือในการวัดผลด้านการปฏิบัติ มีหลายแบบมีการจัดแบ่งลักษณะแตกต่างกันไป ซึ่งพอจะรวบรวมได้ดังนี้

แบบสำรวจรายการ (Check List) แบบสำรวจรายการจะเป็นรายการที่กำหนดไว้เกี่ยวกับพฤติกรรมที่ต้องการให้กระทำหรือวิธีการที่มีจุดประสงค์จะให้ทำตามนั้น ผู้สังเกตจะตรวจสอบความต้องการว่าผู้ถูกประเมินได้ทำตามรายการนั้นหรือไม่ การใช้แบบสำรวจเป็นการกำหนดน้ำหนักคะแนนว่าได้หรือไม่ได้ ถ้าผ่านหรือได้แสดงว่าผู้ปฏิบัติได้ทำตามรายการนั้นถูกต้อง ถ้าไม่ได้แสดงว่าทำไม่ถูกต้อง ในการสังเกตการณ์ปฏิบัติบางครั้งอาจให้ผู้สังเกตบันทึกลำดับที่ของการปฏิบัติหรือพฤติกรรม ตามลำดับตั้งแต่ 1 เป็นต้นไปก็ได้ ซึ่งในลักษณะนี้จะทำให้มองเห็นภาพรวมของการปฏิบัติงานอีกด้วย (ส.วาสนา ประवालพฤกษ์, 2537: 3) ในบางครั้งอาจมีการระบุความถี่ของพฤติกรรมที่ทำด้วย เช่น ยิ้ม 3 ครั้ง ยกมือ 5 ครั้ง ซึ่งจะบอกถึงความเข้มข้นของการปฏิบัติเช่นกัน (Mehrens & Lehman, 1978: 351) โดยจัดเป็นรูปแบบได้ดังนี้

1. แบบมาตราประเมินค่า (Rating Scale) มาตราส่วนประมาณค่าไม่ได้มีความแตกต่างจากแบบสำรวจรายการมากนัก เพียงแต่มีการขยายลำดับคะแนนที่ให้เพิ่มขึ้น แต่เป็นที่นิยมในการใช้ประมาณการปฏิบัติมากกว่าเพราะมีคุณสมบัติในการวัดคุณลักษณะที่ต่อเนื่อง อาจทำเป็น 2 ระดับ จนถึง 10 ระดับ แต่นิยมทำเป็นเลขคี่มากกว่า เช่น 3, 5, 7, ระดับ (ส. วาสนา ประवालพฤกษ์, 2537: 3)

2. แบบจัดอันดับ (Ranking) การจัดอันดับเป็นวิธีที่จะเรียงลำดับผู้เรียนในคุณสมบัติหนึ่งๆ ตามที่กำหนดให้ซึ่งสามารถใช้ในการวัดวิธีหรือผลงานได้ แต่ส่วนใหญ่ใช้ในการวัดผลงานมากกว่า การจัดอันดับมีความเชื่อมั่นสูงขึ้น ถ้าจัดอันดับด้วยคุณสมบัติใดคุณสมบัติหนึ่งโดยเฉพาะและมีนิยามของคุณสมบัติที่ชัดเจน แต่ถ้าจัดอันดับหลายอย่างในคราวเดียวกันจะทำให้ความเชื่อมั่นต่ำลง เช่น การจัดอันดับในการเลือกตำแหน่งในการศึกษาเพียงอย่างเดียว ไม่ใช่จัดอันดับความสามารถในการศึกษา (ซึ่งรวมถึง การจับเข็ม การเตรียมบริเวณที่ฉีด ความปลอดภัย การยึดผิวหนัง) เป็นต้น

ในการจัดอันดับคุณภาพผลงาน ซึ่งมักใช้ในการสอบด้านการปฏิบัตินั้น ครูอาจจะแบ่งคุณภาพผลงานออกเป็นหลายประการแล้วจัดอันดับทีละคุณภาพ การจัดอันดับที่ง่ายและสะดวกโดยมากนิยมใช้หลักการแบ่งทีละ 3 ดังนี้ (ส. วาสนา ประมวลพฤกษ์, 2537: 2 – 3)

1. นำผลงานทั้งหมดมาแบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ สูง ปานกลาง ต่ำ
2. นำกลุ่มปานกลางมาพิจารณาแบ่งเป็น 3 อีกครั้ง หลังจากนั้นทำเช่นเดียวกันในกลุ่มสูง และกลุ่มต่ำ
3. กำหนดให้กลุ่มสูงเป็น 9, 8, 7 ซึ่ง 9 คือ กลุ่มที่มีผลงานดีที่สุดในกลุ่มสูง และ 7 คือ กลุ่มที่มีผลงานต่ำที่สุดในกลุ่มสูง และให้กลุ่มกลางเป็น 6, 5, 4 และกลุ่มต่ำเป็น 3, 2, 1 ทั้งนี้ตัวเลขที่มีค่าสูงแทนคุณภาพงานที่สูง
4. นำกลุ่มที่อยู่ระหว่างกลุ่มสูงกับกลุ่มต่ำ คือ 7 และ 6 มาพิจารณาเพื่อโยกย้ายให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น และทำเช่นเดียวกันในกลุ่ม 4 และ 3

แบบบันทึก (Record) การบันทึกมักเป็นวิธีการที่ไม่ได้กำหนดรูปแบบไว้อย่างชัดเจนเหมือนวิธีอื่นๆ ผู้บันทึกค่อนข้างมีอิสระในการบันทึกลงไปมากกว่าเครื่องมือชนิดอื่น การบันทึกเพียงครั้งเดียวไม่สามารถให้ข้อมูลที่มีความหมายนัก แต่การบันทึกต่อเนื่องหลายๆ ครั้งจะทำให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนขึ้นการบันทึกไม่ควรลงความเห็นของผู้บันทึกลงไป ยกเว้นให้เขียนแยกให้ชัดเจน

2.5.7 การสร้างเครื่องมือวัดผลด้านทักษะปฏิบัติ

ในการสร้างเครื่องมือวัดผลด้านทักษะปฏิบัติมีขั้นตอน ดังนี้

1. วางแผนการสร้างเครื่องมือ โดย 1) ศึกษาจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมของรายวิชาที่สอน 2) ศึกษาธรรมชาติของงานที่ให้ปฏิบัติ 3) วิเคราะห์คุณลักษณะของพฤติกรรมที่ต้องการวัด 4) กำหนดน้ำหนักความสำคัญของคุณลักษณะที่วัด
2. การดำเนินการสร้างเครื่องมือ โดย 1) การกำหนดวิธีการวัดคุณลักษณะด้านทักษะ 2) การกำหนดเครื่องมือวัดคุณลักษณะด้านทักษะปฏิบัติ 3) การกำหนดเนื้อหาที่ปรากฏในเครื่องมือ 4) การกำหนดวิธีการตรวจให้คะแนน 5) การสร้างคู่มือการใช้เครื่องมือ

3. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดย 1) การนำเครื่องมือไปทดลองใช้แล้วแก้ไขปรับปรุง 2) การวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือ 3) การตัดสินใจ

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ออกแบบและสร้างเครื่องมือในการวัดทักษะปฏิบัติเป็นแบบประเมินทักษะปฏิบัติวิชานาฏศิลป์ ดังนี้ 1) แบบประเมินการปฏิบัติการเล่นเพลง 2) แบบประเมินการปฏิบัติทำรำประกอบเพลง โดยสร้างเกณฑ์การประเมินในการพิจารณาในแต่ละรายการเป็น 5 ระดับ คือ ดีมาก ดี ปานกลาง พอใช้ ควรปรับปรุง

2.6 แนวคิดเบื้องต้นเกี่ยวกับการศึกษาดนตรี-นาฏศิลป์ตามแนวของคาร์ล ออร์ฟ

2.6.1 ประวัติและการพัฒนาระบบ

คาร์ล ออร์ฟ (Carl Orff ค.ศ. 1895 – 1982) เกิดที่เมืองมิวนิก ประเทศเยอรมัน ในปี 1895 คาร์ล ออร์ฟ เติบโตในครอบครัวที่สนับสนุนส่งเสริมด้านดนตรีและการละคร คาร์ล ออร์ฟ เริ่มเรียนเปียโนกับมารดาตั้งแต่อายุเพียง 5 ขวบ บ่อยครั้งที่สมาชิกในครอบครัว และเพื่อนๆ มาเล่นดนตรีที่บ้านของคาร์ล ออร์ฟ เรียกการเล่นในลักษณะนี้ว่า Chamber Music ซึ่งเป็นที่แพร่หลายในเยอรมันในกลุ่มที่ไม่ใช่ชนชั้นคนตรีอาชีพ แต่มีความสนใจทางด้านดนตรีเหมือนกัน

คาร์ล ออร์ฟสนใจในเรื่องของภาษา และบทกวีโดยได้รับการฝึกฝนทางด้านดนตรีที่ Akedemic der Tonkunst ในมิวนิก ก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 คาร์ล ออร์ฟ พำนักอยู่ใน King of Bavaria ซึ่งเป็นศูนย์กลางของการละครและดนตรี ในปี 1915 เมื่อคาร์ล ออร์ฟอายุได้ 20 ปี ได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้อำนวยการเพลงของ Munich Kammerpiele ซึ่งอยู่ภายใต้การดูแลของ Otto Falckenberg หนึ่งในผู้กำกับการแสดงที่ยิ่งใหญ่ในเวลานั้นหลายปีที่ได้ทำงานใน Kammerpiele มีอิทธิพลต่องานของคาร์ล ออร์ฟ ในเวลาต่อมาคาร์ล ออร์ฟ ได้เข้ารับราชการทหารในช่วงสองปีสุดท้ายของสงครามโลกครั้งที่ 2 และเมื่อ คาร์ล ออร์ฟกลับมา คาร์ล ออร์ฟ กลายเป็น คาร์ล ออร์ฟ คนใหม่ในโลกที่แตกต่างจากเดิม

คาร์ล ออร์ฟ เริ่มเข้ามาเกี่ยวกับดนตรีศึกษาตั้งแต่หลังปี 1920 เมื่อดาลโครซ (Dalcroze) กำลังเสนอวิธีการสอนอันแปลกใหม่และเป็นที่โด่งดังของตนอยู่ คาร์ล ออร์ฟได้รับอิทธิพลจากดาลโครซ และคาร์ล ออร์ฟยังช่วยให้ความคิดของดาลโครซเป็นรูปเป็นร่างขึ้นมา ดาลโครซมีความคิดที่จะหลีกเลี่ยงจากระบบการสอนดนตรีแบบเก่า (Traditional Method) และระบบการสอนแบบโรงเรียนศิลปะ (Conservatory Style) ซึ่งทำกันมาช้านาน วิธีการของคาร์ล ออร์ฟ คือการใช้ยิมนาสติกและการเต้นรำแบบโมเดิร์นคานซ์สอนดนตรี คาร์ล ออร์ฟและดาลโครซร่วมกันทำโรงละครโดยคาร์ล ออร์ฟ งานที่โรงโอเปร่าที่ Mannheim และ Darmstadt

ในปี 1924 คาร์ล ออร์ฟ ร่วมมือกับกุนเนอร์ (Dorothee Guenther) เปิดโรงเรียนขึ้นที่ Guenterschule โดยมีจุดประสงค์ที่จะร่วมการเรียนดนตรีเข้าด้วยกันกับการเรียนยิมนาสติกและเต้นรำ การเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันระหว่างการเคลื่อนไหวและดนตรีเป็นกุญแจสำคัญผู้ทัศนะของ คาร์ล ออร์ฟ เกี่ยวกับดนตรีศึกษา และในที่สุดกลายเป็นทฤษฎีการสอนของคาร์ล ออร์ฟ ที่เรียกว่าดนตรีเบื้องต้น (Elemental Music)

ในปี 1948 คาร์ล ออร์ฟ ได้ทบทวนแผนการศึกษาของตนเองใหม่ จากเดิมที่มุ่งหมายเพื่อฝึกครูพลเป็นเป้าหมายเพื่อเด็กจะได้เรียนดนตรีตามความจำเป็นและความสามารถ จัดรูปแบบดนตรีเบื้องต้นให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น โดยใช้หลักสูตรทดลองสำหรับเด็กที่สถาบัน Mozarteum ใน Salzburg และต่อมา หลักสูตรของคาร์ล ออร์ฟ ได้กลายเป็นหลักสูตรของ Mozarteum อย่างเป็นทางการ โดยมี กิทแมน (Gunild Keetman) เป็นครูใหญ่ Salzburg กลายเป็นศูนย์กลางของการสอนตามแบบคาร์ล ออร์ฟ ผลสำเร็จของหลักสูตรทำให้วิธีการของคาร์ล ออร์ฟ แพร่หลายไปยังประเทศอื่นๆ ปัจจุบัน สถาบันออร์ฟ (Orff Institute) ซึ่งตั้งขึ้นใน Salzburg เมื่อปี 1963 มีงานหลักในการจัดอบรมวิธีการสอนให้กับครูดนตรีจากส่วนต่างๆของโลก (Warner, 1991: 8-10)

2.6.2 ระบบการสอนดนตรีตามแนวคาร์ล ออร์ฟ

คาร์ล ออร์ฟ (Carl Orff ค.ศ.1895-1982) วางรากฐานการสอนดนตรีของเขาว่า ดนตรี (Music) การเคลื่อนไหว (Movement) และการพูด (Speech) เป็นสิ่งที่แยกออกจากกันไม่ได้ ทั้งสามสิ่งรวมกันเป็นเอกภาพ (Unity) ซึ่งคาร์ล ออร์ฟ เรียกว่า ดนตรีเบื้องต้น (Elemental Music) โดยหมายถึงการแสดงออกทางดนตรีของบุคคลที่เป็นไปโดยธรรมชาติ ฉะนั้นการศึกษาดนตรีควรเริ่มด้วยความรู้ที่ง่าย ๆ จากเพลงที่ง่าย ๆ แล้ววางแผนการศึกษาอย่างเป็นขั้นๆ ต่อเนื่องกัน โดยเริ่มต้นใช้กับเด็กวัย (Early Childhood) และควรใช้ประสบการณ์ของตัวเองเป็นอุปกรณ์การสอนดนตรี เช่น ใช้ชื่อของเด็ก คำง่าย ๆ ที่คุ้นเคย บทร้องเล่นต่างๆ เด็กเรียกชื่อของเขาเองหรือ ของเพื่อนเป็นจังหวะ เป็นทำนองและต่อมาก็อ่านและเขียนจังหวะนั้น โดยใช้สัญลักษณ์แทนจังหวะเด็กจะเรียกท่วงทำนอง (Melodic Intervals) และแบบแผนจังหวะ (Rhythmic Pattern) ด้วยการร้อง ท่องเคลื่อนไหว และบรรเลงเครื่องดนตรีตั้งแต่คาบแรกของการเรียน ด้วยการใช้ทำนองสั้นๆ (Simple Motive) ท่องซ้ำๆ แต่งเนื้อเพลงใหม่จากทำนองเพลงเดิม หรือแต่งทำนองเพลงใหม่จากเนื้อร้องเดิม บทเรียนของเด็กจะเกี่ยวข้องกับสิ่งที่เขารู้จัก ซึ่งจะช่วยให้เขาปฏิบัติได้ และสามารถพัฒนาให้เป็นทำนองหรือจังหวะอื่นๆ ที่เขาพอใจได้ คาร์ล ออร์ฟ มีความคิดว่าจังหวะเป็นส่วนประกอบหลักที่สำคัญที่สุดของดนตรี (Rhythm is strongest of the elements of music) การแสดงออกทางดนตรีของมนุษย์ที่เป็นธรรมชาติที่สุดและสามัญที่สุด คือ การใช้จังหวะ ดังนั้น จุดเริ่มต้นของการศึกษาดนตรีจึง

ควรเริ่มต้นด้วยจังหวะ เนื่องจากจังหวะเป็นส่วนประกอบสำคัญที่อยู่ในคำพูด ในการเคลื่อนไหว และในดนตรีจากความเชื่อที่ว่าจังหวะเป็นองค์ประกอบที่จำเป็นยิ่งของดนตรี นำไปสู่การพัฒนาการสร้างเครื่องดนตรีชนิดพิเศษ ได้แก่ ระนาด คาร์ล ออร์ฟ เห็นด้วยกับดาลโครซ (Jaques-Dalcroze 1865-1950) ที่ว่า การเรียนเปียโน ไวโอลิน หรือเครื่องดนตรีระดับมาตรฐานอื่นๆ ควรจะมาหลังพัฒนาการของทักษะพื้นฐานที่จำเป็น ซึ่งได้แก่ การฟัง การจดจำชิ้นส่วนของทำนองเพลง และการจดจำและปฏิบัติตามแบบแผนของจังหวะ (Rhythmic Pattern)

ในระบบการสอนของคาร์ล ออร์ฟ การสร้างสรรค์ (Creativity) ถือเป็นสิ่งสำคัญที่สุด หลักสูตรของคาร์ล ออร์ฟ เปิดโอกาสให้มีการสร้างสรรค์แบบต่อเนื่องหลายแบบ เด็กจำ สำรองเสียงของคำพูด ทำนองเพลง และเสียงเครื่องดนตรี และแบบแผนของจังหวะและทำนองจากตัวอย่างหรือแต่งขึ้นเอง และใช้ประคิษฐ์ดนตรีประกอบ (Accompaniment Figures) บทขึ้นต้น (Introduction) และบทจบ (Coda) หรือบางที่เด็กอาจแต่งตั้งทั้งเพลงเลยก็ได้ กิจกรรมขึ้นต้นเหมือนกับการเล่นเกมประกอบดนตรี ครูจะต้องช่วยนักเรียนในการจดโน้ต (Notate) ที่เด็กคิดแต่งขึ้น วิจารณ์ และช่วยปรับปรุงเพลงนั้น พยายามสอดแทรกความรู้เกี่ยวกับรูปแบบและสไตล์ของเพลง (Music Form and Style) ให้กับเด็กขณะเด็กกำลังมีความคิดสร้างสรรค์ รู้จักผ่อนปรน และมีใจกว้างที่จะยอมรับความคิดใหม่ และครูต้องสามารถที่จะสนับสนุนลักษณะที่มีอยู่ในระบบและในตัวครูเหล่านี้ให้พอกพูนในตัวนักเรียน (ธวัชชัย นาควงษ์, 2542: 1-4)

คาร์ล ออร์ฟ (Orff, 1966: 386) กล่าวว่าคนทั้งหลายที่ติดกับรูปแบบและความเชื่อจะสามารถหาความพลิดพลินได้น้อยนิด แต่ผู้ที่เป็นศิลปินและเป็นนักสร้างสรรค์ (Improvisors) โดยธรรมชาติจะหาความพลิดพลินได้มากกว่า ทุกระยะของกิจกรรมดนตรีแนวคาร์ล ออร์ฟ เอื้ออำนวยสิ่งเร้าที่จะกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาความเป็นอิสระเสมอ ดังนั้นหลักการของคาร์ล ออร์ฟ โดยตัวมันเองจึงไม่มีวันจบหรือหยุดนิ่ง แต่จะพัฒนาเติบโตและไหลอยู่เสมอ แต่การพัฒนาไปในทิศทางที่ผิดก็เป็นอันตรายอย่างที่สุด ดังนั้น การพัฒนาอย่างอิสระจะเป็นไปได้โดยที่เด็กจะต้องถูกฝึกจากผู้เชี่ยวชาญที่รู้จักคุ้นเคยกับสไตล์ของคาร์ล ออร์ฟ และรู้จักโอกาสเหมาะสมที่จะใช้ด้วย

ดนตรีเบื้องต้นอยู่บนรากฐานของการปฏิบัติการสื่อสารในเด็ก (Communicative Performance) และเน้นความเป็นตัวของตัวเองอย่างมาก อุปกรณ์เพลงต่างๆ ได้มาจากความคิดของเด็กเอง โดยมีบทเพลงของคาร์ล ออร์ฟ ซึ่งมีรูปแบบของทำนองและจังหวะที่ถูกออกแบบอย่างดีเป็นตัวอย่าง เพลงของเด็กจะเรียบง่าย ถูกกับจริตของเด็ก เป็นธรรมชาติ และมีการใช้ร่างกายประกอบเหมือนกับการเล่นของเด็ก การพูด การร้องเพลง การเคลื่อนไหวถูกหลอมรวมกันเหมือนกับการแสดงออกทางดนตรีโดยธรรมชาติ

เป้าหมายหลักของการสอนดนตรีแบบคาร์ล ออร์ฟ คือ การที่เด็กได้แสดงออกถึงความคิดสร้างสรรค์ ด้วยการแต่งทำนองหรือจังหวะขึ้นใหม่จากทำนองหรือจังหวะเดิมที่มีอยู่ (Improvisation)

ส่วนประกอบที่ คาร์ล ออร์ฟ ใช้ในการแต่งเพลงสำหรับเด็ก คือ

1. Pentatonic Mode ได้แก่ โน้ต 5 ตัว ที่มีความสัมพันธ์ของเสียงเปียโนเป็น โด เร มี ซอล ลา
2. Ostinato Patterns และ Burduns ได้แก่ แบบแผนของตัวโน้ตซ้ำๆ ที่เดินอยู่ตลอดทั้งเพลง ซึ่ง คาร์ล ออร์ฟ ต้องการให้เด็กคิดขึ้นเอง
3. ใช้เพลงพื้นบ้านที่เด็กเคยชิน
4. สกัดทำนองเพลงสั้นๆ ออกจากเพลงแล้วใช้เป็นบทขึ้นต้น (Introduction)
5. บรรเลงเพลงด้วยระนาดซึ่งเป็นเครื่องดนตรีที่คิดขึ้นเอง
6. ขึ้นคู่สาม ไมเนอร์ หรือ Descending minor third
7. กระสวนคำพูด ได้แก่ คำพูดที่นำมาเรียงเป็นท่อนสั้นๆ โดยเริ่มจากคำๆ เดียวแล้วขยายไปสู่กิจกรรมที่สลับซับซ้อนกว่า

2.6.3 กิจกรรมดนตรีตามแนวคาร์ล ออร์ฟ

ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดนตรีแนวคาร์ล ออร์ฟ ครูสามารถประยุกต์วิธีการได้อย่างหลากหลายภายใต้แนวคิดหลักการที่ คาร์ล ออร์ฟ ได้เสนอไว้ โดยควรคำนึงถึงเป้าหมายที่เด็กควรได้รับจากการเรียน (วิทยา ไล้ทอง, 2548: 114-115) ดังนี้

1. การทำงานและการอยู่ร่วมกันเป็นหมู่คณะ ในการเล่นดนตรีมีทั้งการเล่นเดี่ยวและเล่นเป็นกลุ่ม เด็กควรได้รับการฝึกฝนให้มีประสบการณ์และสำนึกของการทำงานเป็นหมู่คณะ รู้จักการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี รู้จักการฟังและการรอคอย กิจกรรมอาจจัดขึ้นในลักษณะของเกมและการละเล่นต่างๆ ซึ่งนอกจากเด็กจะได้เรียนรู้การทำงานเป็นและการอยู่ร่วมกันเป็นหมู่คณะ แล้วเด็กยังได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินและเกิดความสนิทสนมกันในกลุ่มด้วย
2. ความรู้ความเข้าใจในองค์ประกอบของดนตรี เด็กควรได้รับความรู้และความเข้าใจเนื้อหาสาระของดนตรีซึ่งถูกสร้างขึ้นอย่างเป็นระบบ เช่น การเรียนรู้เรื่องระดับเสียง ความดัง ความเบาของเสียง รูปแบบการประพันธ์ และคำศัพท์ต่างๆ เป็นต้น
3. เกิดความสุนทรีย์และซาบซึ้งกับดนตรีในเชิงศิลปะ เด็กควรเข้าใจและรับรู้ว่า ดนตรีเป็นงานศิลปะที่มีความงามและความไพเราะ สามารถสื่ออารมณ์และความรู้สึกด้วยเสียงที่ถูกสร้างขึ้นด้วยความปรารถนา เด็กควรเล่นดนตรีด้วยความรู้สึกที่เข้าถึงความหมายและอารมณ์ของเพลง
4. ความคิดสร้างสรรค์อย่างอิสระ เด็กควรได้รับการฝึกฝนให้มีความสร้างสรรค์ทางดนตรีอย่างอิสระ รู้จักคิดวิเคราะห์และถ่ายทอดความรู้สึกด้วยความเป็นตัวของตัวเอง เช่น การให้เด็กเล่น

ดนตรีโดยคิดจังหวะหรือทำนองขึ้นมาโดยทันทีทันใด (Improvisation) หรือกิจกรรมที่จัดขึ้นโดยให้เด็กเป็นผู้อำนวยการเพลง ใช้ภาษาท่าทางสื่อสารให้เพื่อนเล่นดนตรีตามท่าทางต่างๆของตน

5. พัฒนาการทางทักษะดนตรี เด็กทุกคนควรมีพัฒนาการทางทักษะดนตรีเพิ่มขึ้นทั้งทางด้าน การร้อง การเล่นเครื่องดนตรี และการเคลื่อนไหวหรือนาฏศิลป์

6. ความสามารถทางการแสดงออก การแสดงนับเป็นจุดสำคัญอีกอย่างหนึ่งของกิจกรรมดนตรีตามแนวทางคาร์ล ออร์ฟ การแสดงออกมิใช่เพียงหมายถึง การแสดงให้ผู้อื่นได้ดูเท่านั้น แต่ควรรวมไปถึงการที่เด็กได้ใช้ความพยายามอย่างเต็มความสามารถ เพื่อให้เกิดผลงานที่สมบูรณ์แบบและเป็นที่น่าสนใจของตน ถึงแม้จะเป็นการแสดงในห้องเรียนก็ตาม

7. ความเชื่อมั่นและเห็นคุณค่าในตัวเอง เด็กควรมีความรู้สึกที่ดีต่อการเรียน การที่เด็กทุกคนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมและเกิดสัมฤทธิ์ผลจากงานที่เขาได้กระทำเอง จะทำให้เกิดความภาคภูมิใจ มีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน มีความมั่นใจและเห็นคุณค่าของตัวเอง

2.6.4 กิจกรรมดนตรีตามแนวคาร์ล ออร์ฟ ประกอบด้วย

2.6.4.1 คำพูด (Speech)

คาร์ล ออร์ฟเน้นเรื่องการใช้คำพูด เพราะเขาเห็นว่า ธรรมชาติของเด็กนั้นจะมีพัฒนาการจากการใช้คำพูดไปสู่การเคลื่อนไหวตามจังหวะแล้วจึงไปสู่เพลง (Yaross, 1982: 69) ขั้นตอนการสอนเพลงของคาร์ล ออร์ฟ เริ่มจากการใช้คำพูด ตามด้วยการใช้ส่วนต่างๆ ของร่างกายทำจังหวะ (Body Rhythms) ครูดนตรีทุกคนในระบบนี้จะต้องใช้เพลงกล่อมเด็ก คำพังเพย และบทร้องเล่นของเด็กๆ เอามาพัฒนาเป็นเพลง โดยเด็กจะช่วยกันแต่งเพลงโดยใช้จังหวะที่มีแทรกอยู่ในคำเหล่านั้น ครูจะแนะนำความรู้เกี่ยวกับจังหวะเพลง (Meter) จังหวะเน้น (Accent) และจังหวะยก (Anacrusis) จากกระสวนคำพูด (Speech Patterns) หรือคำพูดที่เอามาเรียงเป็นท่อนสั้นๆ แล้วดัดข้อความรู้เหล่านั้นลงในกิจกรรมอื่นๆ (เช่น การเคลื่อนไหว การทำจังหวะด้วยร่างกาย) และการทำกระสวนคำพูดนั้นเป็นบทเพลง การใช้คำพูดเป็นสื่อการสอนดนตรี

นอกจากให้ความรู้เกี่ยวกับจังหวะแล้ว ยังให้ความรู้ทางดนตรีด้านอื่นๆ ที่สำคัญด้วย เช่น Phrasing, Dynamic Qualities, Staccato Legato เมื่อเด็กเริ่มมีความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบของเพลง เขาก็พร้อมที่จะทำให้การเล่นคำพูดของเขามีรูปแบบต่างๆ และรู้จักการใช้ประโยชน์ของการซ้ำ (Repetition) และการให้สีสรรที่ทำให้เกิดความแตกต่าง (Contrast)

2.6.4.2 การร้องเพลง (Speech)

คำพูด (Speech) บทร้องเล่น (Chant) และเพลง (Song) เป็นสิ่งที่สัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด การร้องเพลงจะมาทีหลังการพูด ดังนั้นทำนองเพลงจึงมาทีหลังจังหวะ เด็กจะท่องคำใดๆ วลี หรือคำร้องเล่น ตบมือตามจังหวะของคำเหล่านั้น พร้อมกับเคาะระนาด ตรงนี้มีการถ่ายทอดจากคำพูด ไปสู่การร้องเพลง

ประสบการณ์ร้องเพลงแรกสุด จะเหมือนกับการเล่น เช่น เด็กร้องเรียกชื่อเพื่อนกลับไป กลับมา หรือการร้องโต้ตอบกัน (Call and Response) ครูสามารถเข้าร่วมกิจกรรมกับเด็กตรงจุดนี้ด้วยการใช้กิจกรรมร้องโต้ตอบในการสอนเพลง โดยครูร้องเพลงสั้นๆ วรรคหนึ่ง แล้วให้นักเรียน ร้องตามครูจะสนับสนุนให้นักเรียนร้องโต้ตอบกัน แล้วครูคอยสังเกตเสียงโน้ตที่เด็กใช้ร้องโต้ตอบ จากนั้นให้เด็กถ่ายทอดเสียงโน้ตเหล่านี้ลงบนกระดาษและเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างสรรค์บทเพลง การฝึกปฏิบัติในเรื่องการพูด การท่อง และการตบมือตามจังหวะของคำพูดจะเป็นเครื่องเตรียม ตัวเด็กให้พร้อมที่จะผสมความรู้เรื่องจังหวะในคำพูดเข้ากับทำนองเพลงบนกระดาษ

2.6.4.3 การเคลื่อนไหว (Movement)

การเคลื่อนไหวตามแบบของคาร์ล ออร์ฟ เริ่มจากการเคลื่อนไหวเบื้องต้น (Elemental Movement) เป็นการเคลื่อนไหวที่ถูกปรุงแต่งขึ้นจากการเคลื่อนไหวที่เป็นธรรมชาติของเด็ก เด็กจะรู้สึกสนุกสนานกับการเคลื่อนไหวเหมือนกับว่ากำลังแต่งเพลงของเขาเอง ด้วยวิธีเข้านัด การวิ่ง กระโดด ไถล หมุนตัว จะอยู่ในแผนการสอนดนตรีของคาร์ล ออร์ฟ กระบวนการสอนคงไว้ซึ่งอิสรภาพและความสนุกสนาน การเคลื่อนไหวด้วยการคิดแต่งท่าทางออกมาทันทีทันใด (Improvisation) จะทำให้เด็กรู้จักตัวเองดีขึ้น และช่วยให้เด็กแสดงความรู้สึกของตน

การเคลื่อนไหวตามแนวคาร์ล ออร์ฟ มีรากฐานมาจากแบบแผนการใช้ร่างกายฝึกจังหวะ โดยใช้การเคลื่อนไหวเป็นเครื่องแสดงออกถึงความรู้สึกทางดนตรีที่เขาได้ยิน เขาใช้เชือกลูกบอล หรือวัตถุอื่นๆ ประกอบการเคลื่อนไหว จังหวะต่างๆ ความเร็ว-ช้า และความหนัก-เบา เด็กเรียนรู้ผ่านการเคลื่อนไหว เด็กมีโอกาสดที่จะค้นสด (Improvise) ด้วยการเคลื่อนไหวที่ซับซ้อน เพื่อตอบสนองต่อดนตรีได้

2.6.4.4 การใช้ร่างกายทำจังหวะ (The Use of Body in Percussion)

จากประสบการณ์ดนตรีที่เริ่มต้นด้วยจังหวะของการพูดชื่อคน สัตว์ สิ่งของตลอดจนเรื่องราวต่างๆ หรือโคลงกลอนสำหรับเด็กๆ เพื่อให้ได้ความรู้สึกต่างๆ แล้วจึงเริ่มการเคลื่อนไหวร่างกาย ซึ่งลักษณะการเคลื่อนไหวร่างกายที่ง่ายที่สุด ได้แก่ การตบมือ โดยจะให้ตบมือพร้อมกับพูดไปด้วย เสียงจากการตบมือมีลักษณะทั้งเสียงกลวงและเสียงแบน ซึ่งเกิดจากการวางรูปแบบมือและท่าทาง

การตบมือที่แตกต่างกัน เด็กจะต้องคอยสังเกตระดับเสียงหนัก-เบา (Dynamic Graditons) โดยเฉพาะอย่างยิ่งการส่งผ่านหรือการค่อยๆ เปลี่ยนจากเบาไปหาดัง หรือดังไปหาเบา (Crescendo and Decrescendo)

นอกจากการตบมือแล้ว ยังมีการตีฉิ่ง ตบคอก และขำเท้า ซึ่งเมื่อมาทำรวมกันหรืออาจรวมกับการร้องและการพูดไปด้วย จะทำให้เด็กต้องใช้ความสามารถในการบังคับประสาทต่างๆ ซึ่งจำเป็นต้องใช้สมาธิในการจำ และปฏิบัติตามให้ถูกต้อง การให้เด็กได้ปฏิบัติกิจกรรมเหล่านี้บ่อยๆ จะทำให้เด็กเกิดความรู้สึกในด้านจังหวะ ซึ่งทำให้การรับรู้ทางด้านดนตรีเป็นไปแบบมีคุณค่าทางคุณภาพ ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญที่นำไปสู่ความซาบซึ้งในดนตรี

2.6.4.5 การคิดแต่งทำนองหรือทำทางแบบทันทีทันใด (Improvisation)

จุดประสงค์เบื้องต้นของการศึกษาดนตรีตามทัศนะของคาร์ล ออร์ฟ คือ การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก โดยเด็กจะสามารถแต่งเพลงของเขาเองควบคู่ไปกับการทำกิจกรรม ความคิดสร้างสรรค์จะอยู่ในรูปแบบของการค้นสด (Improvisation) โดยการใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหว คำพูด การใช้ร่างกายทำจังหวะ การร้องเพลง การบรรเลงเครื่องดนตรีทั้งที่ทำทำนองได้และไม่ได้ เด็กจะสร้างบทเพลงขึ้นมาโดยมีแบบแผนของจังหวะและทำนอง (Rhythmic and Melodic Patterns) แบบแผนของดนตรีประกอบ (Accompaniment Patterns) บทขึ้นต้นและบทจบ เครื่องดนตรีของคาร์ล ออร์ฟ ช่วยให้การค้นสด (Improvisation) เป็นไปด้วยดี บทเพลงที่คาร์ล ออร์ฟ แต่งขึ้นก็เพื่อให้เด็กเกิดความคิดสร้างสรรค์ของตนเอง เมื่อเด็กใช้เพลงเหล่านี้เป็นแบบเด็กจะเลือกแนวทำนองหรือจังหวะ (Melodic or Rhythmic Motives) จากเพลงอื่นที่เด็กคุ้นเคยและนำมาใช้ในการสร้างดนตรีประกอบ บทขึ้นต้น บทจบ หรือใช้มันในการแปรทำนอง (Variation) เพื่อเป็นการสนับสนุนการสร้างสรรค์ของเด็กแต่ละคน

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ใจทิพย์ มุลยศ (2550) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแผนการเรียนรู้เรื่อง การฟ้อนข้าวดอกดอกไม้ ผลการวิจัยพบว่า ได้แผนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับนักเรียนและสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน นักเรียนมีความรู้และทักษะปฏิบัติที่สูงกว่าเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนดและนักเรียนมีความคิดเห็นว่ทั้งเนื้อหา การทำกิจกรรมและการวัดประเมินดีมีความยุติธรรมและนักเรียนได้ทักษะที่สามารถไปแสดงเผยแพร่

วัชร จารุสาร (2551) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาการจัดการเรียนรู้นาฏศิลป์โดยใช้แนวทางคาร์ล ออร์ฟ เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า แผนการจัดการเรียนรู้นาฏศิลป์โดยใช้แนวทางของคาร์ล ออร์ฟ มีประสิทธิภาพซึ่งทำให้ผลการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกัน โดยคะแนนความคิดสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และนักเรียนมีความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนรู้นาฏศิลป์โดยใช้แนวทางคาร์ล ออร์ฟ อยู่ในระดับชอบการเรียน

สุกัญญา วิวรรณ (2553) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดฝึกทักษะการปฏิบัติไวโอลินเบื้องต้นตามแนวทฤษฎี การสอนของคาร์ล ออร์ฟ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า ได้ชุดฝึกทักษะการปฏิบัติไวโอลินเบื้องต้น ตามแนวทฤษฎีการสอนของคาร์ล ออร์ฟ ที่มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด ทำให้นักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนดีขึ้น และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนปฏิบัติไวโอลินเบื้องต้นในระดับมากที่สุด

เจนเท (Janet, 2004: 46-53) ได้ศึกษาพัฒนาการทางด้านภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมดนตรีตามแนวทางคาร์ล ออร์ฟ ผลจากการวิจัยพบว่า การเล่นดนตรี การร้องเพลงและการเคลื่อนไหวมีส่วนทำให้พัฒนาการทางด้านภาษาของเด็กสูงขึ้น ทั้งการอ่าน การเขียนและการพูด ดังนั้น การสอนดนตรี การร้องและการเคลื่อนไหวเป็นภาษาหนึ่งที่มีส่วนทำให้เด็กเข้าใจความหมายและสื่อสารออกมาด้วยภาษาได้ดีขึ้น

จากการศึกษา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรทางด้านดนตรี-นาฏศิลป์ ทำให้เห็นแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนรายวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ที่จะพัฒนาได้โดยแนวทางทฤษฎีของ คาร์ล ออร์ฟ ทำให้ผู้วิจัยเห็นว่า ควรได้มีการศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับการใช้หลักการตามแนวทางคาร์ล ออร์ฟ มาพัฒนาการเรียนการสอนดนตรี-นาฏศิลป์ ระดับชั้นประถมศึกษาต่อไป

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามแนวทางคาร์ล ออร์ฟ เพื่อพัฒนาทักษะในรายวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ให้ได้ประสิทธิภาพ ตามเกณฑ์ 75/75 และเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ ของนักเรียนระหว่างกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามแนวทางคาร์ล ออร์ฟ กับกิจกรรมเสริมหลักสูตรแบบ ปกติ โดยวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (ยูทซ์ ไกยวรรณ, 2545: 131-132)

ผู้วิจัยขอเสนอแผนแบบการทดลอง ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 แผนแบบการทดลอง

กลุ่ม	สอบก่อนเรียน	ทดลอง	สอบหลังเรียน
E	O ₁	X ₁	O ₂
C	O ₃	X ₂	O ₄

สัญลักษณ์ที่ใช้ในแผนแบบการวิจัย

E แทน กลุ่มทดลอง

C แทน กลุ่มควบคุม

X₁ แทน การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ตามแนวทางคาร์ล ออร์ฟ

X₂ แทน การจัดการเรียนรู้อื่น

O₁ O₃ แทน การสอบก่อนเรียน

O₂ O₄ แทน การสอบหลังเรียน

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

- 3.1 ประชากร
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 การสร้างเครื่องมือในการวิจัย
- 3.4 วิธีการดำเนินการทดลองและการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ที่เป็นสมาชิก ชุมนุมนาฏศิลป์ โรงเรียนรัตนโกสินทร์ ๕ และโรงเรียนเคหะบางพลี (10 ปี สปช.) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 กลุ่มประชากรทั้งหมด เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 ทั้งหมด จำนวน 60 คน กำหนดเป็นกลุ่มทดลอง 30 คน และกลุ่มควบคุม 30 คน จากการสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีจับฉลาก

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.1 แผนการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรรายวิชาดนตรี – นาฏศิลป์ โดยใช้แนวทางคาร์ล ออร์ฟ จำนวน 4 แผน 8 ชั่วโมง ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555

3.2.2 แบบทดสอบภาคความรู้ รายวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ เป็นแบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

3.2.3 แบบประเมินทักษะปฏิบัติ รายวิชาดนตรี-นาฏศิลป์

3.3 การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

การสร้างแผนการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรรายวิชาดนตรี – นาฏศิลป์ โดยใช้แนวทางคาร์ล ออร์ฟ เพื่อพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา มีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เอกสาร หนังสือ ตำราทางนาฏศิลป์ การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรและนำมาวิเคราะห์ เพื่อเป็นแนวทางในการเขียนแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2. ศึกษาการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรด้วยแนวทางคาร์ล ออร์ฟ จากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรม และสร้างแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

3. ผู้วิจัยสร้างแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด ให้เป็นไปตามกระบวนการจัดกิจกรรมตามแนวทางคาร์ล ออร์ฟ

4. ตรวจสอบคุณภาพแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามแนวทางคาร์ล ออร์ฟ โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน

5. นำผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน มาวิเคราะห์หาค่าความสอดคล้องตรวจสอบความเที่ยงตรง แล้วหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item-Objective Congruence: IOC) (สุวิมล ติรกานันท์, 2548: 148) ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.5 ขึ้นไป แล้วปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไปใช้

การสร้างแบบทดสอบภาคความรู้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบทดสอบภาคความรู้ ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ สำหรับใช้เป็นแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน มีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

1. ศึกษา ค้นคว้า และรวบรวมวิธีการสร้างแบบทดสอบ จากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบภาคความรู้

2. ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์หลักสูตรจากเนื้อหาสาระ มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดที่ต้องการวัด

3. สร้างแบบทดสอบภาคความรู้ แบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 60 ข้อ ให้ครอบคลุมเนื้อหาและสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดที่ต้องการวัด

4. นำแบบทดสอบไปให้ผู้เชี่ยวชาญในด้านการสอนนาฏศิลป์ และการวัดผลการศึกษ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item-Objective Congruence: IOC) (สุวิมล ติรกานันท์, 2548: 148) เพื่อปรับปรุงข้อบกพร่องก่อนนำไปใช้จริง

5. นำผลการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณในแต่ละข้อเพื่อหาค่าเฉลี่ยโดยค่าเฉลี่ยดังกล่าวเป็นดัชนีวัดความสอดคล้องของแบบทดสอบ โดยมีเกณฑ์ว่าข้อสอบข้อที่มีค่าเฉลี่ยความเห็นของผู้เชี่ยวชาญหรือค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 เป็นข้อสอบที่ใช้ได้ ส่วนข้อสอบที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องน้อยกว่า 0.5 เป็นข้อสอบที่ใช้ไม่ได้ ต้องนำไปปรับปรุงแก้ไขให้ได้ตามเกณฑ์

6. นำแบบทดสอบที่ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ ไปทดสอบกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 30 คน แล้วนำแบบทดสอบมาตรวจคำตอบ โดยให้คะแนน 1 คะแนนสำหรับข้อที่ถูก และให้ 0 คะแนนสำหรับข้อที่ตอบผิดหรือไม่ตอบ หรือตอบเกิน 1 คำตอบ

7. นำผลคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์เพื่อหาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538:209-211) แล้วนำข้อสอบที่มีค่าความยากง่ายระหว่าง 0.20-0.80 และค่าอำนาจจำแนก 0.20 ขึ้นไป

8. นำแบบทดสอบมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับโดยใช้สูตร KR_{20} ตามวิธีของ Kuder –Richardson (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ, 2538:197-199)

9. คัดเลือกข้อสอบจำนวน 30 ข้อ มาจัดพิมพ์เป็นแบบทดสอบวัดความรู้ การสร้างแบบประเมินทักษะปฏิบัติ รายวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดย วิเคราะห์ความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด และพฤติกรรมที่สามารถแสดงออกได้ ถึงความสามารถทางการปฏิบัติทำร่าของนักเรียน โดยมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

1. ศึกษาเนื้อหาและวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด ในเนื้อหากิจกรรมนาฏศิลป์
2. ศึกษาเอกสาร ตำราที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลที่เกี่ยวข้องกับการประดิษฐ์ทำร่า

3. สร้างแบบประเมินที่สอดคล้อง และครอบคลุม พฤติกรรมทางการประดิษฐ์ทำร่า ดำเนินการสร้างเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งรายการประเมินนี้ได้กำหนดน้ำหนัก คะแนน ดังนี้

ดีมาก	กำหนดน้ำหนักคะแนนเป็น 5
ดี	กำหนดน้ำหนักคะแนนเป็น 4
ปานกลาง	กำหนดน้ำหนักคะแนนเป็น 3
พอใช้	กำหนดน้ำหนักคะแนนเป็น 2
ควรปรับปรุง	กำหนดน้ำหนักคะแนนเป็น 1

4. นำแบบประเมินการปฏิบัติทำร่าที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรง ของแบบประเมินรายข้อตรวจสอบรายข้อว่า สามารถเป็นตัวแทนพฤติกรรมที่ต้องการวัดได้ดีเพียงใด ตามวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่กำหนดไว้แล้วนำแบบประเมินไปใช้กับกลุ่มเป้าหมาย

3.4 วิธีการดำเนินการทดลองและการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยมีวิธีการดำเนินการทดลองและการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ทำหนังสือขอความร่วมมือจากสถานศึกษา ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง
2. กำหนดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเป็น 2 กลุ่ม เพื่อใช้ในการทดลองและจับฉลากเพื่อกำหนด เป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ดังนี้

2.1 กลุ่มทดลอง จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ตามแนวทางคาร์ล ออร์ฟ

2.2 กลุ่มควบคุม จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรแบบปกติ

3. ทำการทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) กับนักเรียนทั้งกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม โดยแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว และบันทึกผล การทดสอบไว้เป็นคะแนนทดสอบก่อนเรียนเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

4. ทำการทดลองสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ กับกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในคาบชุมนุมนาฏศิลป์ระยะเวลาที่เท่ากัน คือ 8 ชั่วโมง สัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง

5. ทำการทดสอบหลังเรียน (Post-test) กับกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้แบบทดสอบ ความรู้ทางนาฏศิลป์ซึ่งเป็นชุดเดียวกันกับแบบทดสอบก่อนเรียนอีกครั้ง และนำคะแนนที่ได้ จากการทดสอบหลังเรียนไปวิเคราะห์ข้อมูล

6. วัดทักษะปฏิบัติทางนาฏศิลป์ โดยใช้แบบวัดทักษะปฏิบัติวัดการประดิษฐ์ท่ารำทาง นาฏศิลป์ตามแนวทางคาร์ล ออร์ฟ โดยนำผลคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. การตรวจสอบประสิทธิภาพเครื่องมือ มีรายละเอียดดังนี้

1.1 ตรวจสอบและหาประสิทธิภาพ ของแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาดนตรี- นาฏศิลป์ ตามแนวทางของคาร์ล ออร์ฟ

1.1.1 วิเคราะห์หาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยหาดัชนี ความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหาที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป โดยใช้สูตร (สุวิมล ติรกันนท์, 2548: 148) ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

1.1.2 หาประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามเกณฑ์ที่กำหนด 75/75
จากสูตรหาประสิทธิภาพ E_1/E_2

การหาประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ E_1/E_2 โดยใช้สูตรดังนี้

$$E_1 = \frac{\frac{\sum x}{N}}{A} \times 100$$

เมื่อ E_1	หมายถึง ประสิทธิภาพของผลลัพธ์
$\sum x$	หมายถึง คะแนนรวมในระหว่างการเรียนการสอน
A	หมายถึง คะแนนเต็มในระหว่างการเรียนการสอน
N	หมายถึง จำนวนผู้เรียน

$$E_2 = \frac{\frac{\sum F}{N}}{B} \times 100$$

เมื่อ E_2	หมายถึง ประสิทธิภาพของผลลัพธ์
$\sum F$	หมายถึง คะแนนรวมของผลลัพธ์หลังเรียน
B	หมายถึง คะแนนเต็มของการสอบหลังเรียน
N	หมายถึง จำนวนผู้เรียน

1.2 ตรวจสอบและหาประสิทธิภาพแบบทดสอบ

1.2.1 ค่าความยาก-ง่าย (Difficulty) (ลีวัน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538: 209-210) โดยการใช้สูตร

$$P = \frac{R}{N}$$

เมื่อ P	แทน	ค่าความยากง่ายของแบบทดสอบ
R	แทน	จำนวนคนที่ทำข้อนั้นถูก
N	แทน	จำนวนคนที่ทำข้อสอบข้อนั้นทั้งหมด

โดยมีเกณฑ์ว่าข้อคำถามที่มีค่า P ระหว่าง 0.20-0.80 ถือว่าเป็นข้อคำถามที่มีคุณภาพสามารถนำไปใช้

1.2.2 ค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดความรู้ (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ, 2538: 210-211) คำนวณโดยใช้สูตร

$$D = \frac{R_U - R_L}{\frac{N}{2}}$$

เมื่อ	D	แทน	ค่าอำนาจจำแนก
	R_U	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มสูงที่ตอบ ถูก
	R_L	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มสูงที่ตอบถูก
	N	แทน	จำนวนนักเรียนที่นำมาวิเคราะห์

โดยมีเกณฑ์ว่าข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไปถือว่าเป็นข้อคำถามที่มีคุณภาพสามารถนำไปใช้ได้

1.2.3 ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดความรู้ทั้งฉบับ ตามวิธีแบบคูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson) ใช้สูตร KR – 20 (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ, 2538: 197-199) คำนวณโดยใช้สูตร

$$r_{tt} = \frac{N}{N-1} \left\{ 1 - \frac{\sum pq}{S_t^2} \right\}$$

เมื่อ	r_{tt}	แทน	ค่าเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
	N	แทน	จำนวนของข้อสอบ
	p	แทน	สัดส่วนของผู้ทำได้ในข้อหนึ่งๆ
	q	แทน	สัดส่วนของผู้ทำผิดในข้อหนึ่งๆ หรือ 1 - p
	S_t^2	แทน	ความแปรปรวนของแบบทดสอบ

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อบรรยายข้อมูลวิจัย
  - 2.1 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ด้วยโปรแกรมทางคอมพิวเตอร์
  - 2.2 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ด้วยโปรแกรมทางคอมพิวเตอร์
3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบผลการวิจัย มีดังนี้
  - เพื่อเปรียบเทียบความรู้ก่อนทดลองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในชุมนุมนาฏศิลป์ ระหว่างกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามแนวทางคาร์ต ออร์ฟ และกิจกรรมเสริมหลักสูตรแบบปกติ โดยใช้สถิติ ANCOVA ด้วยโปรแกรมทางคอมพิวเตอร์

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัย เรื่อง การพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรตามแนวทางคาร์ล ออร์ฟ เพื่อพัฒนาทักษะในรายวิชาดนตรี – นาฏศิลป์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามแนวทางคาร์ล ออร์ฟ เพื่อพัฒนาทักษะในรายวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ให้ได้ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ของนักเรียนระหว่างการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามแนวทางคาร์ล ออร์ฟ กับกิจกรรมเสริมหลักสูตรแบบปกติ

4.1 การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลข้อมูล ตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามแนวทางคาร์ล ออร์ฟ เพื่อพัฒนาทักษะในรายวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา โดยใช้สถิติ ค่าดัชนีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ค่าประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้สูตร E_1/E_2

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ของนักเรียนระหว่างการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามแนวทางคาร์ล ออร์ฟ กับกิจกรรมเสริมหลักสูตรแบบปกติ

ตอนที่ 1 ผลการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามแนวทางคาร์ล ออร์ฟ เพื่อพัฒนาทักษะในรายวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา

จากผลการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามแนวทางคาร์ล ออร์ฟ เพื่อพัฒนาทักษะในรายวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ผู้วิจัยขอเสนอข้อมูล ดังนี้

4.1.1 ผลการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามแนวทางคาร์ล ออร์ฟ เพื่อพัฒนาทักษะในรายวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ได้แก่

4.1.1.1 การใช้ร่างกายประกอบจังหวะ

1) ครูให้นักเรียนฝึกร้องเพลงปลุกใจ “กรุงศรีอยุธยา” พร้อมทั้งคิดท่าทางให้เข้ากับจังหวะ แล้วให้นักเรียนออกมาร้องเพลงพร้อมทำท่าทางประกอบจังหวะหน้าชั้นเรียน เพื่อดึงความสนใจ ความพร้อม และความกล้าในการคิดสร้างสรรค์

2) ครูจัดกิจกรรมโดยให้นักเรียนร่วมกันคิดทำทางประกอบจังหวะ ตามอิสระ เช่น การตบมือเป็นชุด การขำทำตามจังหวะ เพื่อให้นักเรียนเกิดการริเริ่มสร้างสรรค์

3) ครูใช้คำถามเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนคิด และทบทวนความรู้เดิมของผู้เรียนที่เกี่ยวกับเรื่องราวในบทเรียน เนื้อหา หรือสถานการณ์ที่มีข้อโต้แย้งเหมาะสม แล้วเปิดโอกาสให้ผู้เรียนร่วมแสดงความคิดเห็น (แนวความคิดที่ผู้เรียนแสดงออกมา เป็นความคิดที่ไม่มีถูกหรือผิด)

4.1.1.2 การเคลื่อนไหวอย่างอิสระ

1) ครูนำเอาสื่อหรืออุปกรณ์ที่จะนำไปใช้ประกอบการคิดทำทางประกอบเพลง เช่น ผ้า ไม้ เพื่อเสริมสร้างทักษะในการเคลื่อนไหว

2) นักเรียนลงมือทำกิจกรรมที่เตรียมไว้ โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเลือกอุปกรณ์เพื่อนำมาใช้เป็นอุปกรณ์ให้เกิดประสบการณ์ที่สามารถนำมาปฏิบัติ ให้เกิดการเรียนรู้ที่ชัดเจนขึ้นภายหลัง

3) ผู้เรียนมีโอกาสแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความคิด และการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น แลกเปลี่ยนผลการคิดสร้างสรรค์กับสมาชิกแต่ละกลุ่ม เพื่อให้ผู้เรียนนำไปปรับปรุงใช้ในการคิดประดิษฐ์ทำรำเพลงปลุกใจ “กรุงศรีอยุธยา” อย่างอิสระ ได้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

4.1.1.3 การเคลื่อนไหวอย่างมีรูปแบบ

1) ครูเตรียมความพร้อมแก่นักเรียน ในการฝึกปฏิบัตินาฏยศัพท์ และภาษาท่า เพื่อเป็นพื้นฐานในการประดิษฐ์ทำรำอย่างมีรูปแบบ

2) ครูนำเอาสื่อหรือกิจกรรมต่างๆ เป็นบัตรภาพนาฏยศัพท์ ภาษาท่า ประกอบใช้ในกิจกรรม โดยให้นักเรียนปฏิบัติทำรำนาฏยศัพท์ และภาษาท่า เพื่อฝึกทักษะปฏิบัติเบื้องต้นทางนาฏศิลป์ได้ถูกต้อง

4.1.1.4 การประดิษฐ์ทำรำประกอบเพลง

1) ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม แล้วร่วมกันประดิษฐ์ทำรำประกอบเพลงปลุกใจ “กรุงศรีอยุธยา” หลังจากปฏิบัติตามขั้นตอนตามแนวทางคาร์ล ออร์ฟ

2) นักเรียนปฏิบัติทำรำที่คิดประดิษฐ์ขึ้นใหม่ที่ละกลุ่มหน้าชั้นเรียน โดยครูกอຍให้คำแนะนำ เพื่อเสริมสร้างความคิดการประดิษฐ์ทำรำให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

3) ครูและนักเรียนช่วยกันประเมินผลการประดิษฐ์ทำรำ เพื่อเป็นแนวทางให้นักเรียนนำไปใช้ในการประดิษฐ์ทำรำในครั้งต่อไป

4.1.2 ผลของการกำหนดโครงสร้างผลการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรรายวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ไทย โดยใช้แนวทางของคาร์ล ออร์ฟ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ประกอบด้วยส่วนประกอบดังนี้

1. สารระสำคัญ/ความคิดรวบยอด
2. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
3. สารการเรียนรู้
4. ชิ้นงาน/ภาระงาน
5. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้
6. การจัดบรรยากาศเชิงบวก
7. สื่อการเรียนรู้
8. การวัดและประเมินผล

4.1.3 ผลการประเมินความเที่ยงตรงตามเนื้อหาแผนการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ ตามแนวทางของคาร์ล ออร์ฟ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา มีดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 มีความเห็นสอดคล้องกัน

4.2 ผลการหาประสิทธิภาพแผนการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ผลการหาประสิทธิภาพแผนการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามแนวทางคาร์ล ออร์ฟ เพื่อพัฒนาทักษะในรายวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ตามเกณฑ์ 75/75 แสดงดังตารางที่ 4.1 ดังนี้

ตารางที่ 4.1 ประสิทธิภาพแผนการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

รายการคะแนน	n	คะแนนเต็ม	Mean ค่าเฉลี่ย	ประสิทธิภาพ ร้อยละ	ประสิทธิภาพ
คะแนนการทำแบบฝึกหัดถูกต้อง	30	70	54.63	78.04	สูงกว่าเกณฑ์ 75/75
หลังเรียน-ทักษะปฏิบัติทางนาฏศิลป์	30	70	59.63	85.18	สูงกว่าเกณฑ์ 75/75

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ประสิทธิภาพแผนการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางคาร์ล ออร์ฟ เพื่อพัฒนาทักษะในรายวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา มีคะแนนเฉลี่ย 54.63/59.63 และมีค่าประสิทธิภาพ แผนการจัดการเรียนรู้ 78.04/85.18 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 75/75 ที่ตั้งไว้

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ของนักเรียน ระหว่างการจัดการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามแนวทางคาร์ล ออร์ฟ กับกิจกรรมเสริมหลักสูตรแบบปกติ

จากการทดลองสามารถแสดงผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ของนักเรียนระหว่างการจัดการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามแนวทางคาร์ล ออร์ฟ กับกิจกรรมเสริมหลักสูตรแบบปกติ ดังตารางที่ 4.2 – 4.5 ตามลำดับ ดังนี้

4.3 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความรู้ทางนาฏศิลป์และทักษะปฏิบัติทางนาฏศิลป์

ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความรู้ทางนาฏศิลป์และทักษะปฏิบัติทางนาฏศิลป์ของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ตามแนวทางคาร์ล ออร์ฟ กับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

จากการทดลองสามารถแสดงข้อมูลค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความรู้ทางนาฏศิลป์และทักษะปฏิบัติทางนาฏศิลป์ของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ตามแนวทางคาร์ล ออร์ฟ กับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ ดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความรู้ทางนาฏศิลป์และทักษะปฏิบัติทางนาฏศิลป์ของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ตามแนวทางคาร์ล ออร์ฟ กับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

กลุ่มตัวอย่าง	n	ความรู้ (30 คะแนน)				ทักษะปฏิบัติ (70 คะแนน)	
		ก่อนเรียน		หลังเรียน		หลังเรียน	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
E	30	10.40	2.01	21.07	3.31	56.63	6.38
C	30	9.43	1.73	18.83	2.93	45.13	4.73

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ค่าเฉลี่ยของความรู้ทางนาฏศิลป์ก่อนเรียนของกลุ่มทดลองเท่ากับ 10.40 กลุ่มควบคุมเท่ากับ 9.43 ค่าเฉลี่ยของความรู้ทางนาฏศิลป์หลังเรียนของกลุ่มทดลองเท่ากับ 21.07 กลุ่มควบคุมเท่ากับ 18.83 และค่าเฉลี่ยของทักษะปฏิบัติทางนาฏศิลป์หลังเรียนของกลุ่มทดลองเท่ากับ 56.63 กลุ่มควบคุมเท่ากับ 45.13

4.4 ผลการเปรียบเทียบความรู้ทางนาฏศิลป์ก่อนเรียน

ผลการเปรียบเทียบความรู้ทางนาฏศิลป์ก่อนเรียน ของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ตามแนวทางคาร์ล ออร์ฟ กับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

จากการทดลองสามารถแสดงผลการเปรียบเทียบความรู้ทางนาฏศิลป์ก่อนเรียน ของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ตามแนวทางคาร์ล ออร์ฟ กับการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร แบบปกติ ดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 ผลการเปรียบเทียบความรู้ทางนาฏศิลป์ ก่อนเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ตามแนวทางคาร์ล ออร์ฟ กับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

กลุ่มตัวอย่าง	n	SS	df	MS	F	Sig
O ₁	30	204.567	58	14.017	3.974	.051
O ₃	30	218.583	59			

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ความรู้ทางนาฏศิลป์ ก่อนเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ตามแนวทางคาร์ล ออร์ฟ กับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ ไม่แตกต่างกัน ที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า นักเรียนกลุ่มที่เรียนตามแนวทางคาร์ล ออร์ฟ และกลุ่มปกติมีความรู้ไม่แตกต่างกัน

4.5 ผลการเปรียบเทียบความรู้ทางนาฏศิลป์และทักษะปฏิบัติทางนาฏศิลป์หลังเรียน

ผลการเปรียบเทียบความรู้ทางนาฏศิลป์ก่อนเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ตามแนวทางคาร์ล ออร์ฟ กับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

จากการทดลองสามารถแสดงผลการเปรียบเทียบความรู้ทางนาฏศิลป์และทักษะปฏิบัติทางนาฏศิลป์หลังเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ตามแนวทางคาร์ล ออร์ฟ กับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ ดังตารางที่ 4.4 – 4.5

ตารางที่ 4.4 ผลการเปรียบเทียบความรู้ทางนาฏศิลป์หลังเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ตามแนวทางคาร์ล ออร์ฟ กับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

กลุ่มตัวอย่าง	n	SS	df	MS	F	Sig
O ₂	30	566.033	58	74.817	7.666	.008
O ₄	30	640.850	59			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ความรู้ทางนาฏศิลป์หลังเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ตามแนวทางคาร์ล ออร์ฟ แตกต่างจากค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้ทางนาฏศิลป์หลังเรียนของนักเรียนกลุ่มปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงสรุปได้ว่าแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นทำให้นักเรียนเข้าใจในเนื้อหาของบทเรียนได้ดีกว่าวิธีสอนแบบปกติ

ตารางที่ 4.5 ผลการเปรียบเทียบทักษะปฏิบัติทางนาฏศิลป์หลังเรียนของนักเรียนระหว่างการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ตามแนวทางคาร์ล ออร์ฟ กับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

กลุ่มตัวอย่าง	n	SS	df	MS	F	Sig
X ₁	30	1832.433	58	3153.750	99.822	.000
X ₂	30	4986.183	59			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะปฏิบัติทางนาฏศิลป์หลังเรียน ของนักเรียนที่จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ตามแนวทางคาร์ล ออร์ฟ แตกต่างจากค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะปฏิบัติทางนาฏศิลป์หลังเรียนของนักเรียนกลุ่มปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางนัยสถิติที่ระดับ .05 โดยค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะปฏิบัติทางนาฏศิลป์หลังเรียนของนักเรียนที่จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ตามแนวทางคาร์ล ออร์ฟ สูงกว่าคะแนนทักษะปฏิบัติทางนาฏศิลป์ของนักเรียนกลุ่มปกติ จึงสรุปได้ว่ากิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนาทักษะในรายวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ ทำให้นักเรียนเกิดทักษะปฏิบัติได้ดีกว่าวิธีสอนแบบปกติ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย ครั้งนี้ เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-experimental Research Design) โดยมีความวัตถุประสงค์เพื่อจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามแนวทางคาร์ล ออร์ฟ เพื่อพัฒนาทักษะในรายวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ให้ได้ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75 และเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ของนักเรียนระหว่างการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามแนวทางคาร์ล ออร์ฟ กับกิจกรรมเสริมหลักสูตรแบบปกติ โดยมีสมมติฐานของการวิจัยว่าการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามแนวทางคาร์ล ออร์ฟ เพื่อพัฒนาทักษะในรายวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ 75/75 และนักเรียนที่ได้รับการพัฒนาโดยกิจกรรมเสริมหลักสูตรรายวิชาดนตรี – นาฏศิลป์ ตามแนวทางคาร์ล ออร์ฟ มีผลสัมฤทธิ์สูงกว่าการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรแบบปกติ ประชากรเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ที่เป็นสมาชิกชุมนุมนาฏศิลป์ โรงเรียนรัตนโกสินทร์ ๕ และโรงเรียนเคหะบางพลี(10 ปี สปช.) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการ เขต 2 ประชากรตัวอย่างเป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 ทั้งหมดจำนวน 60 คน จัดเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมจากการสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีจับฉลาก เป็นกลุ่มทดลอง 30 คน กลุ่มควบคุม 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแผนการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรรายวิชาดนตรี – นาฏศิลป์ โดยใช้แนวทางคาร์ล ออร์ฟ จำนวน 4 แผน 8 ชั่วโมง ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 แบบทดสอบภาคความรู้ รายวิชานาฏศิลป์ไทย เป็นแบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ และแบบประเมินทักษะปฏิบัติ รายวิชานาฏศิลป์ไทย โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์มาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ANCOVA

5.1 สรุปผล

ผลการศึกษาการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามแนวทางคาร์ล ออร์ฟ เพื่อพัฒนาทักษะในรายวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา สรุปได้ดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้กิจกรรมเสริมหลักสูตรตามแนวทางคาร์ล ออร์ฟ เพื่อพัฒนาทักษะรายวิชานาฏศิลป์ไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา มีค่าประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้สูตร E_1/E_2 พบว่า มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 78.04/85.18 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 75/75 ที่ตั้งไว้

2. คะแนนเฉลี่ยความรู้ทางนาฏศิลป์หลังเรียนของนักเรียนที่ได้รับ การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ตามแนวทางคาร์ล ออร์ฟ สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. คะแนนเฉลี่ยทักษะปฏิบัติทางนาฏศิลป์หลังเรียน ของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ตามแนวทางคาร์ล ออร์ฟ สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.2 อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่องการพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรตามแนวทางคาร์ล ออร์ฟ เพื่อพัฒนาทักษะในรายวิชาดนตรี – นาฏศิลป์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา มีประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปราย ดังนี้

1. ผลจากการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามแนวทางคาร์ล ออร์ฟ เพื่อพัฒนาทักษะในรายวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา พบว่า มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 78.04/85.18 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 75/75 ที่ตั้งไว้ เนื่องจากผู้วิจัยพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้นาฏศิลป์ ตามแนวทางคาร์ล ออร์ฟ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนสังเกตพฤติกรรมทักษะการปฏิบัติ ซึ่งได้รับการตรวจสอบและข้อเสนอแนะจากอาจารย์ที่ปรึกษา อย่างถูกต้อง สมบูรณ์ ก่อนนำไปทดลองใช้ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องตามข้อเสนอแนะจนมีคุณภาพก่อนที่จะนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง สามารถฝึกและวัดผลได้ตามจุดประสงค์ ทำให้แบบประเมินทักษะการปฏิบัติทางนาฏศิลป์สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

2. นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ตามแนวทางคาร์ล ออร์ฟ มีความรู้ทางนาฏศิลป์สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือ นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามแนวทางคาร์ล ออร์ฟ มีค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้ทางนาฏศิลป์สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ปกติ ทั้งนี้เนื่องมาจากกิจกรรมดนตรีของ คาร์ล ออร์ฟ ที่เน้นกระบวนการเรียนการสอนที่เป็นขั้นตอนอย่างต่อเนื่อง เรียงลำดับจากสิ่งที่เหมาะสมกับพัฒนาการความสามารถของเด็กสู่สิ่งที่ซับซ้อนมากขึ้น จากสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวสู่สิ่งที่อยู่ไกลตัว และเปิดโอกาสให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติ ได้เล่น ได้ร้อง ได้ฟัง ทำให้เด็กมีสมาธิในการเรียนได้เร็วขึ้น ได้แสดงอารมณ์ความรู้สึกโดยมีกิจกรรมดนตรีและการเคลื่อนไหวเป็นสื่อกลาง สิ่งเหล่านี้อาจ

ทำให้เด็กค่อย ๆ ซึมซับความเข้าใจของเนื้อหาแต่ละกิจกรรม ทำให้นักเรียนได้พัฒนาความคิดระดับสูง และทำให้นักเรียนได้ประสบการณ์จริง จึงเป็นการทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายสอดคล้องกับ ทิศนา แจมมณี (2545: 27) ได้กล่าวไว้ว่า “การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้คือเมื่อนักเรียนมีโอกาสได้รับข้อมูลประสบการณ์ใหม่ๆเข้ามา และมีโอกาสได้ใช้กระบวนการทางสติปัญญาของตนในการคิดค้นกรองข้อมูลทำความเข้าใจเชื่อมโยงข้อมูลความรู้ใหม่กับความรู้เดิม และสร้างความหมายข้อมูลความรู้ด้วยตนเองอันจะส่งผลถึงความเข้าใจและการคงความรู้นั้น”

จากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่า นักเรียนมีความกระตือรือร้นในกิจกรรมการเรียนรู้ กล่าวคือกล้าแสดงออก เรียนรู้เนื้อหาจากการเป็นผู้ลงมือปฏิบัติเอง การทำงานร่วมกับผู้อื่น และเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์จริงและการประยุกต์ใช้ความรู้ อันเป็นทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต และเป็นเป้าหมายหลักของการจัดการเรียนรู้ (ทิศนา แจมมณี, 2545: 27) นอกจากนี้ สุกัญญา วิวรรณ (2553: 1) ได้ศึกษาผลการพัฒนาชุดฝึกทักษะการปฏิบัติไวโอลินเบื้องต้นตามแนวทฤษฎีการสอนของคาร์ล ออร์ฟ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า ได้ชุดฝึกทักษะการปฏิบัติไวโอลินเบื้องต้นตามแนวทฤษฎีการสอนของคาร์ล ออร์ฟ ที่มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด ทำให้นักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนดีขึ้นและนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนปฏิบัติไวโอลินเบื้องต้นในระดับมากที่สุด

ดังนั้นการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ประสบการณ์ตรงให้ผู้เรียน เรียนเนื้อหาควบคู่ไปกับกระบวนการ จะทำให้ผู้เรียน เรียนรู้ด้วยความเข้าใจในเนื้อหานั้นๆ ได้ดีกว่าการที่ผู้เรียนได้รับจากการบอกเล่าของผู้สอน และยังส่งผลให้คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสูงขึ้น

3. นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามแนวทางคาร์ล ออร์ฟ มีทักษะปฏิบัติทางนาฏศิลป์สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ตามแนวทางคาร์ล ออร์ฟ มีค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะปฏิบัติทางนาฏศิลป์สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ปกติ ผลการวิจัยครั้งนี้เป็นเพราะจุดประสงค์หลักของกิจกรรมตามแนวทางของคาร์ล ออร์ฟ ให้อิสระเด็กที่จะคิดออกแบบท่าทางการเคลื่อนไหวเอง โดยกำหนดกรอบไว้อย่างกว้าง ๆ เพื่อให้เด็กใช้ความคิดสร้างสรรค์ให้มากที่สุด การเคลื่อนไหวตามแบบของ คาร์ล ออร์ฟ เป็นกิจกรรมที่ให้เด็กได้แสดงออกถึงความสามารถ การแสดงนับเป็นจุดสำคัญอีกอย่างหนึ่งของกิจกรรมดนตรีตามแนวทางคาร์ล ออร์ฟ การแสดงออกมิใช่เพียงหมายถึง การแสดงให้ผู้อื่นได้ดูเท่านั้น แต่ควรรวมไปถึงการที่เด็กได้ใช้ความพยายามอย่างเต็มความสามารถ เพื่อให้เกิดผลงานที่สมบูรณ์แบบและเป็นที่ยอมรับของตน ถึงแม้จะเป็นการแสดงในห้องเรียนก็ตาม ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 22

การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพสอดคล้องกับ อรรถรรณ บรจรจงศิลป์ และอาภรณ์ มนตรีศาสตร์ (2527: 474) กล่าวว่า จัดการเรียนการสอนคนตรีและนาฏศิลป์ให้ประสบผลสำเร็จ ครูจะต้องรู้วิธีสอน ซึ่งหลักที่ควรปฏิบัติคือ ครูผู้สอนให้นักเรียนได้ลองปฏิบัติก่อน แล้วให้ช่วยกันสรุปเป็นหลักการ โดยครูอาจใช้วิธีการแนะนำหรือสาธิตให้นักเรียนปฏิบัติ แล้วให้นักเรียนช่วยกันอภิปราย ฝึกให้นักเรียนได้ใช้ความคิดอย่างมีเหตุผลในการสรุปเป็นหลักการ ครูมีหน้าที่ช่วยป้อนคำถาม หรือชี้แนะแนวทางเพื่อให้ได้ข้อสรุปที่ถูกต้อง ครูจะต้องสอนให้สอนให้นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ ครูต้องให้ออกาสนักเรียนในการคิด หรือการแสดงออกคนตรีและนาฏศิลป์บ่อยๆ เช่น การให้คิด ทำทางประกอบเพลงประเภทต่างๆ เปิดโอกาสให้นักเรียนร่วมกันทำจังหวะประกอบเพลง ด้วยเครื่องประกอบจังหวะที่นักเรียนคิดหรือเลือกหามาเอง ตามที่คิดว่าเหมาะสม เปิดโอกาสให้นักเรียนแต่งเนื้อร้องเอง

จากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่า นักเรียนมีทักษะการปฏิบัติทางนาฏศิลป์สวยงามมากปฏิบัติทำรำได้อย่างอ่อนช้อย มีลีลาการรำที่สวยงาม มีความสุขกับการรำ ซึ่งสามารถถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกของผู้แสดงมาสู่ผู้ชมได้อย่างดี เข้าใจถึงความรู้สึกเมื่อผู้ชมได้ชมหรือรับฟังเพลงปลุกใจ “กรุงศรีอยุธยา” ว่าทุกคนต้องมีความรัก ความสามัคคี รู้จักเสียสละประโยชน์ส่วนตัวเพื่อส่วนรวม เพื่อประเทศชาติบ้านเมือง และรู้คุณค่าของการอนุรักษ์นาฏศิลป์ไทย ให้อยู่คู่คนไทยไปตลอด

ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนนาฏศิลป์ ควรเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในขั้นสูง โดยการฝึกฝนตนเอง และการหาประสบการณ์ในการแสดงให้ผู้เรียนนั้น สามารถทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการรำ มีความคล่องแคล่ว ประกอบกับลีลาที่อ่อนช้อย สวยงาม ต้องตาต้องใจผู้ชม นอกจากนี้ ผู้เรียนยังเกิดความภาคภูมิใจในตนเองที่สามารถทำให้ผู้อื่นมีความสุขกับการชมนาฏศิลป์ไทย

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้และข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับครูผู้สอน ควรนำการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางการ์ล ออร์ฟ ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะด้วย เนื่องจากค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้ทางนาฏศิลป์หลังเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ตามแนวทาง

คาร์ล ออร์ฟ สูงกว่านักเรียนที่จัดการเรียนรู้ปกติ และค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะปฏิบัติของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามแนวทางคาร์ล ออร์ฟ สูงกว่านักเรียนที่จัดการเรียนรู้ปกติ

2. ควรนำการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางคาร์ล ออร์ฟ ไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาอื่น เช่น ศิลปะ ดนตรี การงานอาชีพ และอื่น ๆ เพื่อส่งเสริมให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยที่เน้นกระบวนการเรียนการสอนที่เป็นขั้นตอนอย่างต่อเนื่อง เรียงลำดับจากสิ่งง่ายเหมาะสมกับพัฒนาการความสามารถของเด็ก เรียนรู้จากสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวสู่สิ่งที่อยู่ไกลตัว และเปิดโอกาสให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติ ได้แสดงอารมณ์ความรู้สึก โดยมีกิจกรรมดนตรีและการเคลื่อนไหวเป็นสื่อกลาง สิ่งเหล่านี้อาจทำให้เด็กค่อย ๆ ซึมซับความเข้าใจของเนื้อหาแต่ละกิจกรรม ทำให้นักเรียนได้พัฒนาความคิดระดับสูง และทำให้นักเรียนได้ประสบการณ์จริง

3. การจัดการเรียนรู้ตามแนวทางคาร์ล ออร์ฟ ครูผู้สอนมีความสำคัญอย่างยิ่ง ในการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนกล้าแสดงความคิด สร้างสรรค์ความสามารถออกมาอย่างเต็มที่ สร้างบรรยากาศในห้องเรียน มีความเป็นกันเอง สนุกสนาน ไม่เน้นถูกผิด แต่คำนึงถึงนักเรียนเป็นสำคัญ ให้นักเรียนทุกคนได้มีส่วนร่วมกับกิจกรรมตามความสมัครใจ

4. การเรียนนาฏศิลป์ไทยขั้นพื้นฐานที่ต้องการปลูกฝังวัฒนธรรมไทย ควรเริ่มด้วยกิจกรรมที่สนุกสนานและเหมาะสมกับวัย ซึ่งสามารถปูพื้นฐานให้เด็กเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมไทย ตั้งแต่เยาว์วัย สร้างให้นักเรียนเกิดความรักและเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ เมื่อนักเรียนมีความพร้อมแล้วจึงเข้าสู่การให้รายละเอียดและแผนมาตรฐานต่อไป

5.4 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางคาร์ล ออร์ฟ กับตัวแปรด้านอื่น เช่น ความคงทนต่อการเรียนรู้ เจตคติต่อการเรียน ความเชื่อมั่นในตนเอง ความกล้าแสดงออก และความคิดสร้างสรรค์

2. ควรมีการศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางคาร์ล ออร์ฟ กับนักเรียนที่มีระดับอายุแตกต่างกันออกไป หรือเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โดยปรับกิจกรรมให้เหมาะสมกับอายุ ความสามารถและพัฒนาการของเด็กนักเรียนในกลุ่มนั้น ๆ

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2524.
- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. คู่มือการจัดกิจกรรมตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ
ใน หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533).
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2533.
- กระทรวงศึกษาธิการ. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (แก้ไขเพิ่มเติม)
ฉบับที่ 2 พุทธศักราช 2545. กรุงเทพฯ: สกยบึก, 2552.
- _____. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์
คุรุสภาลาดพร้าว, 2551.
- ใจจริง บุญเรืองรอด. กิจกรรมร่วมหลักสูตร. กรุงเทพฯ: ฝ่ายเอกสารและตำรา สถาบันราชภัฏ
สวนดุสิต, 2542.
- ใจทิพย์ มุลยศ. “การพัฒนาแผนการเรียนรู้เรื่อง การฟ่อนข้าวตอกดอกไม้ของนักเรียนชั้นประถม
ศึกษาปีที่ 5”. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่,
2550.
- ชุดิกานุจน์ รุ่งเรือง. “การเปรียบเทียบความรู้ ทักษะปฏิบัติ และความคิดสร้างสรรค์วิชาคณิตศิลป์
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกลุ่ม
สัมพันธ์กับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ”. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, 2552.
- ชูศักดิ์ วรณกุล. กิจกรรมร่วมหลักสูตร. เชียงใหม่: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์
สถาบันราชภัฏเชียงใหม่, 2538.
- ทศนา เขมมณี. ศาสตร์การสอน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.
- ชนิด อยู่โพธิ์. ศิลปะละครการรำ. กรุงเทพฯ: กรมศิลปากร, 2416.
- ชัชชัย นาควงษ์. การสอนดนตรีตามแนวคิดคาร์ล – ออร์ฟ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์,
2542.
- ธีรศักดิ์ อัครบวร. กิจกรรมการศึกษาเพื่อท้องถิ่น: เพื่อทรัพยากรมนุษย์และสังคมแห่งการเรียนรู้.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ ก.กมลพิมพ์ (1996) จำกัด, 2545.

- ประกอบ ประพันธ์วิทยา. **ทักษะการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร**. กรุงเทพฯ: ศูนย์เอกสารตำรา
สถาบันราชภัฏพระนคร, 2542.
- ประภาพรธรรม สุวรรณสุข. **เอกสารการสอนชุด ระบบการเรียนการสอน หน่วยที่ 8-15**. กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2537.
- เขียน ไชยศรี. **เครื่องมือวัดและประเมินผลการศึกษา**. เชียงใหม่: ภาควิชาประเมินและวิจัยการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2529.
- ไพฑูริย์ ถิรโพธิ์. **เอกสารประกอบการสอนรายวิชา กิจกรรมร่วมหลักสูตร**. คณะครุศาสตร์:
สถาบันราชภัฏเพชรบุรี, 2543.
- ไพโรจน์ นาคสุวรรณ และวันนอร์ มะมา. **กิจกรรมเสริมหลักสูตร**. กรุงเทพฯ: อักษรบัณฑิต, 2528.
- มาลินี จุฑารพ. **จิตวิทยาการเรียนการสอน**. กรุงเทพฯ: อักษราพิพัฒน์, 2527.
- ยุทธ ไถยวรรณ. **พื้นฐานการวิจัย**. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ, 2545.
- ราชบัณฑิตสถาน. **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2525**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
อักษรเจริญทัศน์, 2542.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. **เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสัน, 2538.
- วัชรวิ จารุสาร. **“การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ทางศิลปะโดยใช้แนวทางคาร์ล ออร์ฟ เพื่อพัฒนา
ความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1”**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2551.
- วิทยา ได้ทอง. **การสอนรีคอร์เดอร์ตามแนวคิดของออร์ฟ**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2548.
- ส.วาสนา ประवालพฤกษ์. **การวัดผลการศึกษา**. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ, 2537.
- สงวน สุทธิเลิศอรุณ. **จิตวิทยาทั่วไป**. กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธิ, 2530.
- สุพิน บุญชูวงศ์. **กิจกรรมร่วมหลักสูตร**. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต, 2542.
- สุนนา ระบอบ. **กิจกรรมร่วมหลักสูตร**. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร, 2540.
- สุมิตร เทพวงษ์. **นาฏศิลป์ไทย**. กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พรีนติ้งเฮ้าส์, 2541.
- สุวิมล ตีรกานันท์. **ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2548.
- สุวิมล ว่องวานิช. **การวัดทักษะปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ: ภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.

สมภพ เจริญนท. เอกสารประกอบการสอน รายวิชากิจกรรมร่วมหลักสูตร. คณะครุศาสตร์:

สถาบันราชภัฏนครสวรรค์, 2542.

สมศักดิ์ คงเที่ยง. การบริหารกิจการนักเรียน. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย

รามคำแหง, 2540.

อุษา สบฤกษ์. การศึกษาพฤติกรรมการสอนนาฏศิลป์ในวิทยาลัยนาฏศิลป์. วิทยานิพนธ์ปริญญา

ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.

อรุวรรณ บรรจงศิลป์ และอาภรณ์ มนตรีศาสตร์. นาฏศิลป์เพื่อการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ:

โรงพิมพ์องค์การค้ำคูณสภาลาดพร้าว, 2527.

Barnard, John Philip. **A Study of Internet and Library Use in and Academic Setting.**

Ph.D. Dissertation. Arizona State University. Online. Available:

<http://www.lib.umi.com/dissertations/fullcit?P9962600>, 2000.

Blount, Nathan S., and Herbert J. Klausmeier. **Teaching in the Secondary School.** 3rd ed.

New York: Harper and Row, 1985.

De Cecco, J.P. **The Psychology of Learning and Instruction: Educational Psychology.**

Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall, 1968.

Janet, G. "Teaching English With Music and Movement". **Journal of Education Psychology,**

2004.

Mehrens, Willam A. & Lehman, Irvin J. **Measurement and Evaluation in Education And Psych.**

New York: Rinchart and Winston, 1978.

Orff, C. "Orff-Schulwerk: past and future. **Journal of Perspectives in Music Education**

Psychology", 1966.

Warner, B. **Orff-Schulwerk Application for the Classroom. NJ: A Pearson Education**

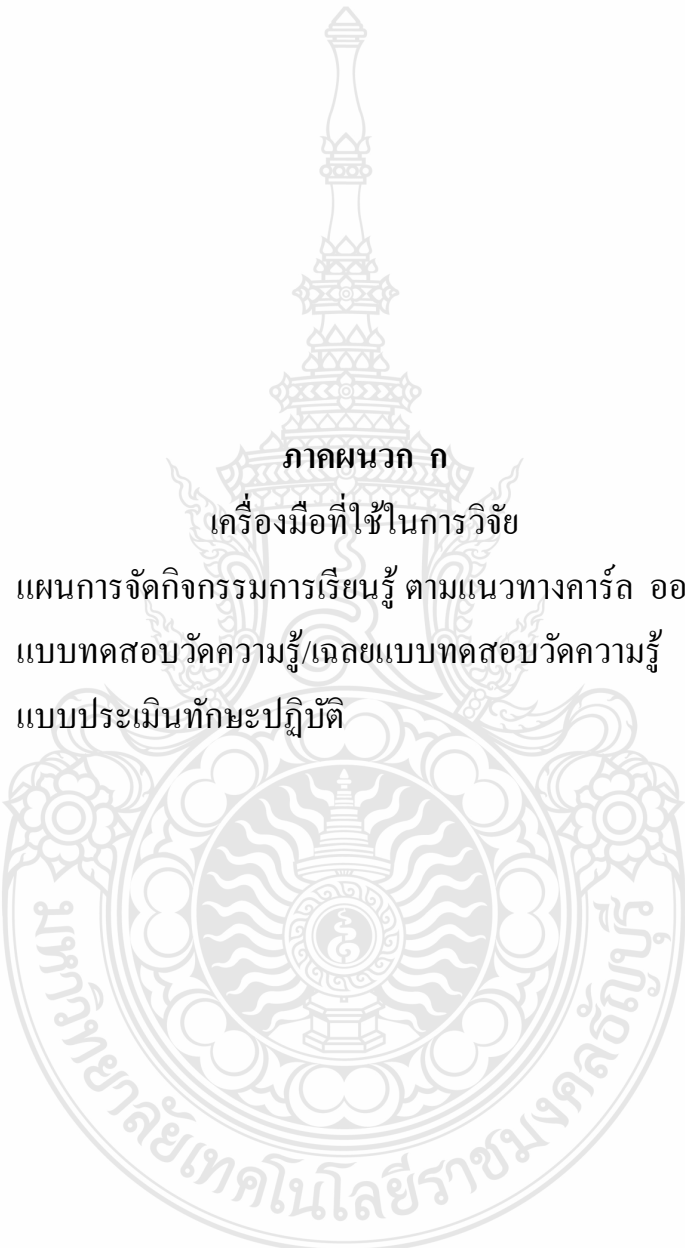
Company, 1991.

Yaross, L. "Speech and song in early childhood music education". **Music for Children.**

Orff-Schulwerk American Edition, Vol 1, Schott Music Corp, 1982.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามแนวทางการ์ล ออร์ฟ
- แบบทดสอบวัดความรู้/เฉลยแบบทดสอบวัดความรู้
- แบบประเมินทักษะปฏิบัติ

หน่วยการเรียนรู้ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
(เพลงปลุกใจ “กรุงศรีอยุธยา”)
ตามแนวทางการ์ด ออร์ฟ

กิจกรรมชุมนุมนาฏศิลป์
เวลา 8 ชั่วโมง

กลุ่มสาระการเรียนรู้ ศิลปะ

หน่วยการเรียนรู้	สาระสำคัญ	เวลา/ชั่วโมง
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การใช้ร่างกายประกอบจังหวะ	- ร้องเพลงให้เป็นจังหวะ - การใช้ร่างกายกับจังหวะ	2
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การเคลื่อนไหวอย่างอิสระ	- การเคลื่อนไหวกับอุปกรณ์ - การเคลื่อนไหวอย่างอิสระ	2
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การเคลื่อนไหวอย่างมีรูปแบบ	- นาฏศัพท์ - ภาษาท่า ทำทางแทนคำพูด	2
หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 จินตนาการประกอบเพลง	- การประดิษฐ์ท่าประกอบเพลง	2

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การใช้ร่างกายประกอบจังหวะ

รายวิชา กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
ชุมนุมนาฏศิลป์

กลุ่มสาระการเรียนรู้ ศิลปะ
เวลาเรียน 2 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การใช้ร่างกายประกอบจังหวะจะช่วยให้สามารถร้องเพลงได้ถูกต้องตรงตามจังหวะและช่วยส่งเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการในการประดิษฐ์ทำรำประกอบเพลง

2. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. ร้องเพลงปลุกใจ “กรุงศรีอยุธยา” ได้ตรงตามจังหวะ
2. แสดงท่าทางประกอบจังหวะเพลงปลุกใจ “กรุงศรีอยุธยา” ได้อย่างสร้างสรรค์และตรงตามจังหวะเพลง

3. สาระการเรียนรู้

ความรู้

ประวัติความเป็นมาและเนื้อร้องเพลงปลุกใจ “กรุงศรีอยุธยา”

ทักษะ/กระบวนการ/กระบวนการคิด

การปฏิบัติ/การสาธิต การแก้ปัญหา กระปรยุคต์/การปรับปรุง

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีวินัย
2. ใฝ่เรียนรู้
3. รักความเป็นไทย

4. ชิ้นงาน/ภาระงาน

- การร้องเพลงประกอบจังหวะ
- การแสดงท่าทางประกอบจังหวะ

5. การวัดและการประเมินผล

- การทำแบบทดสอบก่อนเรียน
- การประเมินการร้องเพลง

6. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1 ร้องเพลงประกอบจังหวะ

1. นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน
2. ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของเพลงปลุกใจ “กรุงศรีอยุธยา”
3. นักเรียนอ่านเนื้อร้องเพลงปลุกใจ “กรุงศรีอยุธยา” ประมาณ 2-3 รอบจนคล่อง
4. นักเรียนร่วมกันทบทวนถึงความหมายของเนื้อเพลง
5. นักเรียนฟังเพลงปลุกใจ “กรุงศรีอยุธยา” พร้อมทั้งตบมือให้เข้ากับจังหวะ
6. นักเรียนฝึกร้องเพลงปลุกใจ “กรุงศรีอยุธยา” ตามครูที่ละบรรทัดจนจบเพลง
7. นักเรียนแบ่งกลุ่มให้ได้ 3 กลุ่ม เพื่อฝึกร้องเพลงปลุกใจ “กรุงศรีอยุธยา” พร้อมทั้งคิดการทำ

ท่าทางให้เข้ากับจังหวะ และให้นักเรียนออกมาร้องเพลงพร้อมทำท่าทางประกอบจังหวะหน้าชั้นเรียนที่ละกลุ่ม

8. นักเรียนสรุปความรู้เกี่ยวกับประวัติและความหมายของเพลง
9. ครูสรุปความรู้เกี่ยวกับประวัติและความหมายของเพลงเพิ่มเติมอีกครั้ง

ชั่วโมงที่ 2 การใช้ร่างกายประกอบจังหวะ

1. นักเรียนร้องเพลงปลุกใจ “กรุงศรีอยุธยา” พร้อมทั้งปรบมือให้เข้ากับจังหวะ พร้อมกัน
2. นักเรียนแบ่งกลุ่ม แล้วร่วมกันคิดท่าทางประกอบจังหวะตามอิสระ เช่น การตบมือเป็นชุด

การย่อเท้า

3. นักเรียนฝึกซ้อมท่าทางประกอบจังหวะที่คิดเองตามอิสระของแต่ละกลุ่มจนชำนาญ

และให้นักเรียนออกมาแสดงหน้าชั้นเรียนที่ละกลุ่ม

4. นักเรียนแต่ละกลุ่มสลับกันเขียนแบบบันทึกผลการแสดงความคิดเห็น จากคำถามชวนคิด ดังนี้ นักเรียนคิดว่าท่าทางประกอบจังหวะเพลงปลุกใจ “กรุงศรีอยุธยา” ตรงตามจังหวะหรือไม่อย่างไร

5. นักเรียนออกมาสรุปผลการบันทึกผลการแสดงท่าทางประกอบจังหวะให้เพื่อนแต่ละคนฟัง เพื่อจะได้นำไปปรับปรุงในครั้งต่อไป

7. การจัดบรรยากาศเชิงบวก

- นักเรียนร้องเพลงประกอบจังหวะอย่างอิสระ
- นักเรียนใช้ร่างกายประกอบจังหวะอย่างอิสระ

8. สื่อการเรียนรู้

1. เครื่องเล่น CD
2. CD เพลงปลุกใจ “กรุงศรีอยุธยา”
3. ใบความรู้ เรื่องเพลงปลุกใจ “กรุงศรีอยุธยา”
4. แบบบันทึกผลการแสดงความคิดเห็น

9. การวัดและประเมินผล

วิธีวัดและประเมินผล

- ประเมินการทำแบบทดสอบก่อนเรียน
- ประเมินการร้องเพลงประกอบจังหวะ

เครื่องมือ

- แบบทดสอบภาคความรู้
- แบบประเมินพฤติกรรมการปฏิบัติกรร้องเพลง

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การเคลื่อนไหวอย่างอิสระ

รายวิชา กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
ชุมนุมนาฏศิลป์

กลุ่มสาระการเรียนรู้ ศิลปะ
เวลาเรียน 2 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การเคลื่อนไหวอย่างอิสระจะช่วยส่งเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการในการประดิษฐ์ทำรำประกอบเพลง

2. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. แสดงท่าทางประกอบเพลงปลุกใจ “กรุงศรีอยุธยา” ตามความคิดอิสระได้
2. แสดงท่าทางประกอบจังหวะเพลงปลุกใจ “กรุงศรีอยุธยา” โดยใช้อุปกรณ์ในการประกอบการแสดงท่าทางได้สวยงาม

3. สาระการเรียนรู้

ความรู้

เนื้อร้องเพลงปลุกใจ “กรุงศรีอยุธยา”

ทักษะ/กระบวนการ/กระบวนการคิด

การปฏิบัติ/การสาธิต การแก้ปัญหา กระบวนการ/การปรับปรุง

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีวินัย
  2. ใฝ่เรียนรู้
  3. รักความเป็นไทย
- ### 4. ชิ้นงาน/ภาระงาน
- การแสดงท่าทางประกอบเพลงปลุกใจ “กรุงศรีอยุธยา” อย่างอิสระ
  - การแสดงท่าทางประกอบเพลงปลุกใจ “กรุงศรีอยุธยา” โดยใช้อุปกรณ์ประกอบท่าทาง
- ### 5. การวัดและประเมินผล
- การแสดงท่าทางประกอบเพลงอย่างอิสระและการใช้อุปกรณ์ประกอบท่าทางให้เหมาะสมกับเพลงปลุกใจ “กรุงศรีอยุธยา”

6. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1 การเคลื่อนไหวกับอุปกรณ์

1. นักเรียนฟังเพลงปลุกใจ “กรุงศรีอยุธยา” ประมาณ 2-3 รอบ พร้อมทั้งปรบมือและร้องเพลงตามคลอจนจบเพลง

2. นักเรียนแบ่งกลุ่ม แล้วส่งตัวแทนออกมาเลือกอุปกรณ์ที่จะนำไปใช้ประกอบการคิดท่าทางประกอบเพลง เช่น ผ้า ไม้

3. นักเรียนแต่ละกลุ่ม คิดท่าทางการเคลื่อนไหวกับอุปกรณ์ให้เหมาะสมกับจังหวะเพลงปลุกใจ “กรุงศรีอยุธยา” จนจบเพลง

4. นักเรียนฝึกซ้อมโดยครุค่อยให้คำแนะนำ หลังจากนั้นให้นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมาแสดงหน้าชั้นเรียนทีละกลุ่มจนครบทุกกลุ่ม

5. นักเรียนแต่ละกลุ่มบันทึกผลการแสดงความคิดเห็น จากคำถามชวนคิด ดังนี้ “นักเรียนคิดว่าท่าทางการเคลื่อนไหวกับอุปกรณ์ของแต่ละกลุ่มเป็นอย่างไร เหมาะสมกับจังหวะหรือไม่”

6. นักเรียนสรุปการบันทึกผลการแสดงของแต่ละกลุ่ม หน้าชั้นเรียนเพื่อนำผลที่ได้จากการบันทึก ไปปรับปรุงท่าทางการเคลื่อนไหว ให้ดีขึ้นในครั้งต่อไป

ชั่วโมงที่ 2 การเคลื่อนไหวอย่างอิสระ

1. นักเรียนฟังเพลงปลุกใจ “กรุงศรีอยุธยา” ประมาณ 2-3 รอบ พร้อมทั้งปรบมือและร้องเพลงคลอตามจนจบเพลง

2. นักเรียนแต่ละกลุ่ม คิดท่าทางการเคลื่อนไหวอย่างอิสระให้เข้าจังหวะเพลงปลุกใจ “กรุงศรีอยุธยา” จนจบเพลง

3. นักเรียนฝึกซ้อม โดยครุค่อยให้คำแนะนำ หลังจากนั้นให้นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมาแสดงหน้าชั้นเรียน ทีละกลุ่มจนครบทุกกลุ่ม

4. นักเรียนแต่ละกลุ่มบันทึกผลการแสดงความคิดเห็น จากคำถามชวนคิด ดังนี้ “นักเรียนคิดว่าท่าทางการเคลื่อนไหวของแต่ละกลุ่มเป็นอย่างไร เหมาะสมกับจังหวะหรือไม่”

5. นักเรียนสรุปการบันทึกผลการแสดงของแต่ละกลุ่ม หน้าชั้นเรียนเพื่อนำผลที่ได้จากการสรุปบันทึกไปปรับปรุงท่าทางการเคลื่อนไหว ให้ดีขึ้นในครั้งต่อไป

7. การจัดบรรยากาศเชิงบวก

- นักเรียนคิดท่าทางการเคลื่อนไหวอย่างอิสระ

8. สื่อการเรียนรู้

1. เครื่องเล่น CD
2. CD เพลงปลุกใจ “กรุงศรีอยุธยา”
3. ผ้า ไม้
4. แบบบันทึกผลการแสดงความคิดเห็น

9. การวัดและประเมินผล

วิธีการวัดและประเมินผล

- การบันทึกผลการแสดงความคิดเห็น

เครื่องมือ

- แบบบันทึกผลการแสดงความคิดเห็น

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การเคลื่อนไหวอย่างมีรูปแบบ

รายวิชา กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
ชุมนุมนาฏศิลป์

กลุ่มสาระการเรียนรู้ ศิลปะ
เวลาเรียน 2 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

ภาษาท่าและนาฏยศัพท์ เป็นทักษะพื้นฐานของการแสดงนาฏศิลป์ นาฏศิลป์ไทย เป็นการแสดงที่ต้องใช้ภาษาท่าและนาฏยศัพท์ในการแสดงเพื่อถ่ายทอดเรื่องราว

2. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. แสดงท่าทางนาฏยศัพท์และภาษาท่าได้ถูกต้อง
2. สามารถนำท่าทางนาฏยศัพท์และภาษาท่ามาใช้ในการประดิษฐ์ท่ารำได้

3. สาระการเรียนรู้

ความรู้

1. ภาษาท่า
2. นาฏยศัพท์

ทักษะ/กระบวนการ/กระบวนการคิด

- การปฏิบัติ/การสาธิต การแก้ปัญหา กระปรยุคต์/การปรับปรุง

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีวินัย
2. ใฝ่เรียนรู้
3. รักความเป็นไทย

4. ชิ้นงาน/ภาระงาน

- การแสดงภาษาท่าและนาฏยศัพท์

5. การวัดและประเมินผล

- ประเมินการปฏิบัติภาษาท่าและนาฏยศัพท์

6. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1 นาฏยศัพท์ถิ่นไทย

1. ครูแจกใบความรู้เกี่ยวกับเรื่องนาฏยศัพท์พร้อมทั้งให้นักเรียนดู DVD การปฏิบัติท่ารำนาฏยศัพท์ จากนั้นครูอธิบายเกี่ยวกับนาฏยศัพท์ให้นักเรียนฟังอีกครั้ง

2. นักเรียนเล่นเกมนาฏศัพท์ของไทย โดยให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม แล้วจับบัตรภาพนาฏศัพท์ และให้นักเรียนบอกชื่อ จากนั้นนำคำตอบจากการเล่นเกมมาสรุปเป็นแผนภาพบนกระดาน

3. นักเรียนปฏิบัตินาฏศัพท์อย่างอิสระ โดยดูจากบัตรภาพ

4. ครูสาธิตการปฏิบัติทำนาฏศัพท์ให้นักเรียนดู พร้อมทั้งให้นักเรียนฝึกปฏิบัตินาฏศัพท์จนคล่อง และออกมาแสดงหน้าชั้นเรียนทีละกลุ่ม

5. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มฝึกซ้อมทำนาฏศัพท์ แล้วมาปฏิบัติทำนาฏศัพท์ทีละกลุ่มจนครบทุกกลุ่ม

6. นักเรียนสรุปความรู้เกี่ยวกับนาฏศัพท์ และครูสรุปเพิ่มเติมอีกครั้ง

ชั่วโมงที่ 2 ภาษาท่า ท่าทางแทนคำพูด

1. ครูแจกใบความรู้เกี่ยวกับภาษาท่า พร้อมทั้งให้นักเรียนดู DVD การปฏิบัติภาษาท่า จากนั้นครูอธิบายเกี่ยวกับภาษาท่าให้นักเรียนฟังอย่างละเอียด

2. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม โดยให้นักเรียนแสดงท่าทางอย่างอิสระ โดยร่วมกันแต่งประโยคแล้วให้แสดงท่าทางตามประโยคที่แต่งโดยไม่ให้พูด ออกมาแสดงหน้าชั้นเรียนทีละกลุ่ม

3. ครูสาธิตการปฏิบัติภาษาท่าให้นักเรียนดูแล้วให้นักเรียนปฏิบัติตาม หลังจากนั้นให้นักเรียนฝึกปฏิบัติภาษาท่า

4. นักเรียนแต่ละกลุ่มฝึกซ้อมภาษาท่าจนคล่อง แล้วมาปฏิบัติภาษาท่าทีละกลุ่มจนครบทุกกลุ่ม

5. นักเรียนสรุปความรู้เกี่ยวกับภาษาท่า และครูสรุปเพิ่มเติมอีกครั้ง

7. การจัดบรรยากาศเชิงบวก

- นักเรียนปฏิบัตินาฏศัพท์และภาษาท่าอย่างอิสระ

8. สื่อการเรียนรู้

1. เครื่องเล่น DVD

2. DVD นาฏศัพท์และภาษาท่า

3. บัตรภาพ

4. ใบความรู้เรื่องนาฏศัพท์ ภาษาท่า

9. การวัดและประเมินผล

วิธีการวัดและประเมินผล

- การประเมินการปฏิบัติทำนาฏยศัพท์และภาษาท่า

เครื่องมือ

- แบบประเมินการปฏิบัติทำนาฏยศัพท์
- แบบประเมินการปฏิบัติทำภาษาท่า

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 จินตนาการประกอบเพลง

รายวิชา กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
ชุมนุมนาฏศิลป์

กลุ่มสาระการเรียนรู้ ศิลปะ
เวลาเรียน 2 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

- การแสดงท่าทางประกอบเพลงช่วยส่งเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ

2. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

- คิดประดิษฐ์ท่ารำประกอบเพลงตามจินตนาการได้

3. สาระการเรียนรู้

ความรู้

- เนื้อร้องเพลงปลุกใจ “กรุงศรีอยุธยา”

ทักษะ/กระบวนการ/กระบวนการคิด

- การปฏิบัติ/การสาธิต การแก้ปัญหา กระปรุกระเด้ง/การปรับปรุง

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีวินัย
2. ใฝ่เรียนรู้
3. รักความเป็นไทย

4. ชิ้นงาน/ภาระงาน

- การคิดประดิษฐ์ท่ารำประกอบเพลงปลุกใจ “กรุงศรีอยุธยา”

5. การวัดและประเมินผล

- ประเมินคิดประดิษฐ์ท่ารำ

6. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1 การประดิษฐ์ท่ารำประกอบเพลง (1)

1. นักเรียนดู DVD ท่ารำเพลงปลุกใจ “กรุงศรีอยุธยา”
2. นักเรียนทบทวนการปฏิบัติทำนาฏยศัพท์และภาษาท่าเพื่อนำไปใช้ในการประดิษฐ์

ท่ารำ

3. นักเรียนเรียนแบ่งกลุ่ม เพื่อให้ช่วยกันคิดประดิษฐ์ทำรำเพลงปลุกใจ “กรุงศรีอยุธยา” ให้เหมาะสมกับจังหวะและเนื้อร้อง หลังจากที่ได้ผ่านกระบวนการการสอนตามแนวทาง คาร์ล ออร์ฟ เป็นอย่างดี

4. นักเรียนแต่ละกลุ่มบันทึกผลการแสดงความคิดเห็น จากคำถามชวนคิด ดังนี้ “นักเรียนคิดว่าทำรำ ที่คิดประดิษฐ์ขึ้นใหม่เหมาะสมกับเนื้อร้องและจังหวะ หรือไม่”

5. นักเรียนสรุปการบันทึกผลการแสดงของแต่ละกลุ่ม หน้าชั้นเรียนเพื่อนำผลที่ได้จากการบันทึก ไปปรับปรุงทำรำให้เหมาะสมและเกิดความสวยงามมากขึ้น เพื่อนำไปปรับปรุงทำรำและนำมาสอบในชั่วโมงต่อไป

ชั่วโมงที่ 2 การประดิษฐ์ทำรำประกอบเพลง (2)

1. ให้นักเรียนฝึกซ้อมทำรำเพลงปลุกใจ “กรุงศรีอยุธยา” ที่ได้ประดิษฐ์ทำรำด้วยตนเอง ตามกระบวนการสอนของ คาร์ล ออร์ฟ

2. นักเรียนแต่ละกลุ่ม ออกมาปฏิบัติทำรำหน้าชั้นเรียน เพื่อให้คำแนะนำแก่นักเรียน และนำไปปรับปรุงก่อนสอบปฏิบัติทำรำที่ประดิษฐ์ขึ้นเอง

3. นักเรียนจับฉลาก เพื่อจัดลำดับในการออกมา ปฏิบัติทำรำที่ละกลุ่ม

4. ครูประเมินการประดิษฐ์ทำรำตามแบบที่กำหนดขึ้น เมื่อครบทุกกลุ่มครูให้คำแนะนำในการประดิษฐ์ทำรำที่ละกลุ่ม ให้นักเรียนนำไปใช้ในการประดิษฐ์ทำรำในครั้งต่อไป

5. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน

7. การจัดบรรยากาศเชิงบวก

- นักเรียนคิดประดิษฐ์ทำรำประกอบเพลงปลุกใจ “กรุงศรีอยุธยา”

8. สื่อการเรียนรู้

1. เครื่องเล่น CD

2. CD เพลงปลุกใจ “กรุงศรีอยุธยา”

3. ใบความรู้ เรื่องนาฏยศัพท์และใบความรู้เรื่องภาษาท่า

9. การวัดและประเมินผล

วิธีการวัดและประเมินผล

- ประเมินการประดิษฐ์ทำรำประกอบเพลง

- ทำแบบทดสอบหลังเรียน

เครื่องมือ

- แบบประเมินการประดิษฐ์ทำรำประกอบเพลง

แบบบันทึกหลังการสอน

ข้อเสนอแนะผู้บริหารสถานศึกษา/ ผู้ที่ได้รับมอบหมาย

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ตรวจ ลงชื่อ.....ผู้บริหาร

( ) ( )

ตำแหน่งรองผู้อำนวยการสถานศึกษา ตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา

1. ผลการเรียนรู้

1.1 ผู้เรียนจำนวน.....คน ผ่านตัวชี้วัด.....คน ไม่ผ่าน.....คน

สาเหตุที่ไม่ผ่าน.....

แนวทางการแก้ไข.....

1.2 ผู้เรียนได้รับความรู้ (K) เรื่อง.....

1.3 ผู้เรียนเกิดกระบวนการ (P) เรื่อง.....

1.4 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม (A) เรื่อง.....

.....

2. ปัญหา/อุปสรรค.....

.....

3. แนวทางการแก้ไขและพัฒนา.....

.....

ลงชื่อ.....ครูผู้สอน ลงชื่อ.....ผู้บริหาร

( ) ( )

ตำแหน่ง.....

ผู้อำนวยการโรงเรียน

ใบความรู้
เรื่อง เพลงปลุกใจ “กรุงศรีอยุธยา”

การแสดงระบำปลุกใจเพลงกรุงศรีอยุธยาได้ออกแบบการแต่งกายของชาวบ้าน ดังนี้
ผู้ชาย สวมกางเกงขาสั้นสามส่วน สวมเสื้อคอพวงมาลัย มีผ้าคาดเอว
ผู้หญิง นุ่งผ้าลายจิบหน้านางยาวกรอมเท้า ห่มสไบ และใส่เครื่องประดับ เช่น สร้อยคอ กำไล เข็มขัด สะอึ่ง ต่างหู แต่งผมเป็นทรงมหาดไทยคนตรีประกอบการแสดงใช้ได้ทั้งวงปี่พาทย์และวงดุริยางค์

เพลงปลุกใจ “กรุงศรีอยุธยา”

คำร้อง พลตรีหลวงวิจิตรวาทการ

(สร้อย) กรุงศรีอยุธยา	ราชธานีไทย	ถึงเคยแตกแตกไปก็	ไม่สิ้นคนดี
เราจะรบศัตรูต่อสู้ไฟริ	อยุธยาธานีศรีสยาม	เราจะกู้เกียรติศรีอยุธยาไว้	เอ๋ย
บริบูรณ์ลุ่มน้ำและลำคลอง	(สร้อย) ครั้งโบราณแพ้วมาเป็นข้าเขา	เมืองงามธรรมชาติช่วยสนอง	ท้าวอุทองทรงสร้างให้ชาวไทย
ไล่ศัตรูไปให้พ้นแผ่นดินไทย	(สร้อย) ชาวศรีอยุธยามาด้วยกัน	พระนเรศวรเจ้าทรงกู้ได้	ศรีอยุธยาไม่สิ้นคนดี
ชีวิตเราขอน้อมและยอมพลี		เลือดไทยใจมั่นไม่พรั่นหนี	ไว้เกียรติศรีอยุธยาคู่ฟ้าดิน

*****

แบบทดสอบ

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ชุมนุมนานาชาติ
เรื่อง การประดิษฐ์ทำรำเพลงปลุกใจ “กรุงศรีอยุธยา”

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ
จำนวน 30 ข้อ

- .....
1. ข้อใดให้ความหมายของนาฏยศัพท์ที่ได้ถูกต้อง
    - ก. คำศัพท์เฉพาะที่ใช้ในละครพูด
    - ข. คำศัพท์เฉพาะทางนาฏศิลป์ไทย
    - ค. คำศัพท์เฉพาะของการละเล่นพื้นบ้าน
    - ง. คำศัพท์เฉพาะทางทำรำของตัวพระ
  2. นาฏยศัพท์ควรใช้สำหรับข้อใด
    - ก. นาฏศิลป์ไทย
    - ข. นาฏศิลป์พื้นเมือง
    - ค. นาฏศิลป์ชาวบ้าน
    - ง. นาฏศิลป์สากล
  3. ข้อใดเป็นหมวดนามศัพท์
    - ก. จีบหงาย
    - ข. กรายมือ
    - ค. กล่อมไหล่
    - ง. ตัวพระ
  4. ข้อใดเป็นหมวดกริยาศัพท์
    - ก. ตัวพระ
    - ข. ตัวนาง
    - ค. โย้ตัว
    - ง. ตั้งวง
  5. ข้อใดเป็นคำศัพท์หมวดเบ็ดเตล็ด
    - ก. โย้ตัว   ข. ตัวพระ
    - ค. กล่อมไหล่   ง. ตั้งวง
  6. การตั้งวงถ้าจะให้สวยงามควรปฏิบัติอย่างไร
    - ก. ปลายนิ้วทั้งสองห่างกัน
    - ข. ยกปลายนิ้วสูงระดับอก
    - ค. ยกปลายนิ้วสูงระดับหางคิ้ว
    - ง. งอข้อศอกให้เป็นมุมฉาก
  7. การยกเท้าควรกระทำสิ่งใดก่อน
    - ก. ก้าวเท้า   ข. ถัดเท้า
    - ค. ประเท้า   ง. ขยับเท้า
  8. การตั้งวงของตัวพระจะต้องตั้งวงสูงระดับใด
    - ก. คาง   ข. จมูก
    - ค. ปาก   ง. ศีรษะ
  9. การประเท้าต้องใช้ส่วนใดของเท้าแตะพื้น
    - ก. ปลายนิ้วเท้า   ข. จมูกเท้า
    - ค. ส้นเท้า   ง. หลังเท้า
  10. ข้อใดไม่ใช่ลักษณะของการจีบทางนาฏศิลป์
    - ก. จีบส่งหลัง   ข. จีบคว่ำ
    - ค. จีบบน   ง. จีบหงาย
  11. ลักษณะการจีบต้องใช้นิ้วใดสัมผัสกัน
    - ก. นิ้วหัวแม่มือ – นิ้วกลาง
    - ข. นิ้วหัวแม่มือ – นิ้วก้อย
    - ค. นิ้วหัวแม่มือ – นิ้วนาง
    - ง. นิ้วหัวแม่มือ – นิ้วชี้

12. ภาษาท่าหมายถึงถึงอะไร
- การแสดงความรู้สึกทางสายตา
  - การใช้มือรวมกับการเคลื่อนไหวร่างกาย
  - การใช้คำพูดอธิบายความรู้สึก
  - การใช้ท่าทางเป็นสื่อแทนคำพูด
13. การใช้ภาษาท่าในการแสดงนาฏศิลป์เพื่ออะไร
- เพื่อให้เกิดความสวยงาม
  - เพื่อให้เกิดความสนุกสนาน
  - เพื่อให้ชาวต่างประเทศชื่นชม
  - เพื่อให้เข้าใจเนื้อเรื่องได้ชัดเจนขึ้น
14. การแสดงท่ารำโดยการ “กวักมือ” เป็นลักษณะการแสดงอาการของข้อใด
- อาการดีใจ
  - อาการปฏิเสธ
  - อาการการเรียก
  - อาการปฏิเสธ
15. ข้อใดเป็นประโยชน์ของภาษาท่า
- ทำให้ผู้แสดงรู้ว่าตนจะพูดอะไร
  - สื่อให้ผู้ชมเข้าใจความรู้สึกของผู้แสดง
  - ทำให้ผู้ชมสามารถเลียนแบบการแสดง
  - ทำให้การแสดงมีความสนุกสนานมากขึ้น
16. หากจะแสดงท่าทางของนก ต้องทำอย่างไร
- กางแขนทั้งสองข้างแล้วขยับขึ้นลง
  - ชู 2 นิ้ว แขนหูทั้งสองข้าง
  - คลานด้วยเข่า และข้อศอก
  - มือ เท้าสะเอว แล้วเดินเขย่งๆ
17. ข้อใดบอกลักษณะการแสดงอาการ “โกรธ” ของภาษาท่าได้ถูกต้อง
- แบมือทั้งสองข้าง ให้มือข้างหนึ่งสูงระดับไหล่
  - แบมือทั้งสองข้าง หงายไปข้างลำตัวแขนเหยียดตึง
  - แบมือขวาให้ฝ่ามือแตะที่ข้างหู ภูขึ้นลง
  - แบมือซ้ายให้ฝ่ามือแตะที่ข้างแก้ม
18. การแสดงบทบาท “สูญเสียของรัก” ควรแสดงท่าทางอย่างไร
- หน้าบึ้ง
  - ยิ้มดีใจ
  - เหม่อลอย
  - เศร้าร้องไห้
19. “เทิดทูนชาติไว้” จะแสดงท่าทางอย่างไร
- มือซ้ายผายมือออกไปข้างตัว
  - มือทั้งสองหงายออกแล้วคว่ำ
  - มือทั้งสองทาบอกพร้อมพยักหน้า
  - มือทั้งสองหงายออกทำท่ากอบขึ้นมา
20. ข้อใดคือภาษาท่าทางนาฏศิลป์ไทย ที่มีความหมายเกี่ยวกับสัตว์
- ท่ารัก
  - ท่าภูเขา
  - ท่าพญาครุฑ
  - ท่าล้อแก้ว
21. ข้อใดเป็นแรงจูงใจในการคิดประดิษฐ์ท่าเต้น
- สถานที่
  - เวลา
  - สภาพอากาศ
  - บทเพลงและเสียงดนตรี

22. การแสดงลีลาสร้างสรรค์เป็นการแสดง
ในรูปแบบใด

- ก. แสดงตามบทบาท
- ข. ตามจินตนาการ
- ค. แสดงตามบทเพลง
- ง. แสดงตามที่ครูผู้สอนกำหนด

23. การทำท่าประกอบเพลงควรคำนึงถึงข้อใด

- ก. ทำนอง
- ข. เสียงประสาน
- ค. ผู้ประพันธ์
- ง. ความหมายของเพลง

24. การแสดงเป็นหมู่เน้นข้อใด

- ก. ความสวยงาม
- ข. ความอ่อนช้อย
- ค. ความพร้อมเพรียง
- ง. ความกระฉับกระเฉง

25. ข้อใดคือผลที่เกิดจากการปฏิบัติท่ารำ
ไม่ถูกต้องตามจังหวะ

- ก. การแสดงมีความทันสมัย
- ข. การแสดงจะแปลกใหม่มากขึ้น
- ค. การแสดงจะสวยงามและมีความน่าสนใจ
- ง. การแสดงไม่พร้อมเพรียงและไม่สวยงาม

26. การทำท่าประกอบเพลงให้สวยงาม ขึ้นอยู่
กับข้อใด

- ก. จังหวะของเพลง
- ข. หน้าตาของผู้แสดง
- ค. ความพร้อมเพรียง
- ง. ทำนองเพลง

27. การคิดท่าทางประกอบเพลงต้องคำนึงถึง
เรื่องใดเป็นสำคัญ

- ก. มีท่วงท่าที่สวยงาม
- ข. สอดคล้องกับเนื้อเพลง
- ค. การแต่งกายให้เข้ากับจังหวะ
- ง. มีอุปกรณ์การแสดงที่สวยงาม

28. การแสดงนาฏศิลป์ไม่ถูกต้องตามจังหวะ
จะทำให้เกิดผลอย่างไร

- ก. การแสดงมีความทันสมัย
- ข. การแสดงจะแปลกใหม่มากขึ้น
- ค. การแสดงจะสวยงามและมีความ
น่าสนใจ
- ง. การแสดงไม่พร้อมเพรียงและไม่
สวยงาม

29. เพลงปลุกใจ “กรุงศรีอยุธยา” ให้อารมณ์
ความรู้สึกอย่างไร

- ก. เศร้าโศก เสียใจ
- ข. สนุกสนาน รื่นเริง
- ค. เบื่อหน่าย รำคาญใจ
- ง. กล้าหาญ เข้มแข็ง

30. การปฏิบัติท่าทางในข้อใด มีความ
เหมาะสมกับความหมายของบทร้อง เพลง
ปลุกใจ กรุงศรีอยุธยา “เราจะสู้เกียรติศรี”

- ก. มือทั้งสองจับเข้าลำตัวอยู่ในระดับ
หน้าอก ศีรษะตั้งตรง
- ข. แขนซ้ายและแขนขวา หงายฝ่ามือ โภย
มือขึ้นมา กางแขนเล็กน้อย
- ค. มือซ้ายไหล่หลัง ซี่นิ้วขวามาด้านหน้า
แขนขนานกับพื้น ศีรษะตั้งตรง
- ง. มือทั้งสองพนมมือระดับอก ศีรษะก้มลง

เฉลยแบบทดสอบ

กิจกรรมเสริมหลักสูตรรายวิชา ดนตรี - นาฏศิลป์ ตามแนวทางคาร์ด ออร์ฟ
กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

ข้อที่	คำตอบ	ข้อที่	คำตอบ
1	ข	16	ก
2	ก	17	ก
3	ก	18	ง
4	ค	19	ง
5	ข	20	ค
6	ข	21	ง
7	ค	22	ข
8	ง	23	ง
9	ข	24	ค
10	ค	25	ง
11	ง	26	ก
12	ง	27	ข
13	ง	28	ง
14	ค	29	ง
15	ข	30	ข

แบบประเมินทักษะปฏิบัติ
แบบประเมินที่ 1 แบบประเมินพฤติกรรมการปฏิบัติการร้องเพลง

หัวข้อประเมิน

1. เนื้อร้อง ถูกต้อง	5	คะแนน
2. ทำนองถูกต้อง	5	คะแนน
3. จังหวะถูกต้อง	5	คะแนน
4. น้ำเสียงไพเราะ	5	คะแนน
5. ความพร้อมเพรียง	5	คะแนน
รวม	25	คะแนน

เกณฑ์การประเมิน

1. เนื้อร้องถูกต้อง (5 คะแนน)

5	คะแนน	เมื่อนักเรียนออกเสียงเนื้อร้อง ได้ถูกต้องชัดเจนตั้งแต่ต้นจนจบเพลง
4	คะแนน	เมื่อนักเรียนออกเสียงเนื้อร้อง ได้ถูกต้องชัดเจนเป็นส่วนใหญ่
3	คะแนน	เมื่อนักเรียนออกเสียงเนื้อร้อง ไม่ถูกต้องบางส่วน
2	คะแนน	เมื่อนักเรียนออกเสียงเนื้อร้อง ไม่ถูกต้อง ไม่ชัดเจนเป็นส่วนใหญ่
1	คะแนน	เมื่อนักเรียนออกเสียงเนื้อร้อง ไม่ถูกต้อง

2. ทำนองถูกต้อง (5 คะแนน)

5	คะแนน	เมื่อนักเรียนร้อง ได้ถูกต้องตามทำนองเพลงตั้งแต่ต้นจนจบเพลง
4	คะแนน	เมื่อนักเรียนร้อง ได้ถูกต้องตามทำนองเพลงเป็นส่วนใหญ่
3	คะแนน	เมื่อนักเรียนร้อง ได้ถูกต้องตามทำนองเพลงเป็นบางครั้งไม่สม่ำเสมอ
2	คะแนน	เมื่อนักเรียนร้อง ได้ถูกต้องตามทำนองเพลง ไม่ชัดเจนเป็นส่วนใหญ่
1	คะแนน	เมื่อนักเรียนร้อง ไม่ถูกต้อง ตามทำนองเพลง

3. จังหวะถูกต้อง (5 คะแนน)

5	คะแนน	เมื่อนักเรียนร้อง ได้ถูกต้องตามจังหวะเพลงตั้งแต่ต้นจนจบเพลง
4	คะแนน	เมื่อนักเรียนร้อง ได้ถูกต้องตามจังหวะเพลงเป็นส่วนใหญ่
3	คะแนน	เมื่อนักเรียนร้อง ได้ถูกต้องตามจังหวะเพลงเป็นบางครั้งไม่สม่ำเสมอ
2	คะแนน	เมื่อนักเรียนร้อง ได้ถูกต้องตามจังหวะเพลง ไม่ชัดเจนเป็นส่วนใหญ่
1	คะแนน	เมื่อนักเรียนร้อง ไม่ถูกต้องตรงตามจังหวะ เพลง

4. น้ำเสียงไพเราะ (5 คะแนน)

- 5 คะแนน เมื่อนักเรียนร้องเพลงได้อย่างไพเราะมีน้ำเสียงชัดเจนตั้งแต่ต้นจนจบเพลง
- 4 คะแนน เมื่อนักเรียนร้องเพลงได้ไพเราะมีน้ำเสียงชัดเจนเป็นส่วนใหญ่
- 3 คะแนน เมื่อนักเรียนร้องเพลงได้ไพเราะบางครั้งและมีน้ำเสียงชัดเจนไม่สม่ำเสมอ
- 2 คะแนน เมื่อนักเรียนร้องเพลงได้ไพเราะ น้ำเสียงไม่ชัดเจนเป็นส่วนใหญ่
- 1 คะแนน เมื่อนักเรียนร้องเพลงไม่ไพเราะน้ำเสียงไม่ชัดเจน

5. ความพร้อมเพรียง (5 คะแนน)

- 5 คะแนน เมื่อนักเรียนร้องเพลงได้อย่างพร้อมเพรียงกันตั้งแต่ต้นจนจบเพลง
- 4 คะแนน เมื่อนักเรียนร้องเพลงได้พร้อมเพรียงกันเป็นส่วนใหญ่
- 3 คะแนน เมื่อนักเรียนร้องเพลงได้พร้อมเพรียงกันบางครั้งไม่สม่ำเสมอ
- 2 คะแนน เมื่อนักเรียนร้องเพลงได้พร้อมเพรียงกันเป็นส่วนน้อย
- 1 คะแนน เมื่อนักเรียนร้องเพลงไม่พร้อมเพรียงกัน

สรุปผลการประเมิน

คะแนนรวม	23 - 25	คะแนน	หมายถึง	ดีมาก
คะแนนรวม	20 - 22	คะแนน	หมายถึง	ดี
คะแนนรวม	16 - 19	คะแนน	หมายถึง	ปานกลาง
คะแนนรวม	11 - 15	คะแนน	หมายถึง	พอใช้
คะแนนรวม	5 - 10	คะแนน	หมายถึง	ปรับปรุง

แบบประเมินที่ 2 แบบประเมินการปฏิบัติทำรำนากุยศัพท์

หัวข้อประเมิน

1. ทำรำนากุยศัพท์ ถูกต้อง	5	คะแนน
2. ความสวยงาม	5	คะแนน
รวม	10	คะแนน

เกณฑ์การประเมิน

1. ทำรำนากุยศัพท์ถูกต้อง (5 คะแนน)

- 5 คะแนน เมื่อนักเรียนปฏิบัติทำรำนากุยศัพท์ได้ถูกต้องชัดเจนทุกท่า
- 4 คะแนน เมื่อนักเรียนปฏิบัติทำรำนากุยศัพท์ในแต่ละท่าได้ถูกต้องเป็นส่วนใหญ่
- 3 คะแนน เมื่อนักเรียนปฏิบัติทำรำนากุยศัพท์ในแต่ละท่าได้ถูกต้องเป็นบางครั้ง
- 2 คะแนน เมื่อนักเรียนปฏิบัติทำรำนากุยศัพท์ไม่ถูกต้อง ไม่ชัดเจนเป็นส่วนใหญ่
- 1 คะแนน เมื่อนักเรียนปฏิบัติทำรำนากุยศัพท์ไม่ถูกต้อง

2. ความสวยงาม (5 คะแนน)

- 5 คะแนน เมื่อนักเรียนปฏิบัติทำรำนากุยศัพท์ได้อย่างอ่อนช้อยมีความสวยงามอย่างสม่ำเสมอทุกท่า
- 4 คะแนน เมื่อนักเรียนปฏิบัติทำรำนากุยศัพท์ได้อย่างอ่อนช้อยมีความสวยงามเป็นส่วนใหญ่
- 3 คะแนน เมื่อนักเรียนปฏิบัติทำรำนากุยศัพท์ได้อย่างอ่อนช้อยมีความสวยงามเป็นบางครั้งไม่สม่ำเสมอ
- 2 คะแนน เมื่อนักเรียนปฏิบัติทำรำนากุยศัพท์ไม่มีความอ่อนช้อยสวยงามเป็นส่วนใหญ่
- 1 คะแนน เมื่อนักเรียนปฏิบัติทำรำนากุยศัพท์ไม่มีความอ่อนช้อย สวยงาม

สรุปผลการประเมิน

คะแนนรวม	9 - 10	คะแนน หมายถึง	ดีมาก
คะแนนรวม	7 - 8	คะแนน หมายถึง	ดี
คะแนนรวม	5 - 6	คะแนน หมายถึง	ปานกลาง
คะแนนรวม	3 - 4	คะแนน หมายถึง	พอใช้
คะแนนรวม	1 - 2	คะแนน หมายถึง	ปรับปรุง

แบบประเมินที่ 3 แบบประเมินการปฏิบัติทำรำภาษาท่า

หัวข้อประเมิน

1. ทำรำภาษาท่า ถูกต้อง	5	คะแนน
2. ความสวยงาม	5	คะแนน
รวม	10	คะแนน

เกณฑ์การประเมิน

1. ทำรำนาฏยศัพท์ถูกต้อง (5 คะแนน)

- 5 คะแนน เมื่อนักเรียนปฏิบัติทำรำภาษาท่าได้ถูกต้องชัดเจนทุกท่า
- 4 คะแนน เมื่อนักเรียนปฏิบัติทำรำภาษาท่าในแต่ละท่าได้ถูกต้องเป็นส่วนใหญ่
- 3 คะแนน เมื่อนักเรียนปฏิบัติทำรำภาษาท่าในแต่ละท่าได้ถูกต้องเป็นบางครั้ง
- 2 คะแนน เมื่อนักเรียนปฏิบัติทำรำภาษาท่าไม่ถูกต้อง ไม่ชัดเจนเป็นส่วนใหญ่
- 1 คะแนน เมื่อนักเรียนปฏิบัติทำรำภาษาท่าไม่ถูกต้อง

2. ความสวยงาม (5 คะแนน)

- 5 คะแนน เมื่อนักเรียนปฏิบัติทำรำภาษาท่าได้อย่างอ่อนช้อยมีความสวยงามอย่างสม่ำเสมอทุกท่ารำ
- 4 คะแนน เมื่อนักเรียนปฏิบัติทำรำภาษาท่าได้อย่างอ่อนช้อยมีความสวยงามเป็นส่วนใหญ่
- 3 คะแนน เมื่อนักเรียนปฏิบัติทำรำภาษาท่าได้อย่างอ่อนช้อยมีความสวยงามเป็นบางครั้งไม่สม่ำเสมอ
- 2 คะแนน เมื่อนักเรียนปฏิบัติทำรำภาษาท่าไม่มีความอ่อนช้อยสวยงามเป็นส่วนใหญ่
- 1 คะแนน เมื่อนักเรียนปฏิบัติทำรำภาษาท่าไม่มีความอ่อนช้อย สวยงาม

สรุปผลการประเมิน

คะแนนรวม	9 - 10	คะแนน หมายถึง	ดีมาก
คะแนนรวม	7 - 8	คะแนน หมายถึง	ดี
คะแนนรวม	5 - 6	คะแนน หมายถึง	ปานกลาง
คะแนนรวม	3 - 4	คะแนน หมายถึง	พอใช้
คะแนนรวม	1 - 2	คะแนน หมายถึง	ปรับปรุง

แบบประเมินที่ 4 แบบประเมินการประดิษฐ์ท่าทางนาฏศิลป์

หัวข้อประเมิน

1. ความแปลกใหม่ของท่าทางต่างไปจากเดิม	5	คะแนน
2. ความกลมกลืนของท่าทาง จังหวะและทำนองเพลง	5	คะแนน
3. ความหมายของท่าทางสัมพันธ์กับเนื้อร้อง	5	คะแนน
4. ความสวยงาม ตามแบบนาฏศิลป์ ลีลาท่าทาง การแสดงอารมณ์ของผู้แสดง	5	คะแนน
5. รูปแบบการแปลแลมีความแปลกใหม่ที่น่าสนใจ	5	คะแนน
รวม	25	คะแนน

เกณฑ์การประเมิน

1. ความแปลกใหม่ของท่าทางต่างไปจากเดิม (5 คะแนน)

5 คะแนน	เมื่อนักเรียนคิดท่าทางใหม่โดยไม่ซ้ำท่าทางเดิมตั้งแต่ต้นจนจบ
4 คะแนน	เมื่อนักเรียนคิดท่าทางใหม่เป็นส่วนใหญ่
3 คะแนน	เมื่อนักเรียนคิดท่าทางใหม่เป็นบางส่วน
2 คะแนน	เมื่อนักเรียนใช้ท่าทางที่มีอยู่เดิมเป็นส่วนใหญ่
1 คะแนน	เมื่อนักเรียนใช้ท่าทางที่มีอยู่เดิม

2. ความกลมกลืนของท่าทาง จังหวะและทำนองเพลง (5 คะแนน)

5 คะแนน	เมื่อนักเรียนคิดท่าทางได้กลมกลืนตามจังหวะและทำนองเพลงตั้งแต่ต้นจนจบเพลง
4 คะแนน	เมื่อนักเรียนคิดท่าทางได้กลมกลืนตามจังหวะและทำนองเพลงเป็นส่วนใหญ่
3 คะแนน	เมื่อนักเรียนคิดท่าทางได้กลมกลืนตามจังหวะและทำนองเพลงเป็นบางครั้งบางคราว
2 คะแนน	เมื่อนักเรียนร้องไม่ถูกต้อง ตามทำนองเพลงเป็นส่วนใหญ่
1 คะแนน	เมื่อนักเรียนร้องไม่ถูกต้อง ตามทำนองเพลง

3. ความหมายของท่าทางสัมพันธ์กับเนื้อร้อง (5 คะแนน)

5 คะแนน	เมื่อนักเรียนคิดท่าทางมีความหมายตรงตามเนื้อร้องตั้งแต่ต้นจนจบเพลง
4 คะแนน	เมื่อนักเรียนคิดท่าทางมีความหมายตรงตามเนื้อร้องเป็นส่วนใหญ่

- 3 คะแนน เมื่อนักเรียนคิดทำรามีความหมายตรงตามเนื้อร้องเป็นบางครั้งบางคราว
 2 คะแนน เมื่อนักเรียนคิดทำรามีความหมายไม่ตรงกับเนื้อเพลงเป็นส่วนใหญ่
 1 คะแนน เมื่อนักเรียนคิดทำรามีความหมายไม่ตรงกับเนื้อเพลง

4. ความงามตามแบบนาฏศิลป์ ลีลาท่ารำ การแสดงอารมณ์ของผู้แสดง (5 คะแนน)

- 5 คะแนน เมื่อนักเรียนคิดทำรำที่มีความสวยงาม ตามแบบนาฏศิลป์ การแสดง
 อารมณ์ของผู้แสดงตั้งแต่ต้นจนจบเพลง
 4 คะแนน เมื่อนักเรียนคิดทำรำที่มีความสวยงาม ตามแบบนาฏศิลป์ การแสดง
 อารมณ์ของผู้แสดงเป็นส่วนใหญ่
 3 คะแนน เมื่อนักเรียนคิดทำรำที่มีความสวยงาม ตามแบบนาฏศิลป์ การแสดง
 อารมณ์ของผู้แสดงเป็นบางครั้งคราว
 2 คะแนน เมื่อนักเรียนคิดทำรำไม่ตรงตามแบบนาฏศิลป์เป็นส่วนใหญ่
 1 คะแนน เมื่อนักเรียนคิดทำรำไม่ตรงตามแบบนาฏศิลป์

5. รูปแบบการแปลแถมมีความแปลกใหม่ น่าสนใจ (5 คะแนน)

- 5 คะแนน เมื่อนักเรียนคิดทำรำที่มีรูปแบบการแปลแถมมีความแปลกใหม่
 น่าสนใจตั้งแต่ต้นจนจบเพลง
 4 คะแนน เมื่อนักเรียนคิดทำรำที่มีรูปแบบการแปลแถมมีความแปลกใหม่
 น่าสนใจเป็นส่วนใหญ่
 3 คะแนน เมื่อนักเรียนคิดทำรำที่มีรูปแบบการแปลแถมมีความแปลกใหม่
 น่าสนใจบางครั้งไม่สม่ำเสมอ
 2 คะแนน เมื่อนักเรียนไม่คิดทำรำที่มีรูปแบบการแปลแถมมีความแปลกใหม่
 น่าสนใจเป็นส่วนใหญ่
 1 คะแนน เมื่อนักเรียนไม่คิดทำรำที่มีรูปแบบการแปลแถมมีความแปลกใหม่
 น่าสนใจ

สรุปผลการประเมิน

คะแนนรวม	23 - 25	คะแนน	หมายถึง	ดีมาก
คะแนนรวม	20 - 22	คะแนน	หมายถึง	ดี
คะแนนรวม	16 - 19	คะแนน	หมายถึง	ปานกลาง
คะแนนรวม	11 - 15	คะแนน	หมายถึง	พอใช้
คะแนนรวม	5 - 10	คะแนน	หมายถึง	ปรับปรุง

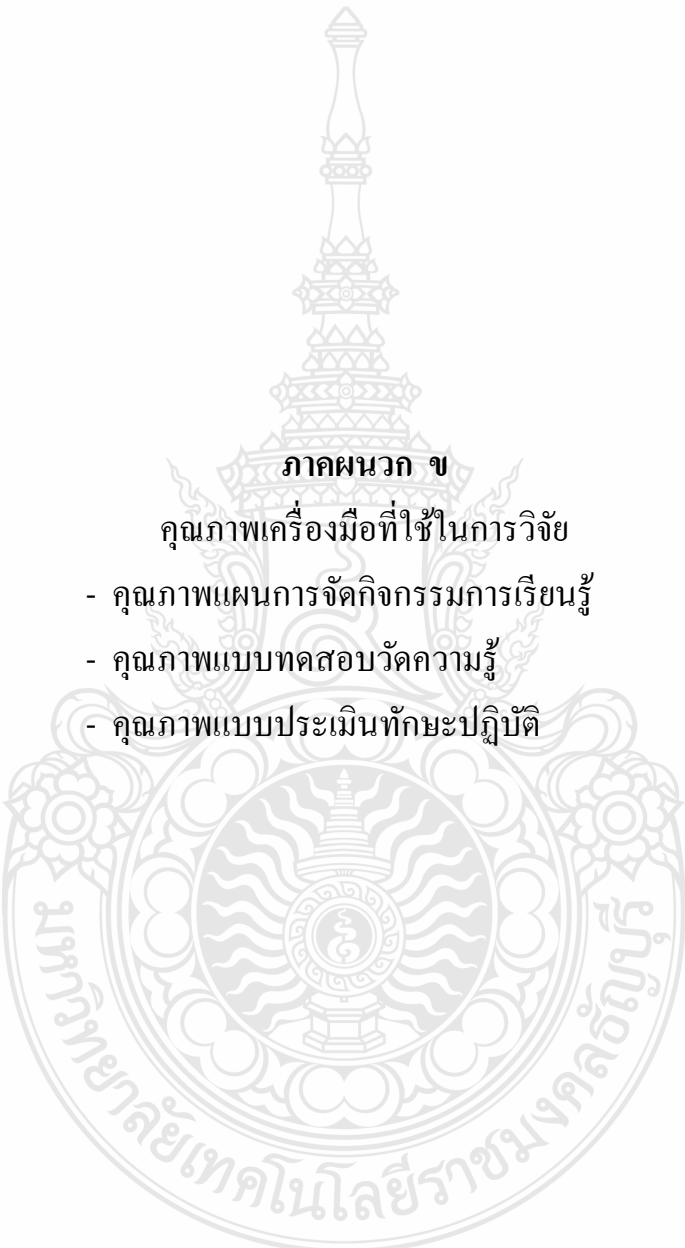

ภาคผนวก ข

คุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- คุณภาพแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
- คุณภาพแบบทดสอบวัดความรู้
- คุณภาพแบบประเมินทักษะปฏิบัติ

ตารางที่ 1 แสดงผลการประเมินความสอดคล้องและความถูกต้องของแผนการจัดการจัดกิจกรรม
การเรียนรู้ตามแนวทางคาร์ล ออร์ฟ

ที่	รายการ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)			IOC
		1	2	3	
1	สาระสำคัญของเรื่อง				
	1.1 สอดคล้องกับเรื่อง	+1	+1	+1	1.00
	1.2 ใช้ภาษาถูกต้องตามหลักภาษา	+1	+1	+1	1.00
	1.3 ภาษาที่ใช้มีความเหมาะสม	+1	+1	+1	1.00
	1.4 ภาษาที่ใช้อ่านแล้วเข้าใจง่าย	+1	+1	+1	1.00
	1.5 สามารถใช้เป็นกรอบในการกำหนดเนื้อหาการจัดการเรียนรู้ได้	+1	+1	+1	1.00
รวมด้านที่ 1					1.00
2	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง				
	2.1 สอดคล้องกับหัวเรื่อง	+1	+1	+1	1.00
	2.2 สอดคล้องกับสาระสำคัญของเรื่อง	+1	+1	+1	1.00
	2.3 นำไปจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้สอดคล้องกับรายวิชา	+1	+1	+1	1.00
รวมด้านที่ 2					1.00
3	กิจกรรมการเรียนรู้				
	3.1 สอดคล้องกับผลการเรียนที่คาดหวังของเรื่อง	+1	+1	+1	1.00
	3.2 เหมาะสมกับเนื้อหาสาระที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00
	3.3 กิจกรรมการเรียนรู้ตรงตามขั้นตอนที่กำหนดไว้	+1	+1	+1	1.00
	3.4 ผู้เรียนทดลองและปฏิบัติจริง	+1	+1	+1	1.00
	3.5 ผู้เรียนมีการวิเคราะห์ห้วงค์ความรู้	+1	+1	+1	1.00
	3.6 ผู้เรียนมีการปฏิสัมพันธ์กัน	+1	+1	+1	1.00
	3.7 เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น	+1	+1	+1	1.00

ตารางที่ 1 แสดงผลการประเมินความสอดคล้องและความถูกต้องของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางคาร์ล ออร์ฟ (ต่อ)

ที่	รายการ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)			IOC
		1	2	3	
	3.8 เปิดโอกาสผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น	+1	+1	+1	1.00
	3.9 ผู้เรียนนำความรู้ ความคิด ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน	+1	+1	+1	1.00
รวมด้านที่ 3					1.00
4	สื่อการเรียนรู้				
	4.1 สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00
	4.2 ให้สาระความรู้ตรงกับแผนการจัดการเรียนรู้อย่างชัดเจน	+1	+1	+1	1.00
	4.3 สามารถจัดหาหรือผลิตได้ง่าย	+1	+1	+1	1.00
รวมด้านที่ 4					1.00
5	กิจกรรมการเรียนรู้				
	5.1 สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	+1	+1	+1	1.00
	5.2 ใช้วิธีวัดและประเมินผลหลากหลาย	+1	+1	+1	1.00
	5.3 มีการวัดและประเมินผลเป็นระยะๆ	+1	+1	+1	1.00
	5.4 เสนอแนะวิธีวัด เกณฑ์การวัดและเครื่องมือไว้ชัดเจน	+1	+1	+1	1.00
รวมด้านที่ 5					1.00
รวมทุกด้าน					1.00

ผลจากตารางที่ 1 ปรากฏผลการประเมินความสอดคล้องแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางคาร์ล ออร์ฟ รวมทุกด้าน มีค่า 1.00 สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้

ตารางที่ 2 แสดงผลความสอดคล้องและความถูกต้องของแบบทดสอบวัดความรู้

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
1	+1	+1	+1	1.00
2	+1	+1	+1	1.00
3	+1	0	+1	0.66
4	+1	+1	+1	1.00
5	+1	+1	+1	1.00
6	+1	+1	+1	1.00
7	+1	+1	+1	1.00
8	+1	+1	+1	1.00
9	0	+1	+1	0.66
10	+1	+1	+1	1.00
11	+1	+1	+1	1.00
12	+1	+1	+1	1.00
13	+1	+1	+1	1.00
14	+1	+1	+1	1.00
15	+1	0	+1	0.66
16	+1	+1	+1	1.00
17	+1	+1	+1	1.00
18	+1	+1	+1	1.00
19	+1	+1	+1	1.00
20	+1	+1	+1	1.00
21	0	+1	+1	0.66
22	+1	+1	+1	1.00
23	+1	+1	0	0.66
24	+1	+1	+1	1.00
25	+1	+1	+1	1.00

ตารางที่ 2 แสดงผลความสอดคล้องและความถูกต้องของแบบทดสอบวัดความรู้ (ต่อ)

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
51	+1	+1	+1	1.00
52	+1	+1	+1	1.00
53	+1	+1	+1	1.00
54	+1	+1	0	0.66
55	+1	+1	+1	1.00
56	+1	+1	+1	1.00
57	+1	+1	+1	1.00
58	+1	+1	+1	1.00
59	+1	+1	+1	1.00
60	+1	+1	+1	1.00

ผลจากตารางที่ 2 พบว่าแบบทดสอบ 60 ข้อมีค่าความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.66-1.00 ซึ่งมีความสอดคล้องในระดับที่สามารถนำไปใช้ในการทดลองได้

ตารางที่ 3 แสดงผลการประเมินความสอดคล้องและความถูกต้องของแบบประเมินการร้องเพลง

ข้อที่/รายการ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ/ ผู้ทรงคุณวุฒิ (คนที่)			IOC
	1	2	3	
1. เนื้อร้องถูกต้อง	+1	+1	+1	1.00
2. ทำนองถูกต้อง	+1	+1	+1	1.00
3. จังหวะถูกต้อง	+1	+1	+1	1.00
4. น้ำเสียงไพเราะ	+1	+1	+1	1.00
5. ความพร้อมเพรียง	+1	+1	+1	1.00

ผลจากตารางที่ 3 พบว่า แบบประเมินการร้องเพลง มีค่าความสอดคล้อง 1.00 ทุกรายการซึ่งสามารถนำไปใช้ในการทดลองได้

ตารางที่ 4 แสดงผลความสอดคล้องและความถูกต้องของแบบประเมินการปฏิบัติทำรำนากุญศัพท์

ข้อที่/รายการ	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ/ผู้ทรงคุณวุฒิ (คนที่)			IOC
	1	2	3	
1. ทำรำนากุญศัพท์ ถูกต้อง	+1	+1	+1	1.00
2. ความสวยงาม	+1	+1	+1	1.00

ผลจากตารางที่ 4 พบว่า แบบประเมินการปฏิบัติทำรำนากุญศัพท์ มีค่าความสอดคล้อง 1.00 ทุกรายการ ซึ่งสามารถนำไปใช้ในการทดลองได้

ตารางที่ 5 แสดงผลความสอดคล้องและความถูกต้องของแบบประเมินการปฏิบัติภาษาท่า

ข้อที่/รายการ	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ/ผู้ทรงคุณวุฒิ (คนที่)			IOC
	1	2	3	
1. ทำรำนานาฏยศัพท์ ถูกต้อง	+1	+1	+1	1.00
2. ความสวยงาม	+1	+1	+1	1.00

ผลจากตารางที่ 5 พบว่า แบบประเมินการปฏิบัติภาษาท่า มีค่าความสอดคล้อง 1.00
ทุกรายการซึ่งสามารถนำไปใช้ในการทดลองได้

ตารางที่ 6 การประเมินความสอดคล้องและความถูกต้องของแบบประเมินการประดิษฐ์ท่ารำ

ข้อที่/รายการ	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ/ผู้ทรงคุณวุฒิ (คนที่)			IOC
	1	2	3	
1. ความแปลกใหม่ของท่ารำต่างไปจากเดิม	+1	+1	+1	1.00
2. ความกลมกลื่นของท่ารำ จังหวะและทำนองเพลง	+1	+1	+1	1.00
3. ความหมายของท่ารำสัมพันธ์กับเนื้อร้อง	+1	+1	+1	1.00
4. ความสวยงาม ตามแบบนาฏศิลป์ ลีลาท่ารำ การ แสดงอารมณ์ของผู้แสดง	+1	+1	+1	1.00
5. รูปแบบการแปลแถวมีความแปลกใหม่	+1	+1	+1	1.00

ผลจากตารางที่ 6 พบว่า แบบประเมินการปฏิบัติภาษาท่า มีค่าความสอดคล้อง 1.00
ทุกรายการซึ่งสามารถนำไปใช้ในการทดลองได้

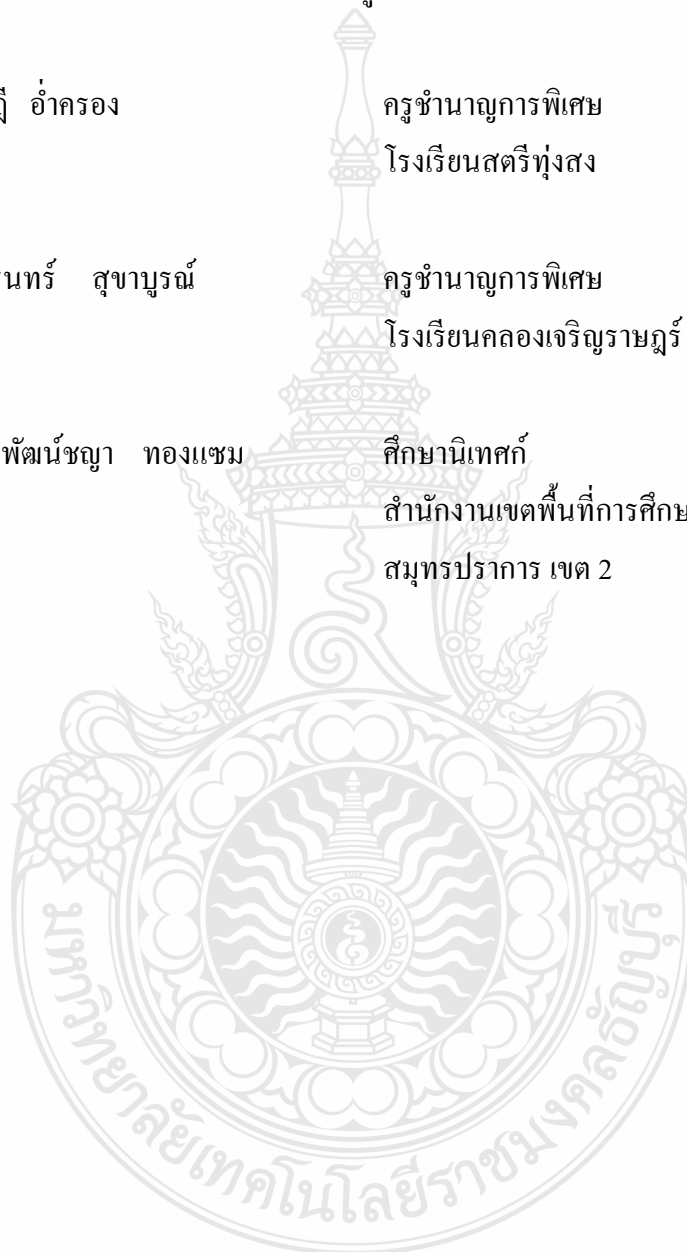
ภาคผนวก ค

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญประเมินความสอดคล้องและถูกต้องของแบบทดสอบ และประเมินคุณภาพแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1. นางศุภฎี อัครอง ครูชำนาญการพิเศษ
โรงเรียนสตรีทุ่งสง
2. นางสาวรินทร์ สุขามูรณ์ ครูชำนาญการพิเศษ
โรงเรียนคลองเจริญราษฎร์
3. นางสาวพัฒนัชญา ทองแซมศึกษานิเทศก์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
สมุทรปราการ เขต 2

ภาคผนวก ง
หนังสือราชการ
หนังสือขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ
และหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

ที่ ศธ 0578.02 / 0896

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
คลองหก อ.ธัญบุรี จ.ปทุมธานี 12110

15 พฤศจิกายน 2555

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน อาจารย์ศุภณี อ่ำคลอง

ด้วย นางสาวพิมพ์ชนก คำชู นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ได้จัดทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตร วิชาวิชาดนตรี - นาฏศิลป์ ตามแนวทางคาร์ล ออร์ฟ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุทธิพร บุญส่ง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ คณะกรรมการบริหารหลักสูตร ฯ พิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถอย่างดียิ่ง จึงขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือในการจัดทำวิทยานิพนธ์ ให้แก่ นางสาวพิมพ์ชนก คำชู เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ทศพร แสงสว่าง)

ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทน คณบดีคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

งานบัณฑิตศึกษา
โทร. 0 2549 3207
โทรสาร 0 2577 5020

ที่ ศธ 0578.02 / 0636.1

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
คลองหก อ.ธัญบุรี จ.ปทุมธานี 12110

15 พฤศจิกายน 2555

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน อาจารย์ ~~สุวรรินทร์ ตชขามูรณ์~~

ด้วย นางสาวพิมพ์ชนก คำชู นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ได้จัดทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตร สายวิชาดนตรี - นาฏศิลป์ ตามแนวทางคาร์ล ออร์ฟ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุทธิพร บุญส่ง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ คณะกรรมการบริหารหลักสูตร ฯ พิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถอย่างยิ่ง จึงขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือในการจัดทำวิทยานิพนธ์ ให้แก่ นางสาวพิมพ์ชนก คำชู เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ทศพร แสงสว่าง)

ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทน คณบดีคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

งานบัณฑิตศึกษา

โทร. 0 2549 3207

โทรสาร 0 2577 5020

ที่ ศธ 0578.02 / 0876.2

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
คลองหก อ.ธัญบุรี จ.ปทุมธานี 12110

๑๕ พฤศจิกายน 2555

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน อาจารย์พัฒนาชญา ทองแถม

ด้วย นางสาวพิมพ์ชนก คำชู นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ได้จัดทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "การพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตร รายวิชาดนตรี - นาฏศิลป์ ตามแนวทางคาร์ล ออร์ฟ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุทธิพร บุญส่ง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ คณะกรรมการบริหารหลักสูตร ฯ พิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถอย่างยิ่ง จึงขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือในการจัดทำวิทยานิพนธ์ ให้แก่ นางสาวพิมพ์ชนก คำชู เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ทศพร แสงสว่าง)

ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทน คณบดีคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

งานบัณฑิตศึกษา
โทร. 0 2549 3207
โทรสาร 0 2577 5020

ที่ ศธ 0578.02 / 0๕๖๖.3

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
คลองหก อ.ธัญบุรี จ.ปทุมธานี 12110

๑๖ พฤศจิกายน 2555

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาปริญญาโทเข้าเก็บข้อมูล

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนเคหะบางพลี (10 ปี สปข.)

ด้วย นางสาวพิมพ์ชนก คำชู นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ได้จัดทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตร ชาญวิชาดนตรี - นาฏศิลป์ ตามแนวทางการคาร์ล ออร์ฟ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุทธิพร บุญส่ง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ คณะ ฯ จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านดำเนินการให้แก่ นางสาวพิมพ์ชนก คำชู นักศึกษาปริญญาโทเข้าทำการเก็บข้อมูล โดยรายละเอียดในเรื่องของวันและเวลา นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อประสานงานไปยังสถานศึกษาด้วยตนเอง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ทศพร แสงสว่าง)

ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทน คณบดีคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

งานบัณฑิตศึกษา
โทร. 0 2549 3207
โทรสาร 0 2577 5020

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ – นามสกุล	นางสาวพิมพ์ชนก คำชู
วัน เดือน ปีเกิด	16 มกราคม 2529
ที่อยู่	29/1 ถนนยุทธศาสตร์ ซอย 7 ตำบลปากแพรก อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช 80110
การศึกษา	ปริญญาตรี ศึกษาศาสตร์บัณฑิต (นาฏศิลป์ไทย) คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี พ.ศ. 2552
ประสบการณ์การทำงาน	พ.ศ. 2553 – 2554 ครู โรงเรียนชุมชนไมตรีอุทิศ พ.ศ. 2555 – ปัจจุบัน ครู โรงเรียนรัตนโกสินทร์ ๕
ตำแหน่งปัจจุบัน	ครู โรงเรียนรัตนโกสินทร์ ๕ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุทพรปราการ เขต 2